



ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด

โดย

นางสาวลัญจิวัน คงจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด

โดย

นางสาวลัญจิวัน คงจันทร์



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



HANDLING STOLEN GOODS : THE STUDIES OF STOLEN GOODS

BY

MISS LATTIWAN KHONGCHAN



A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

CRIMINAL LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวลัทธวิวัน คงจันทร์

เรื่อง

ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



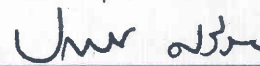
(อาจารย์ ดร. อุทัย อาทิวเวช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์



(ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์



(รองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์



(อาจารย์ ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี)

คณบดี



(ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด
ชื่อผู้เขียน	นางสาวลัญจวิวัน คงจันทร์
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	กฎหมายอาญา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินฐานอื่น ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ เนื่องจากผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรเป็นผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อม รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ อันเป็นการทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” พ้นจากความครอบครองของผู้กระทำความผิด พ้นจากการติดตามของเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งการกระทำนั้นทำให้ผู้กระทำความผิดมูลฐานตามมาตรา 357 ได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงเป็นความผิดที่สนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินฐานอื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนับวันความผิดเหล่านั้นยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สาเหตุหนึ่งของการเพิ่มขึ้นของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวคือ บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรยังไม่ครอบคลุม กล่าวคือ บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรกำหนดความผิดไว้เฉพาะการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น ทำให้เกิดช่องว่างในการกำหนดความผิดฐานรับของโจรแก่บุคคล จึงเป็นโอกาสให้ผู้กระทำหลีกเลี่ยงความผิดฐานรับของโจรโดยการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปจากความครอบครองเสียหรือทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไป ทั้งนี้ เพื่อให้ไม่มี “ทรัพย์สินอัน

ได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในความครอบครอง ทำให้การกระทำนั้นขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิด ผู้กระทำจึงไม่มีความผิดฐานรับของโจร

ตามกฎหมายอังกฤษเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวได้มีการกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” เพิ่มเติมเป็นการเฉพาะ โดยขยายขอบเขตของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ให้หมายความรวมถึงส่วนหนึ่งของทรัพย์สินนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ และยังหมายความรวมถึงทรัพย์สินใดๆ ที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือผู้รับของโจร ในรูปของประโยชน์ที่ได้จากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด”

ตามกฎหมายฝรั่งเศสได้แก้ปัญหาดังกล่าวโดยมีบทบัญญัติที่กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดฐานรับของโจรเพิ่มเติม กล่าวคือ ไม่ได้เป็นการขยายขอบเขตของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่ขยายขอบเขตของลักษณะการกระทำที่อาจเป็นความผิดฐานรับของโจร ซึ่งกำหนดให้การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด อุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมิธยโทษ เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและเพื่อให้บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงควรเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำความผิดฐานรับของโจรให้รวมถึง การได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำผิดนั้น (รู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน) เพื่อแก้ปัญหาค้ำกัดการใช้บังคับบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่น หากสามารถแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายได้แล้วนี้ จะส่งผลให้การกระทำความผิดฐานรับของโจรทำได้ยากขึ้นและทำให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นความผิดมูลฐานอื่นๆ มีแนวโน้มลดลงในที่สุด

คำสำคัญ : รับของโจร, ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด

Thesis Title	HANDLING STOLEN GOODS : THE STUDIES OF STOLEN GOODS
Author	Miss Lattivan Khongchan
Degree	Master of Laws
Department/Faculty/University	Criminal Law Law Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Surasak Likasitwatanakul, Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

Handling stolen goods is a property crime which is relevant to the occurrence of many other property crimes such as theft, snatching, extortion, blackmail, robbery, gang-robbery, cheating and fraud, misappropriation or misappropriation by an official. This is because the offender is the person who assists in concealing, disposing of, making away with, purchases, receives in pledge or otherwise any property obtained through the commission of an offence, and such offence being theft, snatching, extortion, blackmail, robbery, gang-robbery, cheating and fraud, misappropriation or misappropriation by an official. Because of the act of handling, the stolen goods are no longer in the possession of the offender of the original crime, thus the original owner is unable to follow and claim back the property from the current possessor. Hence, handling stolen goods enables the offender to Article 357 to enjoy the benefit of the “stolen goods” and inevitably leads to the ever increasing number of other property crimes.

One reason for the increase in the number of property crimes is that the statute on handling stolen goods is not inclusive enough i.e. the punishment is only for actions dealing with “stolen goods”. As a result of the gap in the law, potential offenders seek to avoid the offense by disposing of stolen goods or changing the original state of stolen goods so that they do not have the stolen goods

in their possession. Thus, the action lacks the required actus reus for the offense of handling stolen goods and they would not be found guilty of the charge.

In order to solve this problem, English law extends the meaning of “stolen goods” to include parts of the stolen goods (whether in their original state or not). It also includes any properties which directly or indirectly represent the stolen goods, in the hand of the thief or the handler, as being the proceeds of any disposal of the whole or part of stolen goods or of property representing the stolen goods.

According to the French law, there is a provision which gives an additional attribute to the offense of handling stolen goods. It does not extend the meaning of “stolen goods”, but it widens the scope of actions which may constitute the offense of handling stolen goods. The provision states that the receipt of any kind of benefits from property obtained by a felony or misdemeanour is also considered handling stolen goods.

Therefore, in order to follow the intention of the law and for the law on handling stolen goods to be effective and appropriate for the application to current situations, the scope of the offense should be extended to include the knowing receipt of benefits of “stolen goods”. This additional provision would help tackle the limits of the application of the law of handling stolen goods which may occur in other forms. If the provision can be changed to be in line with the intention of the law, it will be harder to avoid the offense of handling stolen goods and the number of other property crimes are likely to decline.

Keywords: Handling Stolen Goods, Stolen Goods

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล เป็นอย่างสูง ที่ให้ความกรุณารับเป็นกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ที่ให้ความกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งสองท่านได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อุทัย อาทิวาเช ที่ให้คำแนะนำและให้ความกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ อาจารย์ ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี ที่ให้คำแนะนำและให้ความกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ และอีกหนึ่งท่านสำคัญคือ ศาสตราจารย์ ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ที่ครั้งหนึ่งได้บรรยายยกตัวอย่างเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร ทำให้ผู้เขียนมีโอกาสฉุกคิดปัญหาข้อนี้ และสามารถศึกษาค้นคว้าจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณครอบครัวของผู้เขียนและกัลยาณมิตรสำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือที่คอยสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด เป็นผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ในที่สุด

หากวิทยานิพนธ์นี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวลัญจวิวัน คงจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.5 วิธีการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร	5
2.1 ความผิดฐานรับของโจร	5
2.1.1 คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจร	5
2.1.2 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร	7
2.1.3 องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร	10
2.1.3.1 องค์ประกอบภายนอก	10
2.1.3.2 องค์ประกอบภายใน	13
2.2 ความหมายของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	14

2.3 ประเภทของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	16
2.3.1 ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดโดยตรง	16
2.3.2 ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	17
2.3.2.1 ทรัพย์สินที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด”	17
2.3.2.2 เงินที่ได้จากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	18
2.3.2.3 การแลกเปลี่ยน “เงิน” อันได้มาโดยการกระทำความผิด	19
2.3.3 ทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ	19
2.3.3.1 เป็นทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่ง	19
2.3.3.2 เป็นส่วนประกอบของทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่ง	20
2.3.4 ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด)	21
2.3.5 ดอกผลที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	22
2.3.5.1 ดอกผลธรรมดา	22
2.3.5.2 ดอกผลนินดิน	22
2.4 หลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมาย	23
2.4.1 การตีความตามตัวอักษร	23
2.4.2 การตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือตามความมุ่งหมาย ของตัวบทกฎหมาย	24
2.4.3 การตีความตามตัวอักษรควบคู่กับเจตนารมณ์ของกฎหมาย	24
2.4.4 การตีความกฎหมายอาญา	25
2.5 แนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร	25
2.5.1 แนวคำพิพากษากล่าวถึงลักษณะและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร	25
2.5.2 แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดต้องไม่ใช่ผู้กระทำความผิดมูลฐาน	26
2.5.3 แนวคำพิพากษาวินิจฉัยเจตนาของผู้กระทำความผิด	27
2.5.4 แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	32
2.5.4.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง วัตถุมีรูปร่าง อันเป็นทรัพย์สินตามคำจำกัดความตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 137	32
2.5.4.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด” โดยตรง	33

2.5.4.3 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องยังไม่เปลี่ยนสภาพ ในสาระสำคัญไปจากเดิม	34
2.5.4.4 ทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นทรัพย์สินใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	36
2.5.4.5 ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยออกมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	37
2.5.4.6. “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพลงได้ หากถูกยึดไว้เป็นของกลางโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ	38
2.5.5 ข้อเท็จจริงว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐานนั้นเป็นเพียงรายละเอียด มิใช่องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร	39
บทที่ 3 กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร	40
3.1 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ	40
3.1.1 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ	41
3.1.2 องค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร	42
3.1.2.1 องค์ประกอบภายนอก	42
3.1.2.2 องค์ประกอบภายใน	48
3.1.3 บทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	49
3.1.3.1 ขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	50
3.1.3.2 ตัวอย่างเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	53
3.1.4 ตัวอย่างคดีเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ	56
3.1.4.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพ หากอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่	56
3.1.4.2 ทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 24(2)(b) ของ Theft Act 1968	57
3.1.4.3 ความรับรู้หรือความเชื่อของผู้กระทำ ไม่ใช่เพียง ความสงสัย	58
3.1.4.4 การกระทำ “ในกระบวนการลักทรัพย์” ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968 ต้องเป็นการกระทำในทันทีทันใด	59
3.1.4.5 “เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น” ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968	59

3.1.4.6 ผู้รับทรัพย์สินโดยสุจริต หากภายหลังรู้ถึงที่มาแล้วยังคงยอมให้ทรัพย์สินนั้น	60
อยู่ในความครอบครอง อาจมีความผิดฐานรับของโจรได้	
3.1.4.7 ผู้กระทำไม่สามารถถูกลงโทษทั้งในฐานะผู้กระทำความผิดมูลฐาน	60
และความผิดฐานรับของโจรในการกระทำอันเดียวกันได้	
3.2 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส	61
3.2.1 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส	61
3.2.2 องค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร	63
3.2.2.1 องค์ประกอบภายนอก	63
3.2.2.2 องค์ประกอบภายใน	66
3.2.3 บทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	69
3.2.3.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	69
3.2.3.2 ที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	71
3.2.4 การปราบปรามความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส	72
3.2.4.1 บทลงโทษ	72
3.2.4.2 หลักการดำเนินคดี	73
3.3 เปรียบเทียบความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษและกฎหมายฝรั่งเศส	75
3.4 เปรียบเทียบ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษ	78
และกฎหมายฝรั่งเศส	
บทที่ 4 วิเคราะห์ขอบเขตและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับ	81
“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	
4.1 ประเภทของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	81
4.1.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	82
4.1.2 ประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	83
4.1.2.1 ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	83
4.1.2.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อย	88
4.1.2.3 ดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	89
4.1.2.4 ทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”	91
ถูกเปลี่ยนสภาพ	

4.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” กับอำนาจพนักงานอัยการในการเรียก ทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43	96
4.3 ความผิดฐานรับของโจรกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	98
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	102
5.1 บทสรุป	102
5.2 ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก Theft Act 1968	117
ภาคผนวก ข French Penal Code (ภาษาอังกฤษ)	119
ภาคผนวก ค Code penal (ภาษาฝรั่งเศส)	126
ประวัติผู้เขียน	134

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งเป็นความผิดมูลฐานในความผิดฐานรับของโจร อันได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ครอบครอง ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากยังคงมีช่องทางให้ผู้กระทำความผิดมูลฐานสามารถจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพื่อหาประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้ไม่ยากนัก ทั้งยังมีความคุ้มค่าที่จะเสี่ยงต่อการกระทำความผิดฐานรับของโจร จึงอาศัยเหตุที่ความผิดฐานรับของโจรยังมีข้อจำกัดในการกำหนดความผิดต่อบุคคล ด้วยวิธีการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ซับซ้อนและแยบยลขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดฐานรับของโจร กล่าวคือ บทบัญญัติสามารถกำหนดความผิดฐานรับของโจรแก่บุคคลได้เฉพาะกรณีการช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำหน่ายหรือรับไว้ โดยประการใดซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้มาจากความผิดมูลฐานที่ระบุไว้โดยตรงเท่านั้น จึงก่อให้เกิดช่องทางในการหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยการทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไป หรือทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” พ้นไปจากความครอบครองไม่ว่าโดยการจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยน จนไม่มีตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงอยู่ ส่งผลให้การกระทำนั้นขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิด และแม้ว่าผู้กระทำจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้น ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร กรณีที่พบเห็นบ่อยมักเป็นการนำรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่ได้จากการลักทรัพย์มาเช่าและแยกชิ้นส่วน ทำให้ง่ายต่อการนำไปจำหน่ายเพื่อหาประโยชน์ และยากแก่การติดตามจับกุม (อย่างไรก็ดี การตีความโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายและแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ถือว่ากรณียังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”)

ครั้งหนึ่ง ศ.ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ ได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรไว้ว่า หากเพื่อนเราเอาสุราที่ลักมาให้เรา โดยเรารู้ว่าเป็นสุราที่ถูกลักมา แต่เราบอกให้เขานำสุราไปเติมน้ำแข็งเติมโซดาเสียก่อนแล้วค่อยนำมาให้ดื่ม เพียงเท่านี้เราก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจรเนื่องจากสุราที่ถูกขงแล้วโดยเติมน้ำแข็งเติมโซดาดังกล่าวไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เสียแล้ว ถึงแม้ว่าผู้รับทรัพย์สินนั้นจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินก็ตาม จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้นอกจากผู้รับทรัพย์สินจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้นแล้ว ยังเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดผู้ลักทรัพย์เปลี่ยนสภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เสียเองอีก แต่บุคคลผู้รับทรัพย์สินดังกล่าวกลับไม่มีความผิดฐานรับของโจร

เพียงเพราะทรัพย์นั้นไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากแต่เป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกเปลี่ยนสภาพไปเสียแล้ว

จึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรที่สำคัญประการหนึ่งคือ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อันเป็นองค์ประกอบที่บ่งชี้ว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ หากทรัพย์นั้นไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์นั้นสิ้นสภาพไม่เป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เสียแล้ว ย่อมทำให้บุคคลซึ่งช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจำหน่ายหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์นั้นไม่มีความรับผิดฐานรับของโจร ดังนั้น การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงมีความสำคัญในแง่ที่จะกำหนดความผิดของบุคคล และยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้มีประสิทธิภาพสามารถใช้บังคับให้ครอบคลุมและบรรลุนิติธรรมณณ์เบื้องหลังของกฎหมาย

โดยเมื่อพิจารณา “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้วเห็นว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจเกี่ยวข้องกับทรัพย์อื่น หรือปรากฏอยู่ในรูปแบบอื่น เช่น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิมแล้ว, ทรัพย์ที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ทรัพย์ที่ได้มาจากการจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยน “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือดอกผลที่งอกเงยมาจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

การที่บทบัญญัติมาตรา 357 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ใช้ถ้อยคำว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้น ทำให้การตีความหมายความถึง “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรจึงไม่ครอบคลุมถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่น ทำให้บุคคลซึ่งช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจำหน่ายหรือรับไว้โดยประการใดซึ่ง “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบอื่น ไม่มีความรับผิดฐานรับของโจร แม้ว่าทรัพย์เหล่านั้นจะมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง หรือสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็ตาม

อย่างไรก็ดี การตีความโดยคำนึงถึงคุณธรรมทางกฎหมายในฐานะความผิดนี้สามารถขยายความออกไปอย่างมากที่สุดได้เพียง การหมายรวมถึงกรณีทรัพย์ที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งยังคงสาระสำคัญเดิมของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้อยู่ และกรณีดอกผลธรรมดาของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่มีอยู่ตั้งแต่เวลาที่มีการกระทำความผิดมูลฐานเท่านั้น ซึ่งตำรากฎหมายไทยบางเล่มถือว่ากรณีเหล่านี้ยังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ดังนั้น จะเห็นว่าบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรนี้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะครอบคลุมถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบอื่นๆ ทั้งยังไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่การกระทำความผิดฐานรับของโจรเกิดขึ้นจำนวนมากและยังปรากฏการกระทำในลักษณะต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดฐานรับของโจร เช่น การเปลี่ยนสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, การแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นอกจากนี้ บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรที่ไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอนี้ ยังไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดมูลฐานอื่นๆ ทั้งยังทำให้ความผิดมูลฐานเหล่านั้นมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและเพื่อให้บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงควรเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำความผิดโดยให้ความผิดฐานรับของโจรครอบคลุมถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่นดังที่ได้กล่าวมาด้วย หากสามารถแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายได้แล้วนี้ จะส่งผลให้การกระทำความผิดฐานรับของโจรทำได้ยากขึ้นและทำให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานอื่นๆ มีแนวโน้มลดลงในที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักกฎหมาย และเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร
- (2) เพื่อศึกษาความหมายของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร
- (3) เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องด้วยเจตนารมณ์ของบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจร เพื่อป้องกันและปราบปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานอย่างอื่น ๆ เกิดขึ้น ดังนั้น การกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรโดยใช้คำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งหมายความว่าถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่น ย่อมไม่สามารถ

ทำให้บรรลุเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวได้ ดังนี้ จึงควรเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำ ความผิดฐานรับของโจรให้รวมถึง การได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น (รู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน) เพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดการใช้บังคับบทบัญญัติ ความผิดฐานรับของโจรแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏ ในรูปแบบอื่น ทำให้ความผิดฐานรับของโจรสามารถครอบคลุมถึงการรับทรัพย์สินที่ได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากผู้กระทำรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น (รู้ถึงที่มาของ ทรัพย์สิน) เพื่อสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาความเป็นมา องค์ประกอบความผิด และเจตนารมณ์ของความผิด ฐานรับของโจร ตลอดจนแนวทางในการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ กระทำความผิด” ของกฎหมายอังกฤษ กฎหมายฝรั่งเศส และกฎหมายไทย

1.5 วิธีการศึกษา

ศึกษาจากหนังสือ ตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ได้ทราบความเป็นมา หลักกฎหมาย และเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร
- (2) ได้ทราบความหมายของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อันเป็น องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร
- (3) ได้ทราบแนวทางการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดย การกระทำความผิด” ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร

บทที่ 2

แนวคิดเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรในบทนี้จะศึกษาคุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจร ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร องค์ประกอบความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายไทย นอกจากนี้ ยังศึกษาความหมายและประเภท “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในทางตำรากฎหมายไทย และพิจารณาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร

2.1 ความผิดฐานรับของโจร

ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายไทยปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ดังนี้

“มาตรา 357 ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำหรือรับไว้ โดยประการใดซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำให้ค้ำกำไรหรือได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (10) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

2.1.1 คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจร

บทบัญญัติกฎหมายอาญามีคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์ จะคุ้มครองเป็นพื้นฐานทางความคิด ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละฐานความผิด อาจกล่าวได้ว่า คุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง หมายถึง สิ่งที่กฎหมายไม่ประสงค์ให้

บุคคลใดล่วงละเมิด หากมีการฝ่าฝืน ต้องมีการลงโทษ¹ ซึ่งการแบ่งฐานความผิดโดยใช้คุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นเกณฑ์ อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น และความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่น² โดยความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่น³ เป็นช่องทางให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเกิดขึ้น ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ โดยผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรทำให้ผู้กระทำความผิดมูลฐานสมประโยชน์ด้วยการช่วยเหลือจัดการให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” พ้นไปจากการติดตามเอาคืนของเจ้าของทรัพย์สิน พ้นจากความครอบครองของผู้กระทำความผิด จึงทำให้การติดตามเอาทรัพย์สินคืนทำได้ยากและความผิดมีความร้ายแรงกว่าความผิดฐานอื่นๆ

การรับของโจรเป็นการระบายนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจึงมีส่วนทำให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ และทำให้เจ้าของทรัพย์สินติดตามเอาคืนทรัพย์สินนั้นได้ยาก⁴ คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานรับของโจรนี้จึงหาได้คุ้มครองตัวทรัพย์สินโดยตรง หากแต่คุ้มครองทรัพย์สิน ได้แก่ สิทธิของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในการติดตามเอาทรัพย์สินคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336⁵ กล่าวคือ เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินในการติดตามเอาคืนทรัพย์สินได้โดยง่ายนั้น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะต้องไม่เปลี่ยนสภาพไปจากเดิมในสาระสำคัญ หากเปลี่ยนสภาพไปแล้วก็ไม่ใช่ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด⁶ ดังนั้น คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานรับของโจร คือ ทรัพย์สิน⁷

¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, คำอธิบาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2559), น.18.

² เฟิงอ้วง, น.24.

³ เฟิงอ้วง, น.24-25.

⁴ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), น.368.

⁵ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ่าวแล้ว เจริญรทที่ 1, น.170-171.

⁶ สมภพ สอนงพันธ์, “ความรับผิดฐานรับของโจร : ศึกษากรณีการนำทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของ,” (การศึกษาอิสระ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551), น.26.

⁷ ฅนิต ฅน ฅนร, กฎหมายอาญา ภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2549), น.372.

หากพิจารณาถึงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินในการติดตามเอาทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 เจ้าของทรัพย์สินสามารถติดตามเอาคืนทรัพย์สินนั้นจากบุคคลซึ่งไม่มีสิทธิยึดถือได้เสมอ ความสำคัญของทรัพย์สินอยู่ที่มูลค่าของทรัพย์สินนั้น (Value) ซึ่งไม่ได้อยู่ที่สภาพภายนอกของทรัพย์สินเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นมูลค่าที่เป็นนามธรรม ดังนั้น การพิจารณาว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดหรือไม่นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิดังกล่าวควรพิจารณาถึงมูลค่าของทรัพย์สินนั้นด้วย ไม่ใช่เพียงพิจารณาจากสภาพของทรัพย์สินว่ามีการเปลี่ยนสภาพหรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่นแล้ว⁸

2.1.2 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร

ความผิดฐานรับของโจรในสมัยก่อนที่จะมีการใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 นั้น พบว่า กฎหมายตราสามดวงได้บัญญัติถึงความผิดฐานรับของโจรไว้เช่นกัน โดยได้มีการบัญญัติอย่างครอบคลุมถึงการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ ไว้ในพระอัยการลักษณะโจร แต่ยังคงจัดเรียงอย่างกระจัดกระจาย ได้แก่ มาตรา 107 กรณีสั่งให้โจรลักมาแล้วซื้อของโจรนั้นไว้ หรือรู้ว่าโจรลักมาฝากเข้าด้วยโจรรับเอาของโจรซ่อนไว้ เอาไปซื้อขาย เอาไปซ่อน เอาของซึ่งโจรฝากไว้ตัดแปลงซื้อขาย, มาตรา 111 กรณีซื้อของโจรในตลาดโดยไม่รู้ว่าเป็นของโจร, มาตรา 113 กรณีที่ไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา และซื้อไว้ในเรือนตนหรือในเรือนโจร มิใช่ในตลาดซื้อขายตามปกติ หรือไม่รู้ว่าเป็นของโจรแล้วรับฝากไว้, มาตรา 148 กรณีผู้กระทำความผิด (โจร) นำทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาขายในที่ต่างๆ หรือในตลาดก็ดี ผู้ซื้อเห็นว่าราคาถูกจึงซื้อไว้ รับจํานำ แลกเปลี่ยน ช่วยซื้อขาย ช่วยจํานำแลกเปลี่ยน หรือยังมีทันขายจํานำแลกเปลี่ยน ผู้ที่นั้นสมรู้ร่วมคิดกับผู้กระทำความผิด (โจร)

เมื่อมีการใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ถ้อยคำและหลักการบางประการ โดยได้เทียบเคียงจากประมวลกฎหมายอาญาของเนเธอร์แลนด์ อินเดีย ฮังการี อิตาลี ญี่ปุ่น และอียิปต์ เพื่อให้ความผิดฐานรับของโจรมีความทันสมัยขึ้น⁹ ปรากฏ

⁸ มานิต กองธนสุวรรณ, “ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ กับกฎหมายไทย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2543), น.89-90.

⁹ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2558), น.413.

ในบทบัญญัติส่วนที่ 9 ว่าด้วยความที่ผิดประทุษร้ายแก่ทรัพย์ หมวดที่ 6 ความผิดฐานรับของโจร ตั้งแต่มาตรา 321-323 โดยมาตรา 321 เป็นบทหลักเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร, มาตรา 322 กรณีต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากรับของโจรโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่ได้มาด้วยความผิดฐานชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ และมาตรา 323 กรณีต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากกระทำการรับของโจรเป็นปกติธุระ

เมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดฐานรับของโจรยังคงอาศัยหลักการที่มีมาแต่เดิม หากแต่ได้มีการกำหนดขอบเขตของวัตถุแห่งการกระทำให้แคบลงด้วยไม่ประสงค์ให้ใช้ความผิดฐานรับของโจรกว้างขวางเกินไปนัก โดย “ทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรต้องเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์เท่านั้น และยึดแนวคิดที่ว่า “ทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิด” นั้นคงเป็นของร้ายตลอดไป ไม่ว่าจะผ่านมือไปยังผู้ซื้อที่สุจริตมาแล้วหรือไม่¹⁰ จนกระทั่งในปัจจุบัน ความผิดฐานรับของโจรปรากฏอยู่ในมาตรา 357 เพียงมาตราเดียว โดยมีวรรคแรกเป็นบทหลัก ส่วนวรรคสองและวรรคสาม เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ประเภทหนึ่งซึ่งเป็นการผิดอาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดอันยอมความกันได้ เป็นความผิดที่เกิดขึ้นภายหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ฐานอื่นๆ ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ และมีความเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์หรือความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ในมาตรา 357 จะกระทำความผิดเพื่อนำ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปจำหน่ายหาประโยชน์ และมักกระทำผ่านคนกลางหรือผู้รับของโจรเนื่องจากมีอุปสรรคในการติดต่อซื้อขายกับผู้ซื้อ ผู้รับของโจรจึงเป็นตัวช่วยสำคัญที่สนับสนุนทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ ความผิดฐานรับของโจรจึงเป็นความผิดที่มีส่วนสนับสนุนก่อให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และอาชญากรรมอื่นๆ ติดตามมาอีกมากมาย เป็นภัยต่อประชาชนผู้สุจริต จึงเป็นความผิดร้ายแรง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1935/2543)

¹⁰ รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2486, ครั้งที่ 448/214/2486, วันพฤหัสบดี ที่ 3 มิถุนายน 2486.

อย่างไรก็ดี หากย้อนไปพิจารณารายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ในปี พ.ศ. 2486 พบว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรจะต้องเป็นการรับของที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง จึงจะเอาโทษ¹¹ เนื่องจากคณะกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าไม่ควรบัญญัติถึงการรับของที่แลกเปลี่ยนมาจากของร้าย¹² แม้กระนั้น เจตนารมณ์ในการมีบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรนี้มีขึ้นเนื่องจากแนวคิดที่เห็นว่าความผิดฐานรับของโจรเป็นเรื่องการช่วยโจรกรรม¹³ หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จึงต้องการป้องกันและปราบปรามการเพาะโจร คือไม่ให้ประเทศเรามีโจร¹⁴ และเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดเหล่านั้นได้โดยสะดวก¹⁵ กล่าวคือ เจตนารมณ์ของบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรมีเพื่อป้องกันและปราบปรามการเกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ในมาตรา 357 นั้นเอง

ความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญาจึงถูกบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดกระทำที่เป็นการส่งเสริมให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ ทำให้การแสวงหาประโยชน์ของผู้กระทำความผิดมูลฐานมีอุปสรรคไม่สามารถหาประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้โดยง่าย และเพื่อคุ้มครองสิทธิในการติดตามเอาทรัพย์สินคืนโดยเจ้าของทรัพย์สิน หากปราศจากผู้รับของโจร ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิดมูลฐานที่ระบุไว้จะมีจำนวนลดน้อยลง เหลือเพียงแต่ผู้กระทำความผิดเพื่อนำทรัพย์สินนั้นไปใช้เองหรือเพื่อเหตุอย่างอื่น ดังนั้น ในสังคมที่ต้องการจัดการการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิด

¹¹ รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2486, ครั้งที่ 449/215/2486, วันศุกร์ ที่ 4 มิถุนายน 2486.

¹² เพิ่งอ้าง.

¹³ รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2486, ครั้งที่ 431/150/2486, วันอังคาร ที่ 20 เมษายน 2486.

¹⁴ รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2486, ครั้งที่ 446/205/2486, วันศุกร์ ที่ 28 พฤษภาคม 2486.

¹⁵ รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2486, ครั้งที่ 433/156/2486, วันศุกร์ ที่ 23 เมษายน 2486.

มูลฐานออกไปนั้น ผู้รับของโจรจึงเป็นเป้าหมายหลักที่ต้องปราบปราม¹⁶ หากสามารถกำจัดผู้รับของโจรได้มากเพียงใด ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิดมูลฐานก็ย่อมลดลงไปเป็นเงาตามตัว¹⁷

2.1.3 องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับของโจรต้องครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร โดยแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน หากการกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิด แต่ผู้กระทำมิได้มีเจตนากระทำความผิด ก็เป็นเรื่องที่ขาดองค์ประกอบภายใน การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร หากครบองค์ประกอบภายในของความผิดคือผู้กระทำมีเจตนากระทำความผิด แต่หากทรัพย์สินที่ได้รับไว้ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็เป็นเรื่องขาดองค์ประกอบภายนอก การกระทำไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร

2.1.3.1 องค์ประกอบภายนอก

สิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอย่างแรกในการพิจารณาว่าการกระทำเป็นความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ คือ การกระทำนั้นต้องครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรได้ 4 ส่วน ได้แก่ ผู้กระทำ, การกระทำ, วัตถุประสงค์การกระทำ, และผลแห่งการกระทำ

1) ผู้กระทำ

ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร คือ ผู้ใดก็ได้ที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดมูลฐานทั้ง 9 ฐาน ตามมาตรา 357 ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องไม่มีส่วนในการกระทำความผิดนั้นๆ กล่าวคือ ต้องไม่ใช่ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์

¹⁶ อุทิศ ธรรมวาทีน, “รับของโจร : เจตนากรรมของการลงโทษ,” วารสารอัยการ, ฉบับที่ 26, ปีที่ 3, น.87 (กุมภาพันธ์ 2523).

¹⁷ เพ็งอ้อ, น.89.

ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน¹⁸ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมูลฐานเหล่านั้นย่อมต้องรับโทษตามความผิดมูลฐานที่กระทำไปตั้งแต่แรกอยู่แล้ว เช่น จำเลยใช้ผู้อื่นไปลักทรัพย์ หรือฉ้อโกงถือว่าจำเลยเป็นตัวการด้วยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ดังนั้น เมื่อจำเลยรับทรัพย์นั้นจากผู้ที่ใช้ จำเลยใช้ ถือว่าเป็นการรับทรัพย์ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรรมอันเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์หรือฉ้อโกงที่จำเลยเป็นผู้ใช้นั้นเอง จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1264/2513), จำเลยกับพวกร่วมกันปล้นทรัพย์ วันรุ่งขึ้นจำเลยจูงกระบือที่ปล้นไป โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นความผิดฐานรับของโจร เป็นการต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ ลงโทษไม่ได้ การจูงกระบือในวันรุ่งขึ้นไม่มีความผิดฐานรับของโจร ขึ้นใหม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 325/2520)

2) การกระทำ

ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด

ช่วยซ่อนเร้น หมายถึง ช่วยเอาทรัพย์ไปในลักษณะที่ยากแก่การค้นพบ¹⁹, ปกปิดไม่ให้พบเห็นหรือพบเห็นได้ยาก รวมถึงพรางหรือดัดแปลงทรัพย์²⁰, ช่วยกระทำการเพื่อประสงค์ให้พ้นไปจากการติดตามค้นหา ไม่จำเป็นต้องเร้นลับมืดซิด²¹ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการทำลายทรัพย์และการไม่บอกที่อยู่ของทรัพย์หรือพาไปค้นหาในที่ที่ทรัพย์ไม่ได้อยู่²²

¹⁸ วิเศษ อ่อนตา, คำอธิบายกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิ่ง, 2552), น.197.

¹⁹ หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), น.347.

²⁰ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, เกร็ดกฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร, 2554), น.338.

²¹ ไพจิตร ปุญญพันธ์, ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 เปรียบเทียบกับกฎหมายนานาประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : 2555), น.18.

²² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, หลักกฎหมายอาญา ภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556), น.253.

ช่วยจำหน่าย หมายถึง ช่วยโอนทรัพย์สินให้แก่บุคคลอื่น ไม่ว่าจะขาย ให้ หรือแลกเปลี่ยน แต่ไม่รวมถึงการทำลาย²³, ทำให้ทรัพย์สินพ้นไปจากผู้ที่ได้ทรัพย์สินมา โดยส่งมอบต่อไปไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่ต้องถึงขนาดโอนกรรมสิทธิ์²⁴ ทั้งนี้ รวมถึงการรับไถ่ด้วย²⁵

ช่วยพาเอาไปเสีย หมายถึง ช่วยพาทรัพย์สินไปให้พ้นจากที่ซึ่งทรัพย์สินเคยอยู่เดิม²⁶ อาจไม่ต้องแยกตัวทรัพย์สินออกจากผู้ที่ได้ทรัพย์สินมา²⁷, ช่วยพาเอาไปเลยเพื่อประโยชน์ของผู้กระทำความผิดมูลฐานตามมาตรา 357 ไม่ว่าจะ เป็นระยะทางใกล้หรือไกล²⁸

ซื้อ หมายถึง รับทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดโดยมีค่าตอบแทน²⁹ เพียงแต่จะตกลงซื้อยังไม่เป็นความผิดสำเร็จ แต่อาจเป็นพยายามกระทำความผิด³⁰

รับจํานำ หมายถึง รับมอบสังหาริมทรัพย์ (ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) ที่ผู้จํานำส่งมอบเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้

รับไว้โดยประการใด หมายถึง ผู้กระทำได้กระทำได้ด้วยประการใดๆ ให้ทรัพย์สินนั้นตกอยู่ในความครอบครองของตน³¹ ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินมอบการยึดถือ แต่ไม่ต้องถึงขนาดโอนการครอบครอง อาจครอบครองร่วมกัน และไม่จำเป็นต้องเป็นการรับทรัพย์สินจากคนร้ายเดิม โดยอาจรับต่อมาจากบุคคลอื่นไม่ว่าบุคคลนั้นจะสุจริตหรือไม่ก็ตาม³² แต่ทั้งนี้ต้องรับไว้ในลักษณะที่ยากแก่การติดตามเอาคืนของเจ้าของทรัพย์สิน³³

²³ หยุต แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.347.

²⁴ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 20*, น.338.

²⁵ สนิท สนั่นศิลป์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตราไพศาล, 2552), น.427.

²⁶ หยุต แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.347.

²⁷ สนิท สนั่นศิลป์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 25*, น.427.

²⁸ ไพจิตร ปุญญพันธ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 21*, น.19.

²⁹ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 20*, น.340.

³⁰ ไพจิตร ปุญญพันธ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 21*, น.19.

³¹ หยุต แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.347.

³² สนิท สนั่นศิลป์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 25*, น.427.

³³ ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 22*, น.254.

3) วัตถุประสงค์แห่งการกระทำ

วัตถุประสงค์แห่งการกระทำหรือสิ่งที่ผู้กระทำมุ่งหมายกระทำต่อในความผิดฐานรับของโจร คือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 357 กล่าวคือ เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ เท่านั้น หากเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานอื่น ๆ นอกเหนือจากความผิดมูลฐานที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 357 แล้ว ทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้รับทรัพย์สินไม่มีความผิดฐานรับของโจร โดยจะได้กล่าวในรายละเอียดถึงความหมายและรูปแบบของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏต่อไป

4) ผลของการกระทำ

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่ไม่ต้องมีผลของการกระทำความผิดเกิดขึ้น ความผิดจึงสำเร็จทันทีที่มีการกระทำที่บัญญัติเป็นความผิด ไม่ว่าผู้กระทำจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นหรือไม่ก็ตาม³⁴ เช่น ผู้รับเช็ครู้ว่าเช็คนั้นถูกลักมา ยังรับไว้แล้วนำเช็คไปขึ้นเงิน แต่เช็คดังกล่าวถูกอายัดจึงขึ้นเงินไม่ได้ มีความผิดฐานรับของโจรแล้วหาใช่พยายามกระทำความผิด³⁵

2.1.3.2 องค์ประกอบภายใน

ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องมีเจตนาธรรมดาตามมาตรา 59 ขณะกระทำความผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น โดยผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาในขณะที่กระทำความผิดฐานรับของโจร ดังนี้

1) รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (องค์ประกอบภายนอก) แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานใด เนื่องจาก เป็นเพียงเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย ไม่ใช่องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร และความรู้นี้ต้องมีอยู่ก่อนหรือขณะกระทำ (ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย

³⁴ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น.174.

³⁵ พิพัฒน์ จักรางกูร, *คำถาม – คำตอบ กฎหมายอาญา*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2544), น.403.

ช่วยพาเอาไปเสีย ชื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด) หากความรับรู้ที่ทรัพย์นั้นเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เกิดขึ้นหลังจากมีการครอบครองทรัพย์นั้นแล้ว ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานรับของโจร

2) ต้องการที่จะช่วยซ่อนเร้น ช่วยจําหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ชื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด

ทั้งนี้ ผู้กระทำต้องประสงค์ไม่ให้เจ้าของทรัพย์สามารถติดตามเอาคืนทรัพย์นั้นได้ด้วย แต่ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษโดยทุจริต ไม่จำเป็นต้องกระทำไปเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรวได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องจากไม่ปรากฏคำว่า “โดยทุจริต” ในบทบัญญัติมาตรา 357 อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า จะกระทำโดยมีเจตนาทุจริตไม่ได้³⁶

2.2 ความหมายของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดความหมายของ “ทรัพย์” ไว้โดยเฉพาะชัดเจนอย่างในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 137 “ทรัพย์” หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง³⁷ ประกอบกับความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ในความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 เห็นว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” น่าจะหมายถึงสังหาริมทรัพย์เท่านั้น

การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความจำกัดตามตัวอักษร จะตีความโดยขยายความออกไปไม่ได้ เมื่อมาตรา 357 บัญญัติชัดเจนว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ดังนั้นทรัพย์ตามมาตรา 357 ต้องเป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดโดยตรง ไม่ใช่ทรัพย์ที่เอาทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนหรือขายได้เงินมา³⁸ นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้ดังนี้

³⁶ ไพจิตร ปุณฺณพັນธุ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 21*, น.67-68.

³⁷ *เพ็ญอ่าง*, น.5.

³⁸ *เพ็ญอ่าง*, น.15.

“ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง คือเป็นทรัพย์สินที่ยังถือว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั่นเอง”³⁹

“ทรัพย์สินอันได้มาจากการกระทำความผิด หมายถึง ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดโดยตรง คือเป็นทรัพย์สินที่ยังถือว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั่นเอง ทรัพย์สินที่แปรสภาพแล้วไม่เป็นทรัพย์สินที่จะรับของโจรกันได้”⁴⁰

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด จะต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรงจากการกระทำความผิดเท่านั้น และทรัพย์สินนั้นจะต้องไม่มีการแปรสภาพในส่วนที่เป็นสาระสำคัญไปจากเดิม ซึ่งจะทำให้เจ้าทรัพย์สามารถติดตามเอาทรัพย์สินคืนด้วย หากมีการแปรสภาพให้ต่างไปจากเดิมแล้วก็ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด”⁴¹

“ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง คือเป็นทรัพย์สินอันเดียวกับที่ได้มาจากการกระทำความผิด กล่าวคือ ทรัพย์สินนั้นยังไม่เปลี่ยนสภาพ”⁴²

“ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด หมายถึง ความถึง การกระทำที่เป็นความผิด เพราะได้ทรัพย์สินนั้นมาในตัวเอง”⁴³

“ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดต้องยังเป็นของโจรอยู่ไม่เปลี่ยนสภาพ มิฉะนั้นทรัพย์สินนั้นก็ไม่ใช่ของโจรต่อไป”⁴⁴

“ทรัพย์สินที่แลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น ทรัพย์สินที่ได้มาใหม่ไม่ใช่ทรัพย์สินเดิม ถึงหากว่าบางกรณีอาจมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นช่วงทรัพย์สินหรือรับช่วงสิทธิ แต่ทรัพย์สินนั้นก็มิใช่ทรัพย์สินเดิมที่ผู้กระทำความผิดเดิมได้มาโดยการกระทำความผิด”⁴⁵

³⁹ หยุต แสงอุทัย, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 19*, น.348.

⁴⁰ คณิต ฌ นคร, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, น.373.

⁴¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น.173.

⁴² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 22*, น.254.

⁴³ จิตติ ดิงศภักดิ์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, พิมพ์ครั้งที่ 6*, (กรุงเทพมหานคร : จีระชัย การพิมพ์, 2545), น.1028.

⁴⁴ *เพ็งอ่าง*, น.1034.

⁴⁵ *เพ็งอ่าง*, น.1035.

“ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด หมายความว่า การกระทำที่เป็นความผิด เพราะได้ทรัพย์สินนั้นมาในตัวเอง, ทรัพย์สินนั้นต้องยังคงเป็นของโจรอยู่ไม่เปลี่ยนสภาพ, ทรัพย์สินที่แลกเปลี่ยนกัน ทรัพย์สินใหม่ไม่ใช่ทรัพย์สินเดิม”⁴⁶

“ทรัพย์สิน หมายความว่า เฉพาะตัวทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และตราบไต่ที่ตัวทรัพย์สินนั้นยังไม่เปลี่ยนสภาพ หรือไม่มีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นอันจะทำให้สภาพทรัพย์สินนั้นสิ้นสุดการเป็นของโจร ทรัพย์สินนั้นก็ยังคงเป็นของโจรอยู่ต่อไป, ทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้นไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่นก็ไม่ทำให้ทรัพย์สินที่ได้มาใหม่นั้นเป็นของโจร”⁴⁷

2.3 ประเภทของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรตามบทบัญญัติมาตรา 357 นั้น อาจปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง และที่ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งสามารถจำแนกประเภทตามที่มาของทรัพย์สินเหล่านั้น ได้ดังนี้

2.3.1 ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดโดยตรง

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรงจากการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ในมาตรา 357 อันได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ โดยเป็นทรัพย์สินที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁴⁸ ไม่รวมถึง ทรัพย์สินที่แปรสภาพแล้ว, ทรัพย์สินที่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำความผิดเสียแล้ว, ทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁴⁹

⁴⁶ สนิท สนั่นศิลป์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 25*, น.426.

⁴⁷ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 20*, น.340-341.

⁴⁸ หยุด แสงอุทัย, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 19*, น.348.

⁴⁹ *เพ็งอ้าง*.

2.3.2 ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

เมื่อผู้กระทำความผิดตามความผิดมูลฐานในมาตรา 357 ได้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มานั้น มักจะรับจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ออกไปเพื่อปกปิดการกระทำความผิดหรือเพื่อให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” พ้นจากความครอบครองของตน ไม่ว่าจะโดยการนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นหรือนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปขายได้เงินมาก็ตาม

2.3.2.1 ทรัพย์สินที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาแล้ว อาจนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น ทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการแลกเปลี่ยนนั้น ไม่ถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง⁵⁰ เช่น เอาเงินที่ลักมาไปซื้อของ เงินที่ซื้อของเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่เงินทองและของที่ได้มาไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁵¹, เอาเงินที่ลักมาไปซื้อแหวน แม้ว่าผู้รับแหวนจะรู้ว่าเงินที่นำไปซื้อแหวนนั้นเป็นเงินที่ถูกลักมา ผู้รับไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากแหวนนั้นไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง⁵², ลักแหวนมาแล้วเอาแหวนนั้นไปแลกกับสร้อย สร้อยดังกล่าวไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁵³, เอาสร้อยคอที่ได้มาจากการชิงทรัพย์ไปจำหน่าย ผู้รับเงินและตัวจำหน่ายแม้จะรู้ว่าทรัพย์สินที่เอามาจำหน่ายนั้น มาจากการชิงทรัพย์ ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากทรัพย์สินที่ถูกชิงได้เปลี่ยนสภาพเป็นเงินและตัวจำหน่ายแล้ว ไม่เป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁵⁴

⁵⁰ เฟิงอ้วง.

⁵¹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, อ้วงแล้ว เชิงอรรถที่ 22, น.254.

⁵² หยุต แสงอุทัย, อ้วงแล้ว เชิงอรรถที่ 19, น.348.

⁵³ จิตติ ดิงศภัทย์, อ้วงแล้ว เชิงอรรถที่ 43, น.1035.

⁵⁴ พิพัฒน์ จักรางกูร, อ้วงแล้ว เชิงอรรถที่ 35, น.402-403.

2.3.2.2 เงินที่ได้จากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

หมายความว่า การนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ออกขายได้เงินมา เช่น ลักแหวนมา แล้วเอาไปขาย เงินที่ได้จากการขายแหวนนั้น ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁵⁵, ลักผ้ามา แล้วเอาไปขาย ผู้ที่รับเงินที่ได้จากการขายผ้าโดยรู้ที่มาของเงินนั้น ไม่มีความผิดฐานรับของโจร⁵⁶, ลักปืนมา เอาปืนไปขาย เงินที่ได้จากการขายปืนไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁵⁷, เอาที่ดินที่ยักยกมาไปขาย ผู้รับรับเงินโดยรู้ที่มา ไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากเงินที่ได้มาไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง⁵⁸

มีปัญหาที่น่าพิจารณาว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานตามมาตรา 357 เท่านั้นหรือไม่ หากลักรถจักรยานมาแล้วนำไปขาย ผู้ที่ได้รับเงินที่ได้มาจากการขายรถจักรยานรู้ถึงที่มาของเงินดังกล่าว ผู้นั้นจะมีความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ ซึ่งมีบางความเห็นเห็นว่าผู้ที่ได้รับเงินไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง ไม่ใช่ทรัพย์สิน (เงิน) ที่ได้มาแทน⁵⁹

อย่างไรก็ดี เงินที่ได้มาแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁶⁰ หากไม่มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็ย่อมไม่มีเงินที่ได้แทนดังกล่าว หากบุคคลผู้รับเงินดังกล่าวรู้ถึงที่มาของเงินนั้น บุคคลนั้นควรมีความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 ทั้งนี้ กฎหมายจึงได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนมาให้ถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย⁶¹

⁵⁵ จิตติ ดิงศรัทีย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 43*, น.1035.

⁵⁶ ไพจิตร ปุญญพันธุ์, “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, *ดุลพาน*, ปีที่ 58, เล่มที่ 3, น.94. (กันยายน-ธันวาคม 2554)

⁵⁷ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 22*, น.254.

⁵⁸ วิเศษ อ่อนตา, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 18*, น.203.

⁵⁹ ไพจิตร ปุญญพันธุ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 56*, น.92-95.

⁶⁰ *เพ็ญอ้าง*, น.92-93.

⁶¹ *เพ็ญอ้าง*, น.93.

2.3.2.3 การแลกเปลี่ยน “เงิน” อันได้มาโดยการกระทำความผิด

กรณีที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นเงินนั้นผู้กระทำความผิดมูลฐานอาจนำเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนกับเงินด้วยกัน เช่น⁶² ลักรธนบัตรใบละ 100 บาท แต่ก่อนจะเอาเงินดังกล่าวไปให้ผู้รับ ได้นำธนบัตรนั้นไปแลกเปลี่ยนเป็นธนบัตรย่อย หรือเอาธนบัตรย่อยที่ลักรไปแลกเปลี่ยนเป็นธนบัตรใบละ 100 บาท ซึ่งยังเป็นที่ยกเถียงว่าผู้รับเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิดดังกล่าวโดยรู้ถึงที่มาจะมีความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ มีผู้เห็นว่าไม่ผิดฐานรับของโจรเนื่องจากเป็นทรัพย์ใหม่ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้จะเป็นทรัพย์อย่างเดียวกันคือเป็นเงินหรือธนบัตรก็ตาม⁶³ แต่ ศ.ดร. หยุด แสงอุทัย เห็นว่า⁶⁴ การแลกเปลี่ยนเงินดังกล่าวเป็นเพียงพิธีการเนื่องจากเงินมีราคาเท่ากัน ไม่ได้เปลี่ยนลักษณะของทรัพย์ ถือว่าเงินที่ได้จากการแลกเปลี่ยนยังเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ผู้รับมีความผิดฐานรับของโจร

2.3.3 ทรัพย์ที่เกิดจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ

เป็นกรณีที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ถูกเปลี่ยนสภาพไปในทางกายภาพ ไม่ว่าจะถูกเปลี่ยนสภาพไปเป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่งโดยสิ้นเชิง หรือถูกเปลี่ยนสภาพโดยถูกนำไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์อีกอย่างหนึ่งก็ตาม ซึ่งหาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ถูกเปลี่ยนสภาพไปก่อนที่ผู้รับทรัพย์จะรับทรัพย์นั้นไว้แล้ว แม้ผู้รับทรัพย์จะรู้ถึงที่มาของทรัพย์ดังกล่าว ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานรับของโจร

2.3.3.1 เป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่ง

หมายความว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ⁶⁵ จนกลายเป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่ง จึงไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อีกต่อไป เช่น ลักรโกมาแล้วฆ่า เอาเนื้อโกมาทำแกง ผู้ที่รับประทานแกงไก่แม้จะรู้ว่าไก่ที่เอามาทำแกงนั้นเป็นไก่ที่ถูกลักมา ไม่มีความผิดฐานรับของโจร เพราะแกงไก่

⁶² หยุด แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.348.

⁶³ ไพจิตร ปุณฺณพັນธุ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 56*, น.93.

⁶⁴ *เพ็ญอ้าง*.

⁶⁵ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 1*, น.173.

ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง⁶⁶ เนื่องจากไก่ที่ถูกลักมาได้เปลี่ยนสภาพเป็นแกงไก่ไปแล้ว⁶⁷, ลักท่อนไม้มา แล้วนำมาแกะสลักเป็นรูปช้าง ไม้ที่ถูกแกะสลักเป็นรูปช้างดังกล่าวกลายเป็นทรัพย์ใหม่⁶⁸, ลักหนังมา แล้วนำมาแกะเป็นตัวหนังตะลุง ถือว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไปแล้ว⁶⁹, ลักเพชรมา แล้วนำมาทำเป็นแหวน แหวนดังกล่าวเป็นทรัพย์ใหม่⁷⁰, ลักปูนปาสเตอร์มา แล้วนำมาปั้นเป็นรูปศิลป์ รูปศิลป์ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ผู้ซื้อแม้รู้ว่าปูนปาสเตอร์ที่นำมาปั้นเป็นรูปศิลป์ดังกล่าวถูกลักมา ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร⁷¹, ลักอ้อยมา เอาไปคั้นเป็นน้ำอ้อย เอาน้ำอ้อยไปทำน้ำตาลหรือเอาน้ำตาลไปทำขนม น้ำอ้อย น้ำตาล หรือขนม เป็นทรัพย์อย่างอื่นไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากอ้อย (ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด) ถูกเปลี่ยนสภาพไปแล้ว⁷²

2.3.3.2 เป็นส่วนประกอบของทรัพย์อีกอย่างหนึ่ง

หมายความว่า การนำ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปประกอบเข้ากับทรัพย์อย่างอื่น จนกลายเป็นทรัพย์ใหม่อีกอย่างหนึ่ง ทำให้กรรมสิทธิ์ของเจ้าของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” สูญไป เนื่องจากทรัพย์นั้นได้กลายเป็นส่วนควบของทรัพย์อื่นเสียแล้ว⁷³ ถือว่าเป็นทรัพย์ใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อีกต่อไป เช่น ลักแผ่นกระเบื้องของผู้อื่นมา เอามามุงหลังคา ดังนี้ แผ่นกระเบื้องสิ้นสภาพ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตั้งแต่นำมามุงเข้ากับหลังคาอาคารแล้ว หากภายหลังจะรื้อแผ่นกระเบื้องไปขาย ผู้รับแม้จะรู้ว่าแผ่นกระเบื้องนั้นถูกลักมาก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร⁷⁴,

⁶⁶ หยุด แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.348.

⁶⁷ พิพัฒน์ จักรางกูร, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 35*, น.402.

⁶⁸ จิตติ ดิงศภัทย์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 43*, น.1041.

⁶⁹ *เฟิ่งอ้วง*, น.1041-1042.

⁷⁰ *เฟิ่งอ้วง*, น.1041.

⁷¹ หยุด แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 19*, น.348.

⁷² มานิต กองสุวรรณ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 8*, น.52.

⁷³ จิตติ ดิงศภัทย์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 43*, น.1039.

⁷⁴ *เฟิ่งอ้วง*, น.1039-1040.

ลักทองค้ำมา แล้วนำไปหลอมเป็นสร้อยประดับพลอย สร้อยนั้นไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” และทองคำกลายเป็นส่วนควบของทรัพย์ใหม่ (สร้อย) จึงไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁷⁵, ลักรถยนต์มา แล้วถอดชิ้นส่วนของรถยนต์ออกเป็นชิ้นๆ แล้วเอาชิ้นส่วนต่างๆ ที่ถอดออกมานั้นไปเปลี่ยนใส่ให้กับรถยนต์คันอื่น ชิ้นส่วนเหล่านั้นกลายเป็นส่วนควบของรถยนต์คันใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”⁷⁶

แต่หากเป็นกรณีที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นทรัพย์ประธานแล้วมีทรัพย์อื่นมารวมเข้าเป็นส่วนควบหรือส่วนประกอบ เจ้าของทรัพย์ยังคงเป็นเจ้าของทรัพย์นั้น ดังนั้น ทรัพย์ประธานดังกล่าวก็ยังคงเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ เช่น ลักเพชรแล้วเอาทองคำมาทำเรือนแหวน แหวนเพชรวงนี้เป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

2.3.4 ทรัพย์ที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

(เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด)

หมายความว่า ทรัพย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่เพียงถูกแยกย่อยออกมาเท่านั้น ไม่ถือว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้เปลี่ยนสภาพไป ดังนี้ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์นั้นยังคงเป็นของเจ้าของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่⁷⁷ ผู้รับทรัพย์โดยรู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิด ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร เช่น ลักเนื้อโคชิ้นใหญ่มา แล้วนำมาแบ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อนำไปขายต่อ ดังนี้ เนื้อโคทุกชิ้นที่ถูกแบ่งออกมานั้นยังคงเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่⁷⁸, ลักท่อนไม้มา แล้วนำมาผ่าเป็นไม้พิน ไม้พินนั้นยังคงเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ เนื่องจากท่อนไม้คือไม้พินที่ยังไม่ได้นำมาผ่าออกนั่นเอง⁷⁹, ลักท่อนซุงมา แล้วเอามาแปรรูปโดยเลื่อยเป็นแผ่นๆ ดังนี้ไม่ถือว่าแผ่นไม้ดังกล่าวเป็นทรัพย์ใหม่ แต่ยังคงเป็น “ทรัพย์อันได้มา

⁷⁵ ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 22*, น.254 .

⁷⁶ *เพ็ญอ้าง.*

⁷⁷ จิตติ ดิงศภัทย์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 43*, น.1043.

⁷⁸ *เพ็ญอ้าง.*

⁷⁹ *เพ็ญอ้าง*, น.1041.

โดยการกระทำคามผิด” ที่ยังไม่ถือว่าถูกเปลี่ยนสภาพไป⁸⁰, ลักทองแห่งมา แล้วนำมาหลอมเป็นแท่งเล็กๆ ผู้รับทองแห่งเล็กๆ ซึ่งรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิดตามมาตรา 357 มีความผิดฐานรับของโจร⁸¹, ลักรถยนต์มา แล้วถอดชิ้นส่วนของรถยนต์ออกเป็นชิ้นๆ ล้อ เครื่องยนต์ อะไหล่ต่างๆ ที่ถอดออกมานั้นมีสภาพเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด”⁸²

2.3.5 ดอกผลที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด”

เป็นกรณีที่มีดอกผลงอกเงยมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” ไม่ว่าจะเป็ดอกผลธรรมดาหรือดอกผลโดยนิติบัญญัติก็ตาม โดยตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” ยังคงมีอยู่ไม่ได้ถูกเปลี่ยนสภาพหรือถูกแบ่งแยกออกไป

2.3.5.1 ดอกผลธรรมดา

หมายความว่า ดอกผลซึ่งเป็นส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” ได้แยกออกมาโดยไม่ได้ทำลาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” หากดอกผลธรรมดาดังกล่าวมีอยู่ตั้งแต่เวลาที่มีการกระทำคามผิดมูลฐาน ดอกผลธรรมดานั้นถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” ด้วย เช่น ลักต้นกล้วยไม้ต้นเล็กมา แล้วนำมาเลี้ยงจนโต ต้นกล้วยไม้ที่โตขึ้นดังกล่าวยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” อยู่⁸³, ลักสุนัขที่ท้องมา เกิดเป็นลูกสุนัข แล้วเลี้ยงลูกสุนัขนั้นมาจนโต สุนัขโตดังกล่าวยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด”⁸⁴

2.3.5.2 ดอกผลนิติบัญญัติ

นอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” จะสามารถมีดอกผลธรรมดาออกงอกเงยออกมาได้แล้วนั้น ยังเห็นว่าอาจมีกรณีที่เกิดดอกผลนิติบัญญัติจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำคามผิด” ได้อีกด้วย เช่น กรณีที่นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ

⁸⁰ เฟิ่งอ๋าง.

⁸¹ ไพจิตร ปุญญพันธ์, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 21, น.16.

⁸² ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 22, น.254.

⁸³ จิตติ ดิงศภัทย์, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 43, น.1044.

⁸⁴ เฟิ่งอ๋าง.

ความผิด” ออกให้เช่า ได้เงินค่าเช่ามาจากการให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้น เงินค่าเช่าที่ได้มาถือเป็นดอกผลนิติบัญญัติที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, นำเงินที่ได้จากการยกยอกนำฝากเข้าบัญชีธนาคาร แล้วได้ดอกเบี้ย ดังนี้ ดอกเบี้ยเงินฝากเป็นดอกผลนิติบัญญัติที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

2.4 หลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมาย

การตีความเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญสำหรับผู้ใช้อกฎหมายทุกคนในอันที่จะสามารถทำให้ใช้และเข้าใจกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจพิจารณาประเภทของการตีความ ได้แก่ การตีความตามตัวอักษร, การตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย, การตีความตามตัวอักษรควบคู่กับเจตนารมณ์ของกฎหมาย, การตีความกฎหมายอาญา

2.4.1 การตีความตามตัวอักษร

เป็นการหยั่งทราบความหมายจากตัวอักษรของกฎหมายนั่นเอง⁸⁵ หากบทบัญญัติกฎหมายนั้นใช้ภาษาธรรมดา ก็ต้องตีความตามความหมายอย่างธรรมดา หากบทบัญญัติกฎหมายนั้นใช้ภาษาเทคนิคหรือภาษาทางวิชาการ ก็ต้องตีความตามที่เข้าใจกันในทางเทคนิคหรือทางวิชาการ หากบทบัญญัติกฎหมายนั้นมีความมุ่งหมายให้บางถ้อยคำมีความหมายแตกต่างไปจากภาษาธรรมดา ภาษาทางเทคนิคหรือภาษาทางวิชาการ ตัวกฎหมายนั้นเองจะกำหนดบทวิเคราะห์ศัพท์หรือบทนิยามไว้ โดยบทนิยามจะถูกกำหนดไว้เพื่อใช้ตีความถ้อยคำของกฎหมายฉบับนั้นๆ เป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ความหมายของถ้อยคำทั้งหลายมีภูมิหลังที่สืบทอดกันมาหากผู้ตีความไม่รู้ที่มาย่อมทำให้ใช้และเข้าใจถ้อยคำผิดไป⁸⁶

⁸⁵ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 17 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), น.120.

⁸⁶ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, สังคัมกับกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), น.139.

2.4.2 การตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย

เป็นการหยั่งทราบความหมายจากเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้นๆ⁸⁷ เนื่องด้วยการบัญญัติกฎหมายหรือการเลือกใช้ถ้อยคำในบทบัญญัติมีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้นๆ หากสามารถรู้เจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายได้ย่อมสามารถตีความหรือทราบถึงความหมายของถ้อยคำในบทบัญญัตินั้นๆ ได้ ดังนั้น หากบทบัญญัติกฎหมายมีถ้อยคำกำกวมก็ต้องตีความให้ถูกต้องตามความประสงค์⁸⁸ ปราบกฎหมายที่ใช้ในการค้นหาเจตนารมณ์หรือความประสงค์ของกฎหมาย 2 ทฤษฎี ได้แก่⁸⁹ 1) ทฤษฎีอำเภोजิต (Subjective Theory) ค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายจากเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย แม้ทฤษฎีนี้มีข้อดีในแง่การตีความได้ถูกต้องตามความประสงค์ของผู้บัญญัติกฎหมาย แต่อาจมีข้อเสียเนื่องจากการตีความเช่นนั้นแข็งกระด้างอาจไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และ 2) ทฤษฎีอำเภอการณ์ (Objective Theory) ค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายว่ามีความมุ่งหมายอย่างไรนั้นไม่จำเป็นต้องค้นหาจากเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย แต่สามารถค้นหาได้จากตัวบทกฎหมายนั่นเอง

2.4.3 การตีความตามตัวอักษรควบคู่กับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

การตีความกฎหมายโดยพิจารณาเพียงตัวอักษรเท่านั้นไม่เพียงพอ หากต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ ด้วย โดยต้องพิจารณาทั้งตัวอักษรและเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของบทบัญญัติควบคู่กันไปให้สอดคล้องกัน จะใช้ตัวอักษรเกินเจตนารมณ์หรือใช้เจตนารมณ์เกินตัวอักษรก็ได้⁹⁰ ดังนั้น จึงต้องตีความโดยให้ความสำคัญแก่ตัวอักษรและเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าๆ กัน

⁸⁷ หยุค แสงอุทัย, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 85*, น.121.

⁸⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 86*, น.139.

⁸⁹ ตามร คำไตรย์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549), น.75.

⁹⁰ จิตติ ดิงศภัทย์, “บทบาทของนักกฎหมายกับเทศกาลบ้านเมือง,” ใน *หนังสือรวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร. ปรีดี เภษมทรัพย์*, (กรุงเทพมหานคร : พี.เค.พรินติ้งเฮ้าส์, 2531), น.15.

2.4.4 การตีความกฎหมายอาญา

โดยทั่วไปแล้วการตีความกฎหมายอาญาทำเช่นเดียวกับการตีความกฎหมายอื่น กล่าวคือ ตีความตามตัวบทที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เนื่องจากกฎหมายอาญากำหนดโทษแก่บุคคล จึงมีข้อจำกัดทำให้ต้องตีความปรับกับข้อเท็จจริงที่ต่างกันไป⁹¹ ในความเป็นจริงที่ผู้บัญญัติกฎหมายไม่อาจบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมทุกกรณีเนื่องจากไม่อาจเล็งเห็นถึงข้อเท็จจริงในคดีพิพาทที่เกิดขึ้นได้⁹² จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใช้กฎหมายที่จะต้องตีความ แต่อย่างไรก็ดี การตีความกฎหมายอาญาต้องเป็นไปตามหลักการสำคัญในการตีความที่ว่า “การตีความกฎหมายอาญาต้องชัดเจนแน่นอน” จึงหมายความว่าหากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ก็ไม่อาจตีความอย่างกว้าง อันทำให้เกิดผลกระทบแก่ผู้กระทำความผิดได้ โดย ศ. ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์ ได้อธิบายหลักการสำคัญในการตีความกฎหมายอาญา มีใจความว่า⁹³ 1) ต้องยึดมั่นในตัวบทกฎหมาย ไม่ตัด ต่อ เติม หรือบิดเบือน กฎหมายว่าอย่างไรก็ว่าไปตามนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องตีความ และ 2) แน่วแน่ในการแสวงหาความเป็นธรรม เนื่องจากการตีความมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นธรรมกับตัวบท เหมาะสมกับคดี เป็นธรรมกับคู่ความ และเป็นธรรมกับสังคมส่วนรวม

2.5 แนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร

จากการศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานรับของโจร สามารถจำแนกแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้ ดังนี้

2.5.1 แนวคำพิพากษากล่าวถึงลักษณะและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจร

กล่าวคือ ความผิดฐานรับของโจรมีลักษณะเป็นความผิดร้ายแรงเนื่องจากสนับสนุนให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และอาชญากรรมอื่นๆ เจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรจึงมีขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และอาชญากรรมเหล่านั้น เช่น ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่มีส่วนสนับสนุนก่อให้เกิดอาชญากรรมอื่นๆ ติดตามมาอีกมากมาย จึงเป็นเรื่องร้ายแรงสมควรที่จะปราบปรามอย่างเด็ดขาด อีกทั้งทรัพย์ที่จำเลยรับของโจร

⁹¹ สมภพ สอนองพันธ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 6*, น.14.

⁹² *เพ็งอ้าง*.

⁹³ *เพ็งอ้าง*, น.16.

เป็นรถจักรยานยนต์ซึ่งมีราคาสูง การไม่รอการลงโทษแก่จำเลยจึงเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งรูปคดีแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 6510/2541)

การที่เจ้าพนักงานตำรวจติดตามค้นหารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่หายไปทั้งคัน แต่ไปพบชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ของรถจักรยานยนต์ดังกล่าวได้ที่บ้านจำเลยที่ 2 ในลักษณะถอดเป็นชิ้นส่วน โดยจำเลยทั้งสองรับว่าซื้อไว้เพราะราคาถูก พฤติการณ์ดังกล่าว จึงเป็นการส่งเสริมให้มีการลักขโมยรถจักรยานยนต์มากยิ่งขึ้น และเป็นการช่วยปิดบังการกระทำผิด เพราะเมื่อรถจักรยานยนต์ของกลางถูกถอดแยกออกเป็นชิ้นส่วนแล้วนำไปขายเช่นนี้ เจ้าพนักงานตำรวจย่อมยากที่จะติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้ จึงสมควรลงโทษสถานหนัก เพื่อปรามมิให้การกระทำผิดเช่นนี้แพร่หลายต่อไป และไม่ควรรอการลงโทษให้จำเลยทั้งสอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 7242/2541)

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่มีส่วนสนับสนุนก่อให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและอาชญากรรมอื่นๆ ติดตามมาอีกมากมาย เป็นภัยต่อประชาชนผู้สุจริต จึงเป็นความผิดร้ายแรง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1935/2543)

2.5.2 แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดต้องไม่ใช่ผู้กระทำความผิดมูลฐาน

กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องไม่ใช่ผู้กระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งเป็นที่มาแห่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นเสียเอง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะตัวการผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในความผิดมูลฐานนั้นก็ตาม เช่น สร้อยคอทองคำของเจ้าทรัพย์ขาดหรือหลุดตกลงไปในกระเชอมะพร้าวของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 เก็บเอา เจ้าทรัพย์ขอคืนก็ไม่ยอมให้เป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จแล้ว จำเลยที่ 1 เดินเอาสร้อยไปส่งให้จำเลยที่ 2 ซึ่งอยู่ห่าง 4 วา จำเลยที่ 2 พาหนีไป ดังนี้ จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนจำเลยที่ 2 ผิดฐานรับของโจรเนื่องจากการที่จำเลยที่ 2 รับเอาทรัพย์สินนั้นไว้จากจำเลยที่ 1 หาใช่เป็นผู้ลักทรัพย์ด้วยไม่ เพราะการลักทรัพย์เกิดขึ้นสำเร็จขาดตอนไปแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 704/2493)

การที่จำเลยใช้ผู้อื่นไปลักทรัพย์หรือฉ้อโกงถือว่าจำเลยเป็นตัวการด้วยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ดังนั้น เมื่อจำเลยรับทรัพย์สินนั้นจากผู้ที่จำเลยใช้ ถือว่าเป็นการรับทรัพย์สินซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรรมอันเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์หรือฉ้อโกงที่จำเลยเป็นผู้ใช้นั้นเอง จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1264/2513)

จำเลยกับพวกร่วมกันปล้นทรัพย์ วันรุ่งขึ้นจำเลยจูงกระบือที่ปล้นไป โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นความผิดฐานรับของโจร เป็นการต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ ลงโทษไม่ได้ การจูงกระบือในวันรุ่งขึ้นไม่มีความผิดฐานรับของโจรขึ้นใหม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 325/2520)

ความผิดฐานรับของโจรจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำภายหลังที่การกระทำ ความผิดในการได้ทรัพย์มานั้นสำเร็จไปแล้ว ม. กับพวกมีเจตนาทุจริตมาแต่แรกโดยลอบลวงว่าจะซื้อ ที่ดินจากโจทก์ร่วม เมื่อโจทก์ร่วมมาที่บ้าน ม. เพื่อทำสัญญาจะซื้อจะขายและให้วางเงินมัดจำ ม. กลับชักชวนโจทก์ร่วมให้ร่วมกับ ม. เล่นการพนันกับพวกของ ม. โจทก์ร่วมเล่นการพนันเสียการติดต่อ ขอซื้อที่ดินและการเล่นการพนันจึงเป็นเพียงเหตุการณ์ที่ ม. กับพวกสร้างขึ้นเพื่อลอบลวงเอาเงินของ โจทก์ร่วมและโดยการลอบลวงดังกล่าวทำให้ ม. กับพวกได้ไปซึ่งเงินจากโจทก์ร่วมกับเงินที่โจทก์ร่วม ให้ จ. โอนมาให้แก่จำเลยแสดงว่า จำเลยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงของ ม. หาใช่เข้าไปเกี่ยวข้องภายหลัง ม. ได้เงินมาแล้วไม่ จำเลยจึงเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดฐานฉ้อโกง (คำพิพากษาฎีกาที่ 2652/2543)

2.5.3 แนวคำพิพากษาวินิจฉัยเจตนาของผู้กระทำความผิด

แนวคำพิพากษาส่วนใหญ่เป็นประเด็นการวินิจฉัยเรื่องเจตนาของผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรอันเป็นองค์ประกอบภายในของความผิดฐานรับของโจร คดีเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรนั้น โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่า จำเลยรับทรัพย์ไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด กล่าวคือ พิจารณาจากการกระทำของผู้รับทรัพย์ว่ารู้หรือเชื่อว่าทรัพย์นั้น เป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือไม่ โดยไม่จำต้องรู้ว่าเป็นความผิดฐานใด เช่น จำเลยที่ 2 รับของโจรกระป๋องจากบุคคลที่ลักมาแล้วขายให้จำเลยที่ 1 หากจำเลยที่ 1 รับซื้อไว้โดยรู้ อยู่ก่อนแล้วว่าเป็นกระป๋องของคนร้าย ก็มีความผิดฐานรับของโจรได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1010/2506)

ในความผิดฐานรับของโจรนั้นจะเกิดเป็นความผิดขึ้นในขณะที่ยังจำเลยได้รับ ทรัพย์นั้นไว้ โดยรู้อยู่ว่าเป็นของได้มาจากการกระทำผิด ไม่ใช่เป็นความผิดขณะที่ครอบครองทรัพย์นั้น อยู่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 265/2507)

คดีความผิดฐานรับของโจรนั้นข้อสำคัญโจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่าจำเลย รับทรัพย์ไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด กรณีของจำเลยเมื่อโจทก์ไม่มี พยานหลักฐานมายืนยันให้เห็นว่าจำเลยได้รับรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์ของผู้เสียหายที่ถูกคนร้าย ลักเอาไปไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดจะอาศัยพฤติการณ์ที่เจ้าพนักงาน ตำรวจยึดรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาจากบ้านของ ส. โดยคิดหรือคาดคะเนเอาว่าจำเลย ได้ครอบครองหรือช่วยจำหน่ายรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายแล้วฟังประกอบบันทึกการตรวจยึดว่า จำเลยมีรถจักรยานยนต์อันเป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดนั้นหาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกา ที่ 287/2540)

ทั้งนี้ อาจมีพฤติการณ์บางอย่างที่ถือว่าผู้รับทรัพย์ว่ารู้หรือเชื่อว่าทรัพย์นั้น เป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เช่น ซื้อทรัพย์มาในราคาถูกผิดปกติ, ปกปิดหรือ ดัดแปลงเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์ให้ผิดไปจากเดิม, เปลี่ยนแปลงหมายเลขเครื่องและสีของรถ เป็นต้น เนื่องจาก ความผิดฐานรับของโจรนั้น เป็นการยากที่จะนำสืบด้วยประจักษ์พยาน จึงจำเป็นต้องอาศัย เหตุผลจากกรณีแวดล้อม และพิรุธแห่งการกระทำ (คำพิพากษาฎีกาที่ 590/2539) เช่น คนร้ายลัก พระแสงกระบี่ของพระบรมรูปทรงม้าไปขายจำเลยที่ร้านซึ่งได้รับอนุญาตให้ค้าของเก่าโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ ในเวลาค้าขายตามปกติ เป็นการกระทำตามปกติในธุรกิจการค้า แม้รับซื้อไว้ในราคาถูก และไม่ลงรายการการซื้อในบัญชีแสดงรายการโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ แต่จำเลยมิได้เก็บพระแสง กระบี่ไว้ในลักษณะปิดบังซ่อนเร้น ถือไม่ได้ว่าจำเลยรับซื้อไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ไม่มีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 1723/2526)

พยานโจทก์ยืนยันว่าขายรถของกลางให้แก่ ม. ไปโดยไม่มีหน้าปัดวัดความเร็ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรถที่ถูกคนร้ายลักไป การที่ตำรวจจับจำเลยได้ขณะจะติดเครื่องรถจักรยานยนต์ ของ ม. ซึ่งมีหน้าปัดวัดความเร็วอันเป็นส่วนหนึ่งของรถที่ถูกคนร้ายลักไปติดอยู่ จะฟังว่าจำเลยรู้ว่าเป็น ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดหาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 5621/2534)

พบชิ้นส่วนอะไหล่รถจักรยานยนต์วางอย่างเปิดเผยในร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ ของจำเลย โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสภาพของกลางดังกล่าว (ยังมีรอยตำหนิปรากฏอยู่) ทั้งยังมีบิลเงินสดแสดงว่าจำเลยรับรถจักรยานยนต์ไว้เพื่อการซ่อมแซม หากจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์ ที่ได้มาโดยมิชอบแล้วจำเลยไม่น่าจะวางอย่างเปิดเผยและคงต้องรีบแก้ไขสภาพเดิมของชิ้นส่วน ของกลางเพื่อมิให้เจ้าของทรัพย์จำได้ต่อไป จำเลยไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิด ฐานลักทรัพย์ ไม่มีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 637/2540)

จำเลยที่ 1 ประกอบกิจการหล่อโลหะและหล่อพระพุทธรูปมานานถึง 20 ปี น่าจะรู้ว่าพระของกลางเป็นรูปหล่อโลหะเก่า ที่สร้างมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เนื้อโลหะเก่า มีลักษณะ แตกต่างจากโลหะที่หล่อใหม่อย่างเห็นได้ชัด ข้ออ้างของจำเลยที่ 1 ที่ว่านำไปทาน้ำยาฝังดิน เพื่อให้ เกิดสนิม ทำให้ดูเป็นของเก่า จึงฟังไม่ขึ้น ทั้งเมื่อพิเคราะห์ถึงพระของกลางมีราคาถึง 300,000 บาท แต่จำเลยที่ 1 รับซื้อไว้ในราคาเพียง 15,000 บาท และจำเลยที่ 1 ไม่สามารถนำตัวผู้ขายมาเบิกความ ต่อศาล สนับสนุนข้อต่อสู้ของตนได้ พฤติการณ์ของจำเลยที่ 1 ฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 รับซื้อพระของกลางไว้ โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 5439/2540)

เด็กหญิง อ. มีนิสัยชอบลักขโมยซึ่งจำเลยก็ทราบดี บ้านผู้เสียหายก็อยู่ใกล้บ้านจำเลย เด็กหญิง อ. ไปมาหาสู่บ้านจำเลยบ่อย ๆ จำเลยจึงน่าจะทราบความเป็นไปในบ้านผู้เสียหายจากเด็กหญิง อ. เมื่อเด็กหญิง อ. ลักสุราต่างประเทศจากบ้านผู้เสียหายได้ก็น่าจะนำไปขายให้คนบ้านใกล้เคียงซึ่งล้วนแต่เป็นญาติกัน จำเลยควรจะทราบดีว่าสุราต่างประเทศไม่ใช่ของเด็กหญิง อ. แน่แน่นอน การที่เด็กหญิง อ. เบิกความว่าได้ลักสุราต่างประเทศของผู้เสียหายไปขายแก่จำเลย 5 ขวด แม้จะเป็นการซัดทอด แต่ก็มีพยานอื่นและเหตุผลประกอบจึงรับฟังได้ เชื่อได้ว่าจำเลยได้รับซื้อสุราต่างประเทศที่เด็กหญิง อ. ลักมาจากบ้านผู้เสียหายโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 7206/2540)

รถยนต์กระบะของกลางมีสภาพเป็นรถใหม่ผู้เสียหายซื้อมาก่อนเกิดเหตุ 5 เดือน ราคา 335,000 บาท แต่ขณะที่จำเลยรับซื้อรถยนต์กระบะของกลางปรากฏว่าไม่มีกุญแจและบริวารกุญแจไขประตูและกุญแจสตาร์ทชำรุด ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน ป้ายวงกลมและหลักฐานการทำประกันภัยก็ไม่มีที่รถ ในชั้นจับกุมและสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพว่าได้รับซื้อรถยนต์กระบะของกลางไว้ในราคา 80,000 บาท ดังนี้ ตามพฤติการณ์พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่าจำเลยรับซื้อรถยนต์กระบะของกลางโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 187/2541)

การที่จำเลยอ้างว่ารับจำนำอาวุธปืนของกลางซึ่งถูกคนร้ายลักไปไว้จาก ต. ซึ่งมีอายุเพียง 16 ปี และไม่เคยรู้จักกับจำเลยมาก่อน โดยมิได้ขอดูหลักฐานใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนของบิดา ต. และรับจำนำไว้ในราคาเพียง 3,500 บาท ทั้งที่จำเลยนำไปขายต่อยังได้ราคาถึง 10,000 บาท แสดงว่าจำเลยรับจำนำไว้ในราคาที่ต่ำผิดปกติและมีพิรุณ ทั้งอาวุธปืนดังกล่าวมีร่องรอยการชดลบบหมายเลขทะเบียนไม่สามารถอ่านได้ แสดงว่าอาวุธปืนดังกล่าวถูกเปลี่ยนมือไปในลักษณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีการชดลบบหมายเลขทะเบียนเพื่อทำลายหลักฐานส่อให้เห็นว่าจำเลยรับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 6771/2542)

จำเลยกับ ข. รู้จักมักคุ้นกันดี ถึงขึ้นไปเที่ยวและดื่มสุราร่วมกัน ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าต้องรู้การเป็นอยู่ของกันและกันได้ดีว่ามีฐานะอย่างไร กับบ้านที่ ข. พาจำเลยไปซ่อมรถจักรยานยนต์ก็เป็นบ้านร้างกลางทุ่งห่างชุมชน ทั้งรถจักรยานยนต์ที่จำเลยซ่อมมีสภาพใหม่ไม่ปรากฏร่องรอยบุบสลายให้เห็นว่าต้องมีการซ่อมแซมตัวถัง อะไหล่ที่วางบนพื้นห้องในบ้านร้างล้วนเป็นอะไหล่ประกอบตัวถังมีสภาพเป็นของใช้แล้วทั้งสิ้น ปุ่ชุมชนทั่วไปเมื่อเห็นก็จะรู้ทันทีว่าไม่มีความจำเป็นเลยที่จะต้องซ่อมแซมอุปกรณ์ตัวถังรถ เชื่อว่าจำเลยรู้ว่ามีเหตุผิดปกติเกิดขึ้นเกี่ยวกับอะไหล่ที่กำลังเปลี่ยนอยู่นั้น การที่จำเลยเข้ายึดถืออะไหล่รถจักรยานยนต์ดังกล่าว

เพื่อนำมาเปลี่ยนใส่รถจักรยานยนต์ตามความประสงค์ของ ช. ถือได้ว่าจำเลย ได้รับไว้ซึ่งอะไหล่รถจักรยานยนต์อันได้มาโดยการกระทำความผิดลักษณะลักทรัพย์ เป็นความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 426/2543)

การที่จำเลยซื้อรถจักรยานยนต์ที่ซื้อมาเมื่อ 3 ปีก่อนในราคา 30,000 บาท ซึ่งยังใช้งานได้จาก ว. ในราคาเพียง 1,000 บาท จึงต่ำกว่าราคาปกติมากทั้งเป็นการซื้อขายกันในลักษณะเร่งรีบและรวบรัด ไม่มีการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนเพื่อทราบถึงบุคคลผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงก่อน เป็นการผิดปกติวิสัยการซื้อขายโดยสุจริตทั่วไป ทั้งเมื่อซื้อแล้วจำเลยได้นำไปไว้ยังบ้านญาติซึ่งอยู่ในสวนเพียงหลังเดียวจึงส่อไปในทำนองว่าจำเลยนำไปซ่อนเร้นไว้มิให้ผู้ใดทราบว่ารถจักรยานยนต์ของกลางอยู่ในความครอบครองของจำเลย ทั้งปรากฏว่าได้มีการถอดชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ของกลางบางอย่างและแผ่นป้ายหมายเลขทะเบียนออกเป็นพิธีว่าเตรียมดัดแปลงสภาพรถจักรยานยนต์ของกลางมิให้เจ้าของติดตามเอาคืน พฤติการณ์ของจำเลยแสดงว่าจำเลยได้ซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางไว้โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 1935/2543)

จำเลยที่ 4 มีอาชีพเป็นพ่อค้าขายเครื่องประดับประเภทเพชร พลอย เงิน ทอง นาก และนาฬิกา ได้รับใบอนุญาตให้ค้าของเก่าจำเลยที่ 4 ซื้อทรัพย์สินของกลางทั้ง 16 รายการมาจากจำเลยที่ 3 เป็นมูลค่านับสิบล้านบาท แสดงว่าจำเลยที่ 4 ย่อมทราบว่าทรัพย์สินของกลางทั้ง 16 รายการเป็นทรัพย์สินที่มีราคาสูงและหาซื้อไม่ได้ในท้องตลาดทั่วไป และย่อมทราบว่าทรัพย์สินของกลางได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยที่ 4 ทราบว่าทรัพย์สินของกลางเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 357 วรรคแรก (คำพิพากษาฎีกาที่ 8481/2544)

จำเลยเห็นขณะคนร้ายนำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่ลักมาเข้ามาในบ้านของจำเลยและถอดชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายในยามวิกาล ซึ่งคนร้ายเคยทำและจำเลยรับรู้โดยถือเป็นเรื่องปกติ ทั้งที่การถอดชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ในเวลากลางคืนแสดงถึงความผิดปกติเมื่อถูกจับกุมจำเลยก็นำชี้จุดที่นำชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ไปทิ้งได้ถูกต้อง เห็นว่าจำเลยน่าจะมีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการนำชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปทิ้ง สำหรับชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่ยึดได้วางอยู่ด้านหน้าของบ้านลักษณะเป็นห้องรับแขก บางส่วน อยู่ในกล่องไม่มีอะไรปิดบัง แม้จะเป็นการวางอย่างเปิดเผยและบ้านของจำเลยยังไม่มีประตูรั้วกับประตูบ้านทั้งยังสร้างไม่เสร็จ แต่โดยสภาพของบ้านที่พักอาศัยย่อมถือเป็นที่รโหฐานบุคคลภายนอกไม่มีสิทธิเข้าไปโดยมิได้รับอนุญาต การเก็บชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ไว้ในบ้านในลักษณะดังกล่าวไม่พอฟังว่าเป็นการกระทำโดยเปิดเผยและโดยสุจริตของจำเลยเจ้าของบ้าน จึงน่าเชื่อว่าจำเลยรู้ว่า

รถจักรยานยนต์ที่นำไปถอดชิ้นส่วนที่บ้านของจำเลยเป็นรถจักรยานยนต์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์ การกระทำของจำเลยเป็นการช่วยซ่อนเร้น หรือรับไว้ด้วยประการใดๆ ซึ่งชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่ถูกคนร้ายลักมา โดยจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 6557/2547)

ตำรวจตรวจค้นบ้านจำเลยพบรถจักรยานยนต์ 3 คัน ทั้งที่บ้านของจำเลยไม่ได้มีสภาพเป็นอยู่ซ่อม รถจักรยานยนต์แต่ละคันถูกถอดชิ้นส่วนออกจนไม่สามารถขับได้ จึงไม่น่าจะเป็นเพียงการที่จำเลยซ่อมรถจักรยานยนต์ให้เพื่อนตามที่กล่าวอ้าง การที่จำเลยรับรถจักรยานยนต์ของกลางไว้แล้วถอดหรือชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ออกจนไม่สามารถใช้ขับขี่ได้ พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยกระทำการดังกล่าวโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 7993/2547)

เมื่อจำเลยรับซื้อไว้ในราคาเพียง 800 บาท ต่ำกว่าราคาแท้จริง (7,000 บาท) มาก โดยไม่ประสงค์ตรวจสอบเสียก่อนว่าคู่มือจดทะเบียนรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวมีชื่อ ก. กับ จ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือไม่ ย่อมเป็นการผิดวิสัยของบุคคลโดยทั่วไป เชื่อว่าจำเลยรับซื้อไว้โดยรู้ อยู่แล้วว่ารรถจักรยานยนต์ที่ ก. กับ จ. นำมาขายได้มาจากการกระทำความผิดอาญาฐานยกยอก ดังนั้น ไม่ว่าจะการที่ ก. กับ จ. ได้รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือยกยอก การกระทำของจำเลยถือว่าครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา 357 วรรคแรก แล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 2608/2548)

พฤติการณ์ของจำเลยที่ซื้อรถจักรยานยนต์ดังกล่าวมาในสภาพที่มีร่องรอยการขูดลบแก้ไขหมายเลขเครื่องยนต์และหมายเลขตัวถังรถ ไม่มีแผ่นป้ายทะเบียน ไม่ติดแผ่นป้ายวงกลม แสดงการเสียภาษี และไม่ได้สมุดคู่มือจดทะเบียน ซึ่งเป็นสภาพที่ผิดปกติจากการซื้อขายรถจักรยานยนต์ทั่วไป จึงเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยไม่ได้ซื้อไว้โดยสุจริต และย่อมรู้ว่าเป็นรถจักรยานยนต์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด แต่ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบยังรับฟังไม่ได้ว่าขณะซื้อรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการชิงทรัพย์ การกระทำของจำเลยคงเป็นความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 วรรคแรก เท่านั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 10288/2554)

จำเลยที่ 1 รับแลกเงินยูโรจากเด็กชาย ร. และยังช่วยนำเงินยูโรจากเด็กชาย ร. ไปแลกที่ธนาคารเพื่อนำเงินไทยที่แลกได้มอบให้เด็กชาย ร. โดยจำเลยที่ 1 รู้อยู่แล้วว่าเงินยูโรที่เด็กชาย ร. นำมาแลก และขอให้จำเลยที่ 1 แลกเงินให้ เป็นทรัพย์สินที่เด็กชาย ร. ได้มาจากการลักทรัพย์ การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคแรก (คำพิพากษาฎีกาที่ 3422/2556)

การที่จำเลยมีส่วนรู้เห็นในการรับซื้อรถจักรยานที่ ส. ซึ่งอายุเพียง 17 ปี กับพวกร นำไปขายทั้งหมด 24 คัน โดยร้านของจำเลยรับซื้อรถจักรยานดังกล่าวไว้ในราคา กิโลกรัมละ 15 บาท ลักษณะเหมือนกับการรับซื้อเศษเหล็ก ทั้งที่รถจักรยานดังกล่าวยังมีสภาพดีใช้งานได้ ส่อให้เห็นพิรุณแห่งการกระทำที่ไม่สุจริตของจำเลย ผิดปกติวิสัยของผู้มีวิชาชีพในการค้าของเก่า พยานแวดล้อมกรณีของโจทก์มีเหตุให้เชื่อได้ว่า จำเลยรับซื้อรถจักรยานของผู้เสียหายโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ (คำพิพากษาฎีกาที่ 7610/2556)

2.5.4 แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ศาลฎีกาของไทยมีแนวคำพิพากษาเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในทำนองว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่าง และหมายความถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งยังไม่ถูกเปลี่ยนแปลง, ถูกแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น หรือสิ้นสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เสียแล้ว อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยออกมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

2.5.4.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างอันเป็นทรัพย์สินตามคำจำกัดความตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 137

ศาลฎีกาได้วินิจฉัยในทำนองว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างอันเป็นทรัพย์สินตามคำจำกัดความตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 137 เช่น เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยได้พร้อมด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ 1 เครื่อง ซึ่งใช้กระทำความผิดโดยใช้กับหมายเลขโทรศัพท์และซิมการ์ดของผู้เสียหายที่ 2 อยู่ในความครอบครองของจำเลยเป็นของกลาง ทั้งนี้ โดยจำเลยรับเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ 1 เครื่อง หมายเลขโทรศัพท์และซิมการ์ด ไว้จากคนร้าย โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดลักษณะลักทรัพย์และฉ้อโกง ตามคำฟ้องดังกล่าวเป็นที่เห็นได้ชัดเจน ทรัพย์สินแห่งการกระทำความผิดฐานรับของโจรอันหนึ่งคือซิมการ์ดของผู้เสียหายที่ 2 ซึ่งเป็นวัตถุที่มีรูปร่างอันเป็นทรัพย์สินตามคำจำกัดความตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 137 ไม่ใช่สิทธิการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือการใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เพียงอย่างเดียว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานรับของโจรซิมการ์ด (คำพิพากษาฎีกาที่ 4586/2551)

2.5.4.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง

กล่าวคือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งต้องยังไม่ได้เปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่งทั้งหมด เช่น รับเงินและตัวจำนำโดยรู้ยู่ได้มาจากการจำนำทรัพย์สินที่ลักเขามา ไม่มีความผิดฐานรับของโจร เพราะการที่จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ จะต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดกฎหมาย แต่คดีนี้การจำนำไม่ผิดกฎหมาย ตัวจำนำและเงินจึงไม่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 638/2478)

ฟ้องว่าจำเลยรับของโจรโค พิจารณาได้ความว่ารับของโจรเนื้อโค กิ่งโทะซได้ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาต่างกับฟ้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ 147/2488)

ความผิดฐานรับของโจรนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญว่าของซึ่งได้รับไว้เป็นของที่ได้มาด้วยการกระทำความผิดต่อกฎหมาย เมื่อทางพิจารณาไม่ได้ความว่ากระปือของกลางเป็นของที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมายคือถูกลักมาตั้งฟ้องแล้ว ก็ย่อมลงโทษจำเลยฐานรับของโจรหาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 330/2499)

มีคนร้ายลักรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไป วันเกิดเหตุจำเลยเข้ามา นั่งคร่อมรถจักรยานยนต์ดังกล่าวซึ่งจอดอยู่แล้วไขกุญแจรถ เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจแสดงตัวจำเลย ทิ้งรถวิ่งหนี แสดงว่าจำเลยรู้วารถจักรยานยนต์ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ การที่จำเลยนั่งคร่อมรถจักรยานยนต์แล้วไขกุญแจรถ เป็นการเข้ายึดถือครอบครองรถจักรยานยนต์ เมื่อจำเลยได้รับรถจักรยานยนต์ดังกล่าวไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยย่อมมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 5701/2531)

คดีเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรนั้น ข้อสำคัญโจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่า จำเลยรับทรัพย์สินไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด กรณีของจำเลย โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันให้เห็นว่าจำเลยรับรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ถูกคนร้ายลักเอาไปไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 287/2540)

รถยนต์กระบะของกลางมีสภาพเป็นรถใหม่ ผู้เสียหายซื้อมาก่อนเกิดเหตุ 5 เดือน ราคา 335,000 บาท แต่ขณะที่จำเลยรับซื้อรถยนต์กระบะของกลาง ปรากฏว่าไม่มีกุญแจ และบริวารกุญแจไขประตู และกุญแจสตาร์ทซาร์ดู ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน ป้ายวงกลม และหลักฐานการทำประกันภัยก็ไม่มีที่รถ ในชั้นจับกุมและสอบสวน จำเลยให้การรับสารภาพว่า ได้รับซื้อรถยนต์กระบะของกลางไว้ในราคา 80,000 บาท ดังนี้ ตามพฤติการณ์พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่าจำเลย

รับซื้อรถยนต์กระบะของกลาง โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 187/2541)

ใบสั่งจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงถูกลักไป ต่อมาได้ตกอยู่ในความครอบครองของจำเลย โดยจำเลยนำไปกรอกซื้อความเพื่อใช้สิทธิเติมน้ำมันต่างๆ ที่จำเลยไม่มีสิทธิที่จะทำได้ แสดงว่าจำเลยรับไว้โดยทราบว่าเป็นใบสั่งจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยจึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 5599/2541)

2.5.4.3 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพในสาระสำคัญไปจากเดิม (การเปลี่ยนแปลงตัวทรัพย์สินไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงสภาพ ทรัพย์สินนั้นยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”)

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับของโจรนั้น ต้องเป็นการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงซึ่งทรัพย์สินนั้นยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพไป การเปลี่ยนแปลงสภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่จะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของตัวทรัพย์สินไปในสาระสำคัญ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงตัวทรัพย์สิน เช่น การเปลี่ยนสีรถ, การชุดแล้วตอกหมายเลขประจำเครื่องยนต์ใหม่ ไม่ใช่กรณีเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินนั้นยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้รับทรัพย์สินมีความผิดฐานรับของโจร เช่น โศกของจำเลยที่ 3 ถูกคนร้ายลักไปฆ่าเอาเนื้อขายให้ผู้เสียหายและพวก การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันเรียกรถเอาเงินค่าโคจากผู้เสียหาย ถ้าไม่ให้เป็นเหตุจูงใจตัวมาดำเนินคดีฐานรับของโจร ผู้เสียหายกลัวจะถูกดำเนินคดีจึงยอมรับใช้และให้เงินแก่จำเลยที่ 3 เจ้าของโค ดังนี้ จะถือว่าเป็นการข่มขืนใจโดยขู่เข็ญผู้เสียหายหาได้ไม่ จำเลยยังไม่มี ความผิดฐานกรรโชก (คำพิพากษาฎีกาที่ 1942/2514)

รถจักรยานของกลางเป็นของ ป. ที่ถูกคนร้ายลักไป แต่จำเลยที่ 1 กลับอ้างว่าเป็นของตน ซึ่งไม่เป็นความจริง ประกอบกับรถจักรยานของกลางได้ถูกเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากเดิมในขณะที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ 1 โดยมีการเปลี่ยนที่นั่งซ้อนท้ายใหม่ และทาสีเขียวอ่อนทับสีเขียวแก่ไว้ พฤติการณ์ตามรูปคดีแสดงว่าจำเลยที่ 1 รับรถจักรยานของกลางไว้ในความครอบครองโดยรู้ว่าเป็นของคนที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 36/2533)

เจ้าพนักงานตำรวจยึดรถยนต์ของกลางที่ถูกปล้นไปได้จาก ส. ต่อมา ส. เป็นพยานโจทก์เบิกความว่า จำเลยเป็นผู้นำรถยนต์ของกลางมาบอกขายให้ โดยมอบให้ไปทดลองขับ และมอบสัญญาเช่าซื้อให้ไว้ด้วย เมื่อ ส. รู้จักกับจำเลยมาก่อนเกิดเหตุและไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกัน จึงเชื่อว่า ส. เบิกความไปตามความจริงโดยมิได้ปรักปรำจำเลย แม้ความจริงจะปรากฏว่า

ส. ถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมดำเนินคดีในข้อหากระทำผิดร่วมกับจำเลยคำเบิกความของ ส. จะเข้าลักษณะเป็นคำชดทอของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดด้วยกัน แต่ก็ไม่มีความหมายบัญญัติไม่ได้รับฟังคำชดทอของผู้ต้องหาว่ากระทำผิดด้วยกัน การที่จะเชื่อคำพยานได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุผลการพยานเบิกความ เมื่อรถยนต์ของกลางที่จำเลยบอกขายให้ ส. มีป้ายทะเบียนปลอม สี่รถถูกเปลี่ยนมาเป็นสีแดง หมายเลขประจำตัวถังและหมายเลขประจำเครื่องยนต์ถูกขูดลอกและตอกหมายเลขใหม่ให้ตรงกับสี่รถของจำเลยที่เช่าซื้อมา พยานแวดล้อมจึงฟังได้ว่า จำเลยได้รับรถยนต์ของกลางไว้แล้วช่วยจำหน่าย หรือช่วยพาไปเสีย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานรับของโจรตามฟ้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1203/2533)

ทราบจำเลยที่ 2 ลักรถจักรยานยนต์ก็ได้ติดตามตัวจำเลยที่ 2 และทราบจำเลยที่ 2 ได้ลักรถจักรยานยนต์แล้วไปขายให้แก่จำเลยที่ 3 จึงติดตามไปพบจำเลยที่ 3 ได้ทราบว่าได้ขายให้จำเลยที่ 1 จึงได้ติดตามไปที่ร้านจำเลยที่ 1 พบรถจักรยานยนต์ที่จำเลยที่ 2 ลักมาโดยจำเลยที่ 1 ได้เปลี่ยนแปลงสภาพให้ผิดไปจากเดิมทั้งหมายเลขเครื่องและสีของรถ การติดตามทรัพย์ของกลางรายนี้ได้มาจากคำรับของจำเลยแต่ละคน ผลสุดท้ายสามารถติดตามทรัพย์ของกลางได้แสดงให้เห็นว่าจำเลยแต่ละคนเกี่ยวข้องกับทรัพย์ของกลาง จนเจ้าพนักงานตำรวจติดตามยึดคืนมาได้ แม้จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นขณะเกิดเหตุ ก็ยังถือไม่ได้ว่าพยานโจทก์มีแต่คำรับสารภาพชั้นจับกุมหรือชั้นสอบสวนแต่อย่างเดียว เพราะยังมีคำเบิกความของ จ.ส.ต.สัมพันธ์ (สืบสวนและติดตามคดี) มาประกอบคำรับสารภาพของจำเลยแต่ละคนอีกด้วย พยานหลักฐานเพียงพอให้รับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 และที่ 3 รับของโจร จำเลยที่ 2 ลักทรัพย์ (คำพิพากษาฎีกาที่ 284/2536)

คนร้ายลักรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปแม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานยืนยันว่า จำเลยที่ 3 นำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปขายให้จำเลยที่ 2 ก็ตาม แต่จับกุมจำเลยที่ 1 ได้พร้อมรถจักรยานยนต์ของกลางของผู้เสียหายซึ่งถูกเปลี่ยนแปลงสภาพให้ผิดไปจากเดิมที่บ้านจำเลยที่ 1 เมื่อทราบจากจำเลยที่ 1 ว่ารับซื้อรถของกลางจากจำเลยที่ 2 ติดตามจับกุมจำเลยที่ 2 ได้ จำเลยที่ 2 ให้การว่ารับซื้อรถของกลางมาจากจำเลยที่ 3 และเมื่อตามไปจับกุมจำเลยที่ 3 ได้ จำเลยที่ 3 รับสารภาพว่ารับซื้อรถของกลางจากผู้มีชื่อ จึงเห็นได้ว่าการที่จับกุมจำเลยทั้งสามได้พร้อมรถจักรยานยนต์ของกลาง นอกจากอาศัยข้อมูลการสืบสวนแล้วยังอาศัยข้อมูลจากจำเลยแต่ละคนเป็นอย่างมาก พยานโจทก์จึงไม่ใช่มีเพียงคำรับสารภาพชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 3 เท่านั้น แต่ยังมีคำเบิกความของสืบตำรวจตรี ว. (ผู้จับกุม) มาประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ 3 อีกด้วยจึงเป็นพยานหลักฐานเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 3 ได้กระทำความผิดฐานรับของโจรรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 624/2543)

2.5.4.4 ทรัพย์ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” เป็นทรัพย์ใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด”

กรณี “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ถูกแลกเปลี่ยน ทรัพย์ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนนั้นเป็นทรัพย์ใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าทรัพย์ที่ได้มาแทนนั้นไม่ใช่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ผู้รับทรัพย์ แม้รู้ถึงที่มาของทรัพย์ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากไม่ใช่การรับ “ทรัพย์อันได้มาโดย การกระทำ ความผิด” เช่น เอาทรัพย์ที่ได้มาจากการชิงทรัพย์ไปจำหน่าย ผู้ที่ได้รับเงินและตัวเงินจำหน่าย ที่ได้มาจากการจำหน่ายโดยรู้ว่าทรัพย์ที่เอามาจำหน่ายนั้นมาจากการชิงทรัพย์ ไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากกฎหมายต้องการลงโทษผู้ที่ได้รับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ซึ่งทรัพย์นั้น จะต้องยังไม่ได้เปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่งทั้งหมด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 638/2478)⁹⁴

จำเลยถูกจับพร้อมเงิน 17,895 บาท จำเลยให้การว่าเงินที่ได้จาก การขายปืนเพียง 5,800 บาท เงินที่เหลือเป็นเงินส่วนตัวของจำเลย แม้ฟังได้ว่าเงินของกลาง เป็นเงินที่จำเลยได้จากการขายปืนก็ตาม จะถือว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าของเงินของกลางทั้งหมดไม่ได้ เนื่องจากมิใช่ทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ถูกคนร้ายลักไปและจำเลยรับไว้โดยรู้ว่าเป็นเงินที่ได้จาก การกระทำผิด แต่เป็นเงินของผู้ซื้อปืนจากจำเลยที่ให้เพื่อชำระราคาปืน จึงต้องคืนเงินของกลาง ให้แก่ผู้เสียหาย 5,800 บาท เท่าจำนวนที่จำเลยพอใจคืนให้แก่ผู้เสียหาย (คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 1151/2512)

เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินของโจทก์ที่ถูกลักไป ไม่ใช่ทรัพย์ที่ได้มา จากการทำ ความผิด และจำเลยรับไว้โดยไม่รู้ว่าเป็นเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินของโจทก์ ที่ถูกลักไป การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ และจะถือว่าเงินดังกล่าวเป็นเงินของ โจทก์มิได้ เพราะมิใช่ตัวทรัพย์ของโจทก์ที่ถูกลักไปโจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 415/2535)

⁹⁴ ไพจิตร บุญญพันธุ์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 56*, น.94.

2.5.4.5 ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยออกมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” (กรณีผู้กระทำความผิดถูกจับพร้อมชิ้นส่วน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด”)

คำพิพากษาฎีกาจำนวนไม่น้อยเป็นเรื่องที่ผู้รับของโจรถูกเข้าจับกุมพร้อมกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ที่ถูกแยกเป็นชิ้นส่วนออกมาแล้ว ซึ่งมักเป็นชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ทำให้เห็นแนวคิดของศาลฎีกาที่ยังคงถือว่าทรัพย์สินของกลางที่ถูกแยกชิ้นส่วนออกมานั้นยังคงอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” อันทำให้ผู้รับทรัพย์สินนั้นโดยรู้ถึงที่มาที่มีความผิดฐานรับของโจร เท่ากับเป็นการยอมรับว่าทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยออกมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ยังคงถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ตามบทบัญญัติมาตรา 357 เช่น พยานโจทก์ยืนยันว่าขายรถของกลางให้แก่ ม. ไปโดยไม่มีหน้าปัดวัดความเร็วซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรถที่ถูกคนร้ายลักไป การที่ตำรวจจับจำเลยได้ขณะจะติดเครื่องรถจักรยานยนต์ของ ม. ซึ่งมีหน้าปัดวัดความเร็วอันเป็นส่วนหนึ่งของรถที่ถูกคนร้ายลักไปติดอยู่ จะฟังว่าจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิดหาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 5621/2534)

การที่เจ้าพนักงานตำรวจติดตามค้นหารถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่หายไปทั้งคัน แต่ไปพบชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ของรถจักรยานยนต์ดังกล่าวได้ที่บ้านจำเลยที่ 2 ในลักษณะถอดเป็นชิ้นส่วน โดยจำเลยทั้งสองรับว่าซื้อไว้เพราะราคาถูก พฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็นการส่งเสริมให้มีการลักรถจักรยานยนต์มากยิ่งขึ้น และเป็นการช่วยปิดบังการกระทำความผิด เพราะเมื่อรถจักรยานยนต์ของกลางถูกถอดแยกออกเป็นชิ้นส่วนแล้วนำไปขายเช่นนี้ เจ้าพนักงานตำรวจย่อมยากที่จะติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดได้ จึงสมควรลงโทษสถานหนัก เพื่อปรามมิให้การกระทำความผิดเช่นนี้แพร่หลายต่อไป และไม่ควรรอการลงโทษให้จำเลยทั้งสอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 7242/2541)

ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ที่ถูกลักมาอยู่ในความครอบครองของจำเลย โดยจำเลยรู้ว่าชิ้นส่วนดังกล่าวเป็นของรถจักรยานยนต์ที่มาจากการลักทรัพย์สิน เป็นความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 5680/2546)⁹⁵

⁹⁵ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 20*, น.341.

ตำรวจตรวจค้นบ้านจำเลยพบรถจักรยานยนต์ 3 คัน ทั้งที่บ้านของจำเลยไม่ได้มีสภาพเป็นอู่ซ่อม รถจักรยานยนต์แต่ละคันถูกถอดชิ้นส่วนออกจนไม่สามารถขับได้ จึงไม่น่าจะเป็นเพียงการที่จำเลยซ่อมรถจักรยานยนต์ให้เพื่อนตามที่กล่าวอ้าง การที่จำเลยรับรถจักรยานยนต์ของกลางไว้แล้วถอดหรือชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ออกจนไม่สามารถใช้ขับขี่ได้ พลดิการณ้นำเชื่อว่าจำเลยกระทำการดังกล่าวโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานรับของโจร (คำพิพากษาฎีกาที่ 7993/2547)⁹⁶

2.5.4.6. “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพลงได้ หากถูกยึดไว้เป็นของกลางโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นอกจากนี้ ยังปรากฏคำวินิจฉัยถึงการสิ้นสภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งกล่าวถึงกรณี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพได้ หากถูกยึดไว้เป็นของกลางโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดไว้โดยไม่รู้ว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทรัพย์สินนั้นจึงยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เช่น รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายถูกลักไป ต่อมาในคืนเกิดเหตุเจ้าพนักงานตำรวจยึดรถจักรยานยนต์ไว้เป็นของกลาง เนื่องจากคนร้ายขับไปชนคนได้รับบาดเจ็บ การที่รถจักรยานยนต์ได้เข้ามาอยู่ในความยึดถือของเจ้าพนักงานตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ในคดีที่เกิดขึ้นภายหลังโดยไม่ได้เข้ามาอยู่ในความครอบครองของผู้เสียหาย และไม่ได้เข้ามาอยู่ในความยึดถือของเจ้าพนักงานตำรวจในคดีที่มีการลักรถจักรยานยนต์ยังถือไม่ได้ว่าขณะที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดรถจักรยานยนต์วันนั้น รถจักรยานยนต์พ้นสภาพจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพราะเจ้าพนักงานตำรวจที่ยึดไว้ก็ไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา การที่จำเลยติดต่อ ช. ผู้รับฝากรถจักรยานยนต์ไว้ในคืนเกิดเหตุให้นำเงินไปไถในวันรุ่งขึ้น เป็นการช่วยจำหน่ายรถจักรยานยนต์ซึ่งในขณะนั้นยังเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในสภาพที่ถูกลักมา แต่การช่วยจำหน่ายของจำเลยไม่สามารถที่จะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้เพราะรถจักรยานยนต์ยังอยู่ในความยึดถือของเจ้าพนักงานตำรวจที่ยึดไว้ในคดีอื่น จำเลยไม่อาจช่วยให้มีการไถถอนตามที่ได้เจตนาจะให้เกิดผลได้เลย จึงเป็นความผิดฐานพยายามรับของโจรที่ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2844/2535)

⁹⁶ เฟิงอ้วง, น.342.

2.5.5 ข้อเท็จจริงว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐานนั้นเป็นเพียงรายละเอียด มิใช่องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร

ข้อเท็จจริงว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐานนั้นเป็นเพียงรายละเอียด มิใช่องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร แม้โจทก์จะมีได้นำสืบถึงรายละเอียดดังกล่าว แต่ได้นำสืบส่วนที่เป็นองค์ประกอบความผิดครบถ้วน ศาลก็ย่อมลงโทษจำเลยได้ ดังนั้น ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่ง “ทรัพย์อันได้มา โดยการกระทำความผิด” ย่อมมีความผิดฐานรับของโจรได้ แม้จะไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดมูลฐานก็ตาม ทั้งนี้ ผู้รับทรัพย์ไม่จำเป็นต้องรับไว้จากคนร้ายที่ลักมาโดยตรง เช่น โจทก์ฟ้องที่เกิดเหตุรวม 2 ตำบล ทางพิเคราะห์ได้ความว่า จำเลยได้กระทำความผิดในตำบลหนึ่งนั้น ไม่เรียกว่าข้อเท็จจริงที่ได้ความตามทางพิเคราะห์ต่างกับฟ้อง ลงโทษจำเลยได้ การรับของโจรไม่จำเป็นต้องรับไว้จากคนร้ายที่ลักมาโดยตรง เพียงแต่รับไว้โดยรู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิดกฎหมาย ก็มีความผิดฐานรับของโจรได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1000/2492)

ความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 นั้น กฎหมายมิได้บัญญัติว่าความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ จะต้องเป็นความผิดที่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด และศาลพิพากษาลงโทษเป็นความผิดแล้ว ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาไปเสีย ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด จึงจะมีความผิดฐานรับของโจร ดังนั้น แม้ความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 357 จะไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดเลยก็ตาม ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาไปเสีย ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด ย่อมมีความผิดฐานรับของโจรได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 18641/2555)

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคแรกนั้น ต้องได้ความว่าผู้กระทำได้รับซื้อทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดลักษณะหนึ่งในแปดลักษณะ ซึ่งมีความผิดฐานฉ้อโกงรวมอยู่ด้วย ดังนั้น การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับว่าโจทก์นำสืบให้เห็นว่าซิมการ์ดของกลางที่จำเลยที่ 1 ซื้อมานั้น เป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ส่วนผู้ใดจะเป็นผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงนั้นเป็นเพียงรายละเอียดมิใช่องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานรับของโจร แม้โจทก์จะมีได้นำสืบให้เห็นรายละเอียดดังกล่าว แต่โจทก์ได้นำสืบส่วนที่เป็นองค์ประกอบความผิดครบถ้วนศาลก็ย่อมลงโทษจำเลยที่ 1 ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 936/2556)

บทที่ 3

กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร

บทนี้จะศึกษาความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งกฎหมายต่างประเทศที่นำมาศึกษานี้มีทั้งกฎหมายจากประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์และประเทศที่ใช้ระบบซีวิลลอว์ โดยกฎหมายจากประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์ ได้แก่ กฎหมายอังกฤษ ส่วนกฎหมายจากประเทศที่ใช้ระบบซีวิลลอว์ ได้แก่ กฎหมายฝรั่งเศส

3.1 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

บทบัญญัติหลักในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษปรากฏอยู่ใน มาตรา 22 ของ Theft Act 1968 ดังนี้

มาตรา 22 ความผิดฐานรับของโจร¹

“(1) ผู้ใดรับทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้า (นอกเหนือจากในกระบวนการลักทรัพย์) รู้หรือเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด แล้วรับทรัพย์สินนั้นไว้โดยทุจริต หรือโดยทุจริตรับจัดการ หรือช่วยเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนรับทรัพย์สินนั้น โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น หรือจัดให้มีการกระทำเช่นนั้น

(2) ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี”

¹ Theft Act 1968, Section 22.

Handling stolen goods.

“(1) A person handles stolen goods if (otherwise than in the course of the stealing) knowing or believing them to be stolen goods he dishonestly receives the goods, or dishonestly undertakes or assists in their retention, removal, disposal or realisation by or for the benefit of another person, or if he arranges to do so.

(2) A person guilty of handling stolen goods shall on conviction on indictment be liable to imprisonment for a term not exceeding fourteen years.”

3.1.1 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายอังกฤษ

แต่เดิมกฎหมายอังกฤษไม่มีความผิดฐานรับของโจรแยกออกมาเป็นเอกเทศ เป็นเพียงความผิดฐานปิดบังผู้กระทำความผิด² (misprision of felony, compounding of felony) และไม่ใช่ผู้สมรู้ภายหลังการ³ (accessory after fact) เห็นว่าพระราชบัญญัติที่กำหนดความผิดฐานสมรู้ภายหลังการนั้นไม่ถูกต้องเนื่องจากผู้กระทำเพียงแต่รับของโจรไว้เท่านั้น จึงมีการตราพระราชบัญญัติใหม่ซึ่งกำหนดความผิดฐานรับของโจรไว้โดยตรง โดยใน Larceny Act 1916 ใช้คำว่า Receiving ซึ่ง Theft Act 1968 ได้ปรับปรุงให้เหมาะสมขึ้นโดยใช้คำว่า Handling เนื่องจากการกระทำความผิดรับของโจรในปัจจุบันปรากฏในหลายวิธี⁴ Receiving เป็นเพียงการรับของโจรรูปแบบหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงรูปแบบของการกระทำความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษต่อไป

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่กำหนดเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะช่วยจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ให้พ้นไปจากความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน บทบัญญัติมีความมุ่งหมายเพื่อจัดการกับผู้กระทำความผิด (โจร) โดยทำให้การจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทำได้ยากขึ้น และได้รับประโยชน์น้อยลง⁵ ทั้งนี้ เนื่องจากมีบุคคลจำนวนไม่น้อยเลยที่มีเจตนาที่จะรับซื้อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จากผู้กระทำความผิด อันเป็นเหตุให้เจ้าของทรัพย์สินติดตามเอาทรัพย์สินคืนได้ยากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการกระทำความผิดฐานอื่นๆ จะมีปริมาณลดลงหากปราศจากผู้รับของโจร

อย่างไรก็ดี จากบทบัญญัติมาตรา 22 เห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติความผิดฐานรับของโจรไว้อย่างกว้างครอบคลุมการกระทำในหลายลักษณะ และโทษสูงสุดของความผิดฐานรับของโจรคือโทษจำคุก 14 ปี ซึ่งมากกว่าโทษสำหรับผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) ที่มีโทษจำคุกเพียง 7 ปี ศาลอังกฤษอธิบายโดยให้เหตุผลว่าหากไม่มีผู้รับของโจรที่จะรับหรือจำหน่ายทรัพย์สิน

² จิตติ ติงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : จีริช การพิมพ์, 2545), น.1027.

³ เฟ็งอ้วง.

⁴ John Smith, Smith & Hogan Criminal Law, 10th ed. (Bath : The Bath Press, 2002), p.655.

⁵ Michael Jefferson, Criminal Law, 8th ed. (2007), p.689.

อันได้มาโดยการกระทำความผิด ก็จะทำให้มีผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) น้อยลง⁶ และการที่ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษได้ขยายขอบเขตของวัตถุประสงค์แห่งการกระทำ คือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ให้หมายความรวมถึง ทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วยนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษมุ่งหมายที่จะคุ้มครองคุณค่าแห่งทรัพย์สินมากกว่าตัวทรัพย์สินนั้น

นอกจากนี้ ผู้รับของโจรยังเปิดช่องให้มีตลาดทางธุรกิจจำนวนมากแก่ผู้กระทำความผิด (โจร) การกระทำของพวกเขาเป็นแหล่งสำคัญของการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจที่อยู่เบื้องหลังผู้กระทำความผิด (โจร) จำนวนมาก ดังนั้น หากกฎหมายสามารถกำจัดผู้รับของโจรมืออาชีพเหล่านี้ออกไปได้ แรงจูงใจให้กระทำความผิดย่อมลดลง⁷

3.1.2 องค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร

การพิจารณาองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษสามารถพิจารณาได้จากบทบัญญัติหลักเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรซึ่งปรากฏอยู่ใน มาตรา 22 ของ Theft Act 1968 โดยจะแยกการพิจารณาเป็น 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน

3.1.2.1 องค์ประกอบภายนอก

ในส่วนนี้จะศึกษาประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ ได้แก่ ผู้กระทำ, ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด, การสิ้นสภาพทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด, ทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, รูปแบบของการรับของโจร, เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และการรับของโจรโดยผู้กระทำความผิด⁸

⁶ Jonathan Herring, *Criminal Law text, cases, and materials*, 6th ed. (Oxford : Oxford University Press, 2014), p.490.

⁷ C.M.V. Clarkson and H.M. Keating, *Criminal Law, Text & Materials*, 5th ed. (Sweet & Maxwell Limited of 100 Avenue Rd., 2003), p.852.

⁸ John Smith, *supra note 4*, pp.649-664.

1) ผู้กระทำ

การกระทำของความผิดฐานรับของโจรไม่อาจถูกกล่าวหาในเวลาเดียวกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร)⁹ กล่าวคือ ความผิดฐานรับของโจรไม่อาจเกิดขึ้นพร้อมกับความผิดมูลฐาน หากแต่เป็นความผิดที่เกิดขึ้นในภายหลังความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จแล้ว แต่ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานลักทรัพย์ในทรัพย์อย่างเดียวกันนั้นได้¹⁰ และในการดำเนินคดีก็ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงตัวผู้ลักทรัพย์ (ผู้กระทำความผิด) トラบเท่าที่มีความชัดเจนว่าทรัพย์นั้นได้ถูกลักมาโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง¹¹

ตามความในมาตรา 22 ของ Theft Act 1968 การกระทำความผิดฐานรับของโจรต้องเป็นการกระทำที่นอกเหนือจากกระบวนการลักทรัพย์ (Otherwise than in the course of the stealing) กล่าวคือ หากผู้กระทำมีส่วนร่วมในการลักทรัพย์ การมีส่วนร่วมของผู้นั้นไม่สามารถเป็นความผิดฐานรับของโจร¹²

2) ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด (Stolen Goods)

แม้ว่าบทบัญญัติจะให้ความหมายไว้อย่างกว้างว่าต้องเป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดในขณะที่รับของโจร แต่กรณีที่จะถือว่าทรัพย์ได้มาโดยการกระทำความผิด มี 3 กรณี ได้แก่¹³

(1) ทรัพย์ที่ได้มาจากการลักทรัพย์ ความยากของการดำเนินคดีคือการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิด ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้หลายวิธี แต่ที่ชัดเจนที่สุดคือการแสดงให้เห็นว่ามีบุคคลอื่นที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์อยู่แล้ว การดำเนินคดีขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานว่าทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดนั้นถูกลักมา ที่สำคัญต้องไม่อ้างว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิดเพียงเพราะผู้รับทรัพย์คิดว่าเป็นเช่นนั้น เนื่องจากจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ไม่ขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้รับทรัพย์ เช่น สถานการณ์ที่ผู้กระทำความผิดมาพร้อมกับทรัพย์, ราคา

⁹ Jonathan Herring, *Criminal Law*, 8th ed. (England : Palgrave macmillan, 2013), p.228.

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Jonathan Herring, *supra note 6*, p.490.

¹² John Smith, *supra note 4*, p.660.

¹³ Jonathan Herring, *Criminal Law*, 4th ed. (2005), pp.286-287.

ของทรัพย์สินนั้น, หรือหลักฐานของทรัพย์สินนั้นแสดงความหมายเดียวกันกับทรัพย์สินที่ถูกรายงานว่า ถูกลัก

(2) ทรัพย์สินที่ได้มาจากการชิงทรัพย์, ปล้นทรัพย์, และฉ้อโกง ภายใต้มาตรา 15(1) Theft Act 1968 และทรัพย์สินที่ได้มาจากการริดเอาทรัพย์สิน ภายใต้มาตรา 21 Theft Act 1968

(3) ประโยชน์จากทรัพย์สินในข้อ (1) หรือ (2)

หมายความว่า ถ้าผู้กระทำความผิด (โจร) ขยาย “ทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด” เงินที่เขาได้รับในการแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินดังกล่าวจะถูกพิจารณาว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถ้าเขาส่งต่อเงินนี้ให้แก่ผู้อื่นบุคคลนั้นอาจมีความผิดฐานรับของโจร เพราะว่าประโยชน์ดังกล่าวกลายเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ภายใต้มาตรา 24(2) ซึ่งประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ¹⁴ 1. ประโยชน์ดังกล่าวต้องอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด (โจร) หรือผู้รับของโจร หมายความว่า หากประโยชน์ดังกล่าวเคยผ่านความครอบครองของบุคคลผู้สุจริต ประโยชน์นั้นไม่สามารถเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ 2. ประโยชน์ดังกล่าวต้องแทนที่โดยตรงหรือโดยอ้อมซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งจะไต่ยกตัวอย่างและกล่าวโดยละเอียดในหัวข้อบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต่อไป

3) การสิ้นสภาพทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (When Goods cease to be stolen)

ปรากฏในมาตรา 24(3) กล่าวถึงกรณีสิ้นสภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด” เมื่อทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่ความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สิน หรือ การครอบครองที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือจนกว่าเจ้าของทรัพย์สินไม่มีสิทธิที่จะติดตามเอาทรัพย์สินดังกล่าวคืนมา ดังนั้น ถ้า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเอาคืนมาจากผู้กระทำความผิด (โจร) โดยเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้กระทำการแทนเจ้าของทรัพย์สินหรือโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ และต่อมาภายหลังกลับคืนสู่ความครอบครองของผู้กระทำความผิด (โจร) เพื่อที่จะได้โอนทรัพย์สินนั้นต่อให้แก่ผู้รับ ผู้รับทรัพย์สินนั้นจะไม่มี ความผิดฐานรับของโจรเพราะทรัพย์สินดังกล่าวไม่เป็น “ทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด” อีกต่อไป¹⁵ อย่างไรก็ตาม ผู้รับอาจมีความผิดฐานรับของโจรหากการกระทำ

¹⁴ *Ibid.*, p.287.

¹⁵ John Smith, *supra* note 4, pp.651-652.

ของเขาเป็นการจัดให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวภายหลังจากที่ทรัพย์สินถูกลักแต่ก่อนที่ทรัพย์สินนั้นจะกลับคืนสู่ความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สิน¹⁶

4) ทรัพย์สินที่แทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (Goods representing those originally stolen may be stolen goods)

ปรากฏในมาตรา 24(2) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่อธิบายถึงขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ขยายออกไปโดยไม่ได้หมายความถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น แต่ยังรวมถึงทรัพย์สินอื่นที่มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ดังนั้น ทรัพย์สินที่แทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงอาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้¹⁷ อันจะได้กล่าวในรายละเอียดและยกตัวอย่างในส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต่อไป

5) รูปแบบของการรับของโจร (Forms of handling)

การรับของโจรปรากฏอยู่ใน 2 รูปแบบใหญ่ ได้แก่ 1) การรับของโจรโดยการรับไว้ และการรับของโจรโดยการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน¹⁸ 2) การรับของโจรโดยการช่วย (โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น)¹⁹ กล่าวคือ การรับของโจรอาจเป็นการรับไว้, กระทำการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น, ช่วยเหลือในการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น, และจัดให้มีการกระทำข้างต้น

(1) การรับไว้ (Receiving the goods.)

กรณีจะเป็นการรับไว้ซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้กระทำได้มีความครอบครองหรือมีอำนาจจัดการ “ทรัพย์สินอันได้มาโดย

¹⁶ David Ormerod, *Smith & Hogan's Criminal Law*, 13th ed. (Oxford : Oxford university press, 2011), p.980.

¹⁷ *Ibid.*, p.982.

¹⁸ Jonathan Herring, *supra note 9*, p.228.

¹⁹ *Ibid.*

การกระทำความผิด” หรือมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่นในการครอบครองหรือมีอำนาจจัดการ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงอาจแยกประเภทของ “การรับไว้” ได้ใน 2 ลักษณะ²⁰ ดังนี้

(ก) ครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ร่วมกับผู้อื่น โดยมีเจตนาครอบครองทรัพย์สินนั้น

(ข) มีอำนาจจัดการ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือมีอำนาจจัดการ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ร่วมกับผู้อื่น โดยมีเจตนาที่จะจัดการทรัพย์สินนั้น

รูปแบบการรับของโจรประการอื่นที่นอกเหนือจาก “การรับไว้”, การจัดให้มี “การรับไว้” ซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้กระทำได้กระทำ “โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น”

(2) กระทำการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (Undertaking the retention, removal, disposal or realization of the goods by or for the benefit of another person.)

เป็นกรณีที่ผู้กระทำได้กระทำการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ซึ่งเป็นผู้กระทำโดยตรงมิใช่เพียงแต่เข้าให้การช่วยเหลือตาม (3)

(3) ช่วยเหลือในการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (Assisting in the retention, removal, disposal or realization of the goods by or for the benefit of another person.)

เป็นกรณีที่ผู้กระทำได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่กระทำโดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ไม่ใช่กรณีบุคคลนั้นกระทำการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนเสียเองตาม (2)

(4) จัดให้มีการกระทำตาม (1), (2), (3) (Arranging to do (1), (2), (3).)

เป็นการขยายขอบเขตไปถึงกรณีการกระทำใดๆ ที่เป็นการจัดให้มีการรับไว้ซึ่งทรัพย์สินหรือการกระทำหรือช่วยเหลือในการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย

²⁰ David Ormerod, *supra* note 16, p.984.

หรือแลกเปลี่ยน โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และทรัพย์นั้นก็ต้องเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในเวลาที่มีการจัดให้มีการกระทำเหล่านั้นด้วย เช่น ตกลงที่จะช่วยต่อรองในการซื้อขาย “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”, กระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรักษา เคลื่อนย้าย หรือจำหน่ายเสียซึ่ง “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้

6) เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (For the benefit of another person)

ในบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจร ถ้อยคำว่า “การเก็บรักษา” “เคลื่อนย้าย” “จำหน่าย” หรือ “แลกเปลี่ยน” จะถูกกำกับโดยถ้อยคำว่า “โดยหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น” ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า

(1) กระทำหรือจัดการให้มีการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (หรือ)

(2) ช่วยเหลือหรือจัดการให้มีการเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน โดยผู้อื่น²¹

7) การรับของโจรโดยผู้กระทำความผิด (Handling by thief)

ผู้กระทำความผิด (โจร) อาจจะมีคุณสมบัติฐานรับของโจรได้ โดยการรับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” (กรณีมีพยานหลักฐานยืนยันข้อสรุปนี้) ในคดีส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิด (โจร) สามารถมีคุณสมบัติฐานรับของโจรได้เพียงในกรณีการรับของโจรที่เขาสนับสนุนการรับของโจรของผู้อื่น เนื่องจากเขาได้ครอบครองทรัพย์แล้ว และดังนั้นเขาไม่สามารถรับของโจรในฐานะผู้กระทำความผิดหลักได้ ในบางสถานการณ์ผู้กระทำความผิด (โจร) อาจจะมีคุณสมบัติฐานรับของโจรโดยการรับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในฐานะผู้กระทำความผิดหลัก²² เช่น D ลักทรัพย์มาในกระบวนการลักทรัพย์ ส่งต่อให้แก่ E หลังจากนั้นสองวัน E ส่งกลับคืนให้แก่ D

²¹ *Ibid.*, p.991.

²² John Smith, *supra* note 4, pp.663-664.

3.1.2.2 องค์ประกอบภายใน

หากการกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อมาคือครบองค์ประกอบภายในหรือไม่ โดยองค์ประกอบภายในของความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษที่จะต้องพิจารณา ได้แก่²³ ความรับรู้หรือความเชื่อ, ความทุจริต, และหลักฐานแสดงเจตนา

1) ความรับรู้หรือเชื่อ (Knowledge or belief)

ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” รู้หรือเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ความเชื่อนี้ไม่ใช่อย่างเดียวกับความสงสัย หากแต่เป็นความแน่ใจอย่างแท้จริงว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด²⁴ หากผู้ถูกกล่าวหาถูกตัดสินว่ากระทำความผิดมูลฐานหรือฐานรับของโจร สิ่งนี้สามารถใช้พิสูจน์ความรู้หรือความเชื่อที่ทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดได้²⁵

ในหลายคดีไม่ปรากฏความรู้เหล่านี้ แม้แต่ในสถานการณ์ที่ผู้รับควรจะมี ความผิด เช่น ซื้อทรัพย์สินในราคาที่ถูกมากจากผู้ขายซึ่งเขาไม่รู้จัก อาจจะไม่รู้ว่าทรัพย์สินนั้นถูกลักมา และเขาก็ไม่ได้ระมัดระวังที่จะสอบถามเพื่อป้องกันการรับทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด มันอาจจะชัดเจนในด้านพยานหลักฐานว่าเขาเชื่อว่าทรัพย์สินถูกลักมา แต่ในคดีเช่นนั้น อัยการอาจจะล้มเหลวในการพิสูจน์ความรู้หรือเชื่อเหล่านั้น

กรณีที่ผู้รับทรัพย์สินเชื่อโดยสำคัญผิดว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา กล่าวคือ ผู้กระทำเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา แต่ในความเป็นจริงทรัพย์สินนั้นไม่ได้ถูกลักมา ดังนี้ ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานรับของโจร แต่เป็นการพยายามกระทำความผิดฐานรับของโจร²⁶

2) ความทุจริต (Dishonesty)

ความทุจริตเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานรับของโจร ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติก็ตาม โดยคำว่า “โดยทุจริต” มีความหมายเช่นเดียวกับในมาตราอื่นๆ ใน Theft Act

²³ *Ibid.*, pp.644-667.

²⁴ Jonathan Herring, *supra note 9*, p.228.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ Michael Jefferson, *supra note 5*, p.690.

การรับของโจรทุกรูปแบบจำเป็นต้องมี ความทุจริต (Dishonesty) และข้อเท็จจริงว่าผู้รับทรัพย์สินนั้นรู้หรือเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด เช่น D อาจจะได้รับทรัพย์สินไว้โดยรู้หรือเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา เพียงเท่านั้นยังไม่เป็นความผิด หากเขาเจตนาจะนำทรัพย์สินที่ถูกลักมานั้นกลับคืนแก่เจ้าของเดิมหรือนำส่งตำรวจ (การกล่าวอ้างสิทธิจะปฏิเสธความทุจริต) แต่เป็นการยากที่จะกล่าวอ้างว่า D รู้หรือเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา เว้นแต่กรณีข้างต้นที่เขาเจตนาจะนำทรัพย์สินที่ถูกลักมานั้นกลับคืนแก่เจ้าของเดิม

3) หลักฐานแสดงเจตนา (Proof of mens rea)

หลักทั่วไปเรื่องพยานหลักฐานในคดีอาญานำมาใช้กับการพิสูจน์เจตนาในความผิดทางโจรกรรมและความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกับการใช้กับอาชญากรรมอื่นๆ

3.1.3 บทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

Theft Act 1968 ได้นิยามคำว่า “ทรัพย์สิน” ไว้ในมาตรา 34(2)(b)²⁷ โดยบัญญัติว่า รวมถึงเงินและทรัพย์สินอย่างอื่นด้วย แต่ไม่รวมถึงที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่สามารถเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรได้

ทรัพย์สินนั้นต้องเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในขณะที่เกิดการกระทำความผิดฐานรับของโจร²⁸ ทรัพย์สินที่แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้

²⁷ Theft Act 1968, Section 34 (Interpretation)

“... (2) For purposes of this Act—

...

(b) “goods”, except in so far as the context otherwise requires, includes money and every other description of property except land, and includes things severed from the land by stealing.

...”

²⁸ Michael Jefferson, *supra* note 5, p.690.

3.1.3.1 ขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

นอกจากบทบัญญัติหลักเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษจะปรากฏอยู่ใน มาตรา 22 ของ Theft Act 1968 แล้ว ยังปรากฏบทบัญญัติที่อธิบายเพิ่มเติมหรือกำหนดขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในมาตรา 24(2) ดังนี้

มาตรา 24(2)²⁹ บทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร นอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของทรัพย์สินนั้นแล้ว (ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่) ให้รวมถึงสิ่งต่อไปนี้ด้วย

(a) ทรัพย์สินใดที่ได้มาแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือมีอยู่แทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะเวลาใดๆ ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด (โจร) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

(b) ทรัพย์สินใดที่ได้มาแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือมีอยู่แทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะเวลาใดๆ

²⁹ Theft Act 1968, Section 24.

Scope of offences relating to stolen goods.

“(2) For purposes of those provisions references to stolen goods shall include, in addition to the goods originally stolen and parts of them (whether in their original state or not),—

(a) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of the thief as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the goods stolen or of goods so representing the stolen goods; and

(b) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of a handler of the stolen goods or any part of them as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the stolen goods handled by him or of goods so representing them.”

ในความครอบครองของผู้รับของโจร (ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินนั้น) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วน ของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

จากบทบัญญัติมาตรา 24(2) ข้างต้นได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดฐานรับของโจร กล่าวคือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรนี้ ไม่ได้หมายความว่าถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น แต่อาจเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม และ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ยังรวมถึง ทรัพย์สินใดซึ่งได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) หรือผู้รับของโจร (ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินนั้น) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

บทบัญญัติมาตรา 24(2) ในส่วนของประโยชน์ (proceeds) จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการที่จะทำให้ประโยชน์ดังกล่าวกลายเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้แก่

(1) ประโยชน์ดังกล่าวต้องอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือผู้รับของโจร นั้นหมายความว่าประโยชน์ที่ครั้งหนึ่งเคยผ่านการครอบครองของผู้สุจริต (ไม่รู้ที่มาของทรัพย์สิน) ไม่สามารถเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้³⁰ ถึงแม้ว่าต่อมาประโยชน์นั้นจะมาอยู่ในความครอบครองของผู้ไม่สุจริตซึ่งรู้ถึงที่มาที่มาก็ตาม เช่น³¹ Ronnie ลักรถ Rolls-Royce และขายให้ Andrew 2,000 ปอนด์ แต่บอกให้จ่ายเงินแก่คุณยายของเขา หากคุณยายของเขาไม่รู้เกี่ยวกับการลักรถดังกล่าว เงินนั้นไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้ว่าในภายหลังคุณยายจะให้เงินดังกล่าวแก่เพื่อนของคุณยาย และเพื่อนคนดังกล่าวจะรู้ถึงที่มาของเงิน เงินนั้นก็ยังคงไม่เป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากครั้งหนึ่งเงินนั้นได้เคยผ่านความครอบครองของบุคคลผู้สุจริตมาแล้ว จึงไม่สามารถเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้อีก

³⁰ Jonathan Herring, *supra* note 9, p.223.

³¹ *Ibid.*

มีข้อนำสังเกตตามมาตรา 24(2)(b) ในกรณีทรัพย์สินใดซึ่งได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในความครอบครองของผู้รับของโจร (a handler of the stolen goods) คือ ผู้รับของโจรต้องมีการครอบครอง “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ดังนั้น บุคคลผู้รับทรัพย์สินที่ไม่เคยมีการครอบครอง “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร แม้ว่าผู้นั้นจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้นก็ตาม เช่น ผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) นำ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สิน (ทรัพย์สินที่ได้มานั้นเรียกว่าทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด”) หลังจากนั้น จึงนำทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นออกขายได้เงินมา เงินในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) ถือว่ามาจากการกระทำความผิด เพราะมันแทนประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิดโดยอ้อม อย่างไรก็ตาม ผู้ซื้อทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” ดังกล่าวไม่มีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากเป็นบุคคลผู้รับทรัพย์สินที่ไม่เคยมีการครอบครอง “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 24(2)(b)

(2) ประโยชน์ดังกล่าวต้องแทนที่ “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” เดิม โดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น Ronnie ขायรถ Rolls-Royce ที่ลักมาในราคา 2,000 ปอนด์ แล้วใช้เงิน 2,000 ปอนด์ ซื้อหุ้น และภายหลังขายหุ้นแล้วนำมาซื้อรถ Rover ฉะนั้น รถ Rover เป็น “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากสามารถสืบจากรถ Rover กลับไปหารถ Rolls-Royce ผ่านหุ้นนั้นได้

ผลของเงื่อนไขนี้ทำให้สิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิดขึ้นหนึ่งอาจจะเป็น “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด” หลายชิ้นตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าว³² เช่น หาก Ronnie ขायรถ Rolls-Royce ให้ Andrew 2,000 ปอนด์ ซึ่ง Andrew ขายต่อให้ Imogan 2,400 ปอนด์ เงินทั้งหมดแทนรถคันเดิมที่ถูกลักมา ดังนั้น เงิน 2,000 ปอนด์ ในความครอบครองของ Ronnie, เงิน 2,400 ปอนด์ ในความครอบครองของ Andrew และรถ Rolls-Royce ในความครอบครองของ Imogan ล้วนแต่ถือว่าเป็น “ทรัพย์สินได้มาโดยการกระทำความผิด”

³² *Ibid.*

ทั้งนี้ บทบัญญัติมาตรา 24(2) มีขึ้นเพื่อจัดการกับกรณี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนการครอบครอง และกรณีถูกแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ โดยผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) หรือผู้รับของโจร โดยความผิดฐานรับของโจร ไม่เพียงครอบคลุมถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงประโยชน์ที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (มาตรา 24(2)) ถ้าผู้กระทำความผิดขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เงินที่เขาได้รับเป็นประโยชน์จากการขาย และเขาเป็นผู้รับเงินนั้น เช่นเดียวกับกรณีโจรลักหมามาแล้วฆ่า ผู้ที่รับเนื้อหมูนั้นไว้มีความผิดฐานรับของโจร³³ เช่น Robby ลักรถมา แล้วขายรถนั้นในราคา 1,000 ปอนด์ ซึ่งต่อมาเขาได้ส่งเงิน 1,000 ปอนด์ ดังกล่าวให้แก่ Lucy เพื่อนของเขา ดังนั้น Lucy อาจมีความผิดฐานรับของโจร หากเขามีเจตนาร้าย (รู้ที่มาของเงินนั้น)³⁴ นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตรา 24(2) ยังมีความมุ่งหมายที่จะกำหนดขอบเขตของความผิดฐานรับของโจร โดยทรัพย์สินที่จะเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้นั้นต้องอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) หรือผู้รับของโจร และแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งหมดหรือบางส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม³⁵

3.1.3.2 ตัวอย่างเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

กรณีเป็นเรื่องทางเทคนิค โดยสรุปแล้ว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องมีลักษณะดังนี้ในขณะที่หรือในเวลาใดก่อนมีการรับของโจร³⁶ ได้แก่

- (1) อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด (โจร) หรือผู้รับของโจร และ
- (2) แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในลักษณะของประโยชน์ที่ได้มาจากการขายหรือการแลกเปลี่ยนอื่นใดซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

³³ Michael Jefferson, *supra note 5*, p.690.

³⁴ Jonathan Herring, *supra note 6*, p.490.

³⁵ Michael T Molan, Text book Criminal Law, 3rd ed. (Old Bailey Press, 2001), p.315.

³⁶ John Smith, *supra note 4*, pp.653-654.

ตัวอย่างเช่น³⁷ D ขโมยรถ Austin หลังจากนั้นส่งต่อโดยการขายหรือแลกเปลี่ยนหรือประการใดๆ ผ่านการครอบครองของ E, F และ G รถ Austin คั่นดังกล่าวก็ยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จนกว่าจะสิ้นสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 24(3) กล่าวคือ จนกว่ารถ Austin กลับคืนสู่ความครอบครองของเจ้าของหรือการครอบครองที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือจนกว่าเจ้าของทรัพย์สินไม่มีสิทธิที่จะติดตามเอารถคั่นดังกล่าวคืนมา

ในระหว่างที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ยังไม่สิ้นสภาพบุคคลใดได้มาซึ่งรถ Austin อาจมีความผิดฐานรับของโจร หากรู้หรือเชื่อว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้ว่าบุคคลที่ได้รถ Austin มาในภายหลังดังกล่าวจะได้รถ Austin มาจากบุคคลอื่นซึ่งการได้มาซึ่งทรัพย์สินของบุคคลนั้นไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร เพราะเขาสุจริตก็ตาม

กรณีของ “ประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (รถ Austin)” แตกต่างออกไป สมมติว่า D แลกเปลี่ยนรถ Austin กับรถ Bentley ของ E ดังนั้น รถ Bentley คั่นดังกล่าวถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพราะมันแทนประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (รถ Austin) ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด (D) โดยตรง สมมติว่า E รู้ว่ารถ Austin ถูกขโมยมา และเขานำไปแลกเปลี่ยนกับรถ Citroen ของ F รถ Citroen คั่นดังกล่าวถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้ว เพราะมันแทนที่ประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (รถ Austin) ในความครอบครองของผู้รับของโจร (E)

สมมติว่าหลังจากนั้น D ขายรถ Bentley ให้ H ผู้ซื้อโดยสุจริต ในราคา 5,000 ปอนด์ ดังนี้ รถ Bentley สิ้นสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และเมื่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” สิ้นสภาพแล้วจะไม่สามารถกลับมามีสถานะเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในภายหลังเพียงเพราะบุคคลที่ได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้นรู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน

เงิน 5,000 ปอนด์ ในครอบครองของ D ถือว่ามาจากการกระทำความผิด เพราะมันแทนประโยชน์ที่ได้มาจากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด (รถ Austin) โดยอ้อม และผู้ที่ได้รับเงิน 5,000 ปอนด์ ทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งรู้ที่มาของเงินดังกล่าว มีความผิดฐานรับของโจร

³⁷ *Ibid.*, pp.654-655.

สถานการณ์จะซับซ้อนยิ่งขึ้น หาก D นำเงิน 5,000 ปอนด์ ผากเข้าธนาคาร ถ้างเงินจำนวน 5,000 ปอนด์ ดังกล่าวแทนเงินทั้งหมดที่ D มีอยู่ในบัญชี เงินที่ D ถอนจากบัญชี เป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และผู้รับเงินดังกล่าวซึ่งรู้ว่าเงินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร อย่างไรก็ตาม หาก D มีเงินที่ได้มาโดยสุจริตอยู่ในบัญชีนั้นนอกเหนือจากเงินจำนวน 5,000 ปอนด์ ดังกล่าว ย่อมยากที่จะพิสูจน์ว่าเช็ค 2,000 ปอนด์ ที่สั่งจ่ายโดย E แทนประโยชน์ที่มาจากเงิน 5,000 ปอนด์ ซึ่งเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดได้เพียงเพราะผู้รับเชื่อว่าเช็ค 2,000 ปอนด์ แทนประโยชน์ที่มาจากเงิน 5,000 ปอนด์ ซึ่งเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (หรือแทนส่วนแบ่งของเขาในเงิน 5,000 ปอนด์ ซึ่งได้มาโดยสุจริต) แต่แสดงถึงเจตนาของผู้รับ ซึ่งเพียงพอที่จะกล่าวหาว่าบุคคลนั้นพยายามกระทำความผิด แต่หากจะกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานรับของโจรสำเร็จนั้น ต้องพิสูจน์เพิ่มเติมให้ได้ว่า D มีเจตนาให้เงิน 2,000 ปอนด์ แทนประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ในคดี Forsyth, T ลักเงินในบัญชีธนาคารของบริษัท และโอนไปยังหลายธนาคารที่เขามีบัญชีเปิดอยู่ ศาลพิพากษาว่า “ในมือของ” (in the hand of) หมายถึง ในความครอบครองหรือความควบคุมของ และยอดเงินคงเหลือใหม่ยังคงอยู่ภายใต้ความควบคุมของ T ยอดเงินคงเหลือเป็นทรัพย์สินใหม่ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ถูกลักมา (ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) แต่แทนที่ทรัพย์สิน (เงิน) ที่ถูกลักมา (ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) และอยู่ในความครอบครองของโจร ดังนั้น จึงถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่สิ่งที่ยุ่งยากไปกว่านั้นคือ ข้อสันนิษฐานของศาลว่าธนบัตรที่ถูกถอนออกมาตามคำสั่งของ T โดย D จากหนึ่งในบัญชีทั้งหมดเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย ดังนั้น D จึงมีความผิดฐานรับของโจร ธนบัตรดังกล่าวเป็นของธนาคารแต่เพียงผู้เดียวและไม่เคยตกอยู่ในความครอบครองของโจรหรือผู้รับของโจรจนกระทั่ง D ได้รับมันไว้ ดังนั้น มันไม่สามารถถูกลักได้ภายใต้ มาตรา 24(2)

ถ้า A จ่ายเงินที่ถูกลักมาเข้าบัญชีธนาคาร และในการชำระหนี้ที่เขาเป็นหนี้แก่ B ให้เช็คที่จ่ายจากบัญชีนั้นแก่ B หาก B นำเช็คไปขึ้นเงิน B ไม่ได้รับเงินที่ถูกลักมา เนื่องจากเงินสดที่อยู่ในความครอบครองของธนาคารไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” B ไม่ใช่ผู้กระทำความผิด ทั้งยังไม่ใช่การรับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่มีความผิดฐานรับของโจร ไม่สามารถจะยอมรับการโต้แย้งว่า B เป็นผู้รับของโจรซึ่งเป็นผลให้ทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักเพียงเพราะอยู่ในความครอบครองของเขา

อย่างไรก็ตาม ตามตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น B กระทำด้วยตัวเอง ในคดี Forsyth, D กระทำในฐานะตัวแทนของ T ผู้กระทำความผิดเดิม (โจร) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา D ไม่ได้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพราะ D กระทำในฐานะตัวแทนของผู้กระทำความผิดเดิม (โจร) ถึงแม้ว่าเงินจะอยู่ในความครอบครองทางกายภาพของ D แต่ในทางกฎหมายถือว่าอยู่ในความครอบครองของ T [มันแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครองของโจรโดยอ้อม ตามมาตรา 24(2)(a)] และทำให้เป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” D ไม่ใช่ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เงินจะกลายเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็ต่อเมื่อเธอได้รับมัน เธอจึงมี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในครอบครอง กรณีจึงไม่เป็นความผิด แต่หลังจากนั้น การที่เธอช่วยรับไว้ซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพื่อประโยชน์ของ T เป็นความผิดฐานรับของโจร

3.1.4 ตัวอย่างคดีเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

ศาลอังกฤษได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจรไว้หลายกรณี พอลจะสรุปใจความเพื่อทราบแนวทางการใช้บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรได้ ดังนี้

3.1.4.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพ

หากอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่

ทรัพย์สินจะสิ้นสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

หากครั้งหนึ่งได้อยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงแต่เฝ้าสังเกตการณ์และยังไม่ตัดสินใจที่จะยึดทรัพย์สินนั้นไว้ในความครอบครอง ทรัพย์สินนั้นจึงยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจกล่าวได้ว่า โดยหลักแล้วจะขึ้นอยู่กับเจตนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจพบรถตู้ซึ่งบรรทุกเสื้อผ้าต้องสงสัยว่าถูกลักมา เจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าสังเกตการณ์รองจนผู้ต้องหากลับมาที่รถตู้คันดังกล่าวและพยายามสตาร์ทเครื่อง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสอบถามและเข้าจับกุม ในชั้นศาลมีประเด็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นแล้วหรือไม่ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าขึ้นอยู่กับเจตนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากเจ้าหน้าที่ตำรวจตัดสินใจเข้ายึดถือเมื่อนั้นก็ถือว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นแล้ว แต่หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงแต่เฝ้าสังเกตการณ์ว่าจะเข้ายึดหรือไม่ กรณีไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้น และทรัพย์สินดังกล่าวก็ยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (A-G’s Ref (No 1 of 1974) [1974] 2 All ER 899. Court of Appeal)

3.1.4.2 ทรัพย์แทนที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 24(2)(b) ของ Theft Act 1968

การนำเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิดฝากเข้าบัญชีธนาคาร ยอดเงินในบัญชีดังกล่าวเป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 24(2)(b) ของ Theft Act 1968 เช่น ลูกชายของผูุ้ทธรณ์ลักเงิน 150 ปอนด์ และมอบเงินดังกล่าวให้ผูุ้ทธรณ์เก็บไว้ วันต่อมาผูุ้ทธรณ์จ่ายเงินดังกล่าวเข้าสู่บัญชีออมทรัพย์ของเขา วันถัดมาเขาได้รู้ว่าเงินนั้นถูกลักมาและเขาก็นิ่งเฉยเพราะไม่ต้องการส่งลูกชายให้แก่ตำรวจและไม่คิดที่จะคืนเงินให้แก่เจ้าของที่แท้จริง เขาจึงกระทำความผิดฐานรับของโจร (เงินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) ในคดีนี้พยานหลักฐานปราศจากข้อสงสัยว่าเขายอมให้เงินดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของเขาในสมุดบัญชีออมทรัพย์ เมื่อเงินที่ถูกลักถูกจ่ายเข้าบัญชีของผูุ้ทธรณ์สันนิษฐานได้ว่าเป็น “ทรัพย์” ซึ่งเป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 24(2)(b) ของ Theft Act 1968³⁸ (R. v. Pitchley (1972), 57 Cr. App. Rep. 30)

ผู้กระทำความผิด (เพื่อนร่วมงานของจำเลย) ได้รับเช็คจากนายจ้างโดยการฉ้อโกงเป็นระยะเวลากว่าหกเดือนในปี ค.ศ.1976 และปี ค.ศ. 1977 ผู้กระทำความผิดนำเช็คซึ่งได้มาโดยไม่สุจริตไปฝากไว้ในบัญชีธนาคารของเขา ในช่วงเวลาเดียวกันผู้กระทำความผิดก็นำเช็คอื่นๆ ซึ่งได้รับโดยสุจริตจากนายจ้างเข้าสู่บัญชีธนาคารของเขาด้วย ส่วนหนึ่งของเช็คเป็นเงินค่าจ้างของเพื่อนร่วมงานที่จะต้องแจกจ่าย เงินอีกส่วนหนึ่งผู้กระทำความผิดได้รับมาอย่างสุจริต ผู้กระทำความผิดนำเงินที่ได้รับมาโดยไม่สุจริตจากการฉ้อโกงนายจ้างเข้าบัญชีธนาคารเป็นยอดรวม 859.70 ปอนด์ ผู้กระทำความผิดได้จ่ายเงินให้กับพนักงานคนอื่นๆ ตามจำนวนที่ได้รับมาอย่างถูกต้อง ในวันที่ผู้กระทำความผิดจ่ายเช็คให้จำเลยเป็นจำนวนเงิน 288.53 ปอนด์ บัญชีธนาคารของผู้กระทำความผิดมียอดเงินคงเหลือ 641.32 ปอนด์ ยอดเงินรวมที่ได้รับอย่างสุจริตเพื่อแบ่งจ่ายไปยังพนักงานคนอื่นๆ ซึ่งจ่ายให้พวกเขาแล้ว เป็นจำนวนเงินมากกว่า 641.32 ปอนด์ ยอดเงินรวมที่ได้รับอย่างสุจริตจากรายได้ของเขาและจ่ายผ่านบัญชีธนาคารก็มีมูลค่ามากกว่า 641.32 ปอนด์ ศาลไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและวัตถุประสงค์ของการชำระเงินอื่นๆจากบัญชีดังกล่าว และศาลเห็นว่าไม่มีหลักฐานทั้งนี้ มีหลักฐานบ่งชี้ว่าจำเลยยอมรับว่ารู้เกี่ยวกับการรับเงินมาโดยไม่สุจริตของผู้กระทำความผิด

³⁸ Richard Card, *Cross & Jones Cases and Statues on Criminal Law*, 6th ed. (London : Butter worths, 1977), pp.304-306.

เป็นจำนวนเงิน 859.70 ปอนด์ พยานหลักฐานแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือของจำเลยเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จในการฉ้อโกงอย่างต่อเนื่องของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตาม การดำเนินคดีกับจำเลยในฐานะรับของโจรเหมาะสมมากกว่าฐานฉ้อโกง

มีประเด็นต้องพิจารณาว่าเช็คที่ผู้กระทำความผิดจ่ายแก่จำเลยแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดหรือไม่ เช็คที่ได้รับจากการฉ้อโกงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามเจตนารมณ์ของมาตรา 22 และมาตรา 24 ของ Theft Act 1968 เป็นที่ชัดเจนว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีธนาคาร (การเป็นหนี้) อยู่ในความหมายของ “ทรัพย์สิน” (goods) ด้วยเหตุนี้ จึงอาจเป็นทรัพย์สินซึ่งแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงหรือโดยอ้อมตามเจตนารมณ์ของมาตรา 24(2)(a) ในคดีนี้บุคคลผู้ได้รับเช็คจากการฉ้อโกงและจ่ายเช็คเข้าสู่บัญชีของเขา ยอดเงินคงเหลือในบัญชีอาจเป็นมูลค่าของเช็คดังกล่าว เป็นทรัพย์สินซึ่งแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงในความครอบครองของผู้กระทำความผิดในลักษณะประโยชน์จากการจำหน่ายแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 24(2)(a) แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินคดีต้องพิสูจน์ความทุจริตของการรับไว้ด้วย (Attorney General’s Reference (No 4 of 1979) (1980) 71 Cr. App. R. 341 Court of Appeal)

3.1.4.3 ความรับรู้หรือความเชื่อของผู้กระทำ ไม่ใช่เพียง ความสงสัย

กล่าวคือ ความรับรู้หรือความเชื่อของผู้กระทำว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ต้องไม่ใช่เพียงแค่ความสงสัย อีกทั้งเพียงแต่ความสงสัยไม่เพียงพอที่จะสรุปถึงความรับรู้หรือความเชื่อได้ เช่น ผู้อุทธรณ์ถูกกล่าวหาในความผิดฐานรับของโจร เขาเป็นผู้ซื้อขายของโบราณ ถูกพบตัวพร้อมกับทรัพย์สินของกลางในบริษัทและชายอีก 2 คน ผู้ซึ่งภายหลังต้องรับผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถาน เขาอ้างว่าชายสองคนดังกล่าวไม่ได้บอกเขาว่าทรัพย์สินนั้นถูกลักมา แต่เขาระมัดระวังและปฏิเสธที่จะรับซื้อ ศาลพิจารณาว่าเป็นความรับรู้ของบุคคลซึ่งไม่แน่ใจว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่เขารู้สึกได้ว่าไม่มีเหตุผลอื่นที่จะสามารถนำมาอธิบายสถานการณ์ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม เพียงแต่ความสงสัยไม่เพียงพอที่จะสรุปถึงความรับรู้หรือความเชื่อได้ (Hall (1985) 81 Cr App Rep 260. Court of Appeal)

3.1.4.4 การกระทำ “ในกระบวนการลักทรัพย์” ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968 ต้องเป็นการกระทำในทันทีทันใด

กล่าวคือ การกระทำที่จะถือเป็นการกระทำ “ในกระบวนการลักทรัพย์” ซึ่งผู้กระทำไม่อาจมีความผิดฐานรับของโจรได้ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968 นั้น จะต้องเป็นการกระทำในทันทีทันใด ดังนั้น การกระทำที่ไม่ได้มีลักษณะเป็นการกระทำในทันทีทันใดย่อมถือเป็นการกระทำความผิดนอกเหนือจากกระบวนการลักทรัพย์ (Otherwise than in the course of the stealing) ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานรับของโจรได้ เช่น ผู้อุทธรณ์ทั้งสอง ถูกกล่าวหาในความผิดฐานรับของโจร พวกเขาตกลงซื้อเครื่องเรือนจากบุคคลที่สามโดยรู้ว่าบุคคลดังกล่าวไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง พวกเขาอุทธรณ์โต้แย้งว่าการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรนั้นเป็นการกระทำผิด “ในกระบวนการลักทรัพย์” ศาลตัดสินว่า บุคคลที่สามลักเครื่องเรืوندังกล่าวโดยข้อเสนอเพื่อขายให้กับผู้อุทธรณ์ทั้งสอง เมื่อการครอบครองสมบูรณ์ การซื้อขายใดๆ หลังจากนั้นโดยผู้อุทธรณ์ทั้งสองจึงไม่ใช่ “ในกระบวนการลักทรัพย์” (Pitham and Hehl (1977) 65 Cr App Rep 45. Court of Appeal)

3.1.4.5 “เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น” ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968

ผู้ซื้อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ใช่ “ผู้อื่น” ซึ่งผู้ขายกระทำเพื่อให้ประโยชน์ (ผู้ขายไม่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อ) เช่น ผู้อุทธรณ์ ถูกกล่าวหาในความผิดฐานรับของโจร ซึ่งเขาซื้อรถยนต์จากบุคคลซึ่งไม่ปรากฏชื่อโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ถูกลักมา เมื่อผู้ขายหายไปโดยปราศจากการจดทะเบียน ผู้อุทธรณ์จึงตระหนักได้ว่ารถยนต์คันดังกล่าวเป็นรถที่ถูกลักมา ต่อมาเขาจึงนำไปขายให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งพร้อมที่จะซื้อโดยปราศจากหลักฐานทางทะเบียน ผู้อุทธรณ์โต้แย้งว่าเขาจำหน่ายรถยนต์ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของตนเองไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ตามความในมาตรา 22(1) ของ Theft Act 1968 คณะลูกขุนเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งดังกล่าวและอนุญาตให้ผู้อุทธรณ์ โดยเห็นว่า ผู้ซื้อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ใช่ “ผู้อื่น” ซึ่งผู้ขายกระทำเพื่อให้ประโยชน์ (ผู้ขายไม่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อ) (Bloxham [1983] 1 AC 109. House of Lords)

3.1.4.6 ผู้รับทรัพย์สินโดยสุจริต หากภายหลังรู้ถึงที่มาแล้วยังคงยอมให้ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครอง อาจมีความผิดฐานรับของโจรได้

แม้บุคคลจะรับทรัพย์สินไว้โดยสุจริตไม่รู้ถึงที่มาว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่หากภายหลังรู้ถึงที่มาแล้วยังคงยอมให้ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครอง บุคคลนั้นอาจมีความผิดฐานรับของโจรได้ เช่น ลูกชายของผูุ้ทธรณ์ลักเงิน 150 ปอนด์ และมอบเงินดังกล่าวให้ผูุ้ทธรณ์เก็บไว้ วันต่อมาผูุ้ทธรณ์จ่ายเงินดังกล่าวเข้าสู่บัญชีออมทรัพย์ของเขา วันถัดมาเขาได้รู้ว่าเงินนั้นถูกลักมาและเขาก็นิ่งเฉยเพราะไม่ต้องการส่งลูกชายให้แก่ตำรวจ และเขาก็ไม่คิดที่จะคืนเงินให้แก่เจ้าของที่แท้จริง เขาจึงกระทำความผิดฐานรับของโจร (เงินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) แม้ว่าการที่ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยสุจริตยอมให้ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของตนภายหลังจากรู้ถึงที่มา จะไม่สามารถถูกลงโทษความผิดฐานรับของโจรโดยอ้างอิงหลักรับไว้โดยสุจริต แต่เขาอาจถูกลงโทษโดยอ้างอิงการกระทำโดยสุจริตช่วยเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น³⁹ (R. v. Pitchley (1972), 57 Cr. App. Rep. 30)

3.1.4.7 ผู้กระทำไม่สามารถถูกลงโทษทั้งในฐานะผู้กระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานรับของโจรในการกระทำอันเดียวกันได้

ในการกระทำอันหนึ่งนั้นผู้กระทำไม่อาจเป็นทั้งผู้กระทำความผิดมูลฐานและผู้รับของโจรได้ หากเป็นการได้ทรัพย์สินมาในตอนแรกจากผู้เสียหาย ผู้กระทำนั้นก็จะเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐาน แต่หากเป็นการได้ทรัพย์สินมาในภายหลังจากบุคคลอื่น ผู้กระทำก็จะเป็นผู้รับของโจร เช่น ผูุ้ทธรณ์ถูกกล่าวหาความผิดฐานลักทรัพย์และฉ้อโกง เขาได้รับเงินจากเช็คซึ่งเอามาจากสมุดเช็คที่ถูกลักมา เขาถูกกล่าวหากระทำความผิดฐานรับของโจร ศาลพิจารณาว่าการตั้งข้อหาทั้งความผิดฐานลักทรัพย์และฐานรับของโจรดังกล่าวเหมาะสมแล้วในทางเลือก แต่ลูกขุนควรแจ้งแก่ผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าเขาไม่สามารถกระทำผิดทั้งในฐานะผู้กระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานรับของโจรในการกระทำอันเดียวกันได้ คำตัดสินสำหรับผู้กระทำความผิดอาจจะอ้างอิงกับการได้ทรัพย์สินนั้นมาในตอนแรกจากผู้เสียหาย หรือการที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมาในภายหลังจากบุคคลอื่น หากคำฟ้องได้ร่างขึ้นอย่างครอบคลุมเพียงพอ (Shelton (1986) 83 Cr App Rep 379. Court of Appeal)

³⁹ *Ibid.*

3.2 ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส

บทบัญญัติหลักในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสปรากฏอยู่ใน Penal Code มาตรา 321-1 ดังนี้

มาตรา 321-1 ความผิดฐานรับของโจร⁴⁰

“ความผิดฐานรับของโจร หมายถึง การซ่อนเร้น, การรับไว้, หรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินหรือกระทำในฐานะคนกลางในการแลกเปลี่ยน โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด อุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมรรยาโทษ

การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด อุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมรรยาโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจร เช่นเดียวกัน

ความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุก 5 ปีและปรับ 375,000 ยูโร”

3.2.1 ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายฝรั่งเศส

เดิมกฎหมายฝรั่งเศสถือว่าความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่เป็นการกระทำร่วมกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร)⁴¹ ถือว่าการรับของโจรเป็นการสนับสนุนหรือสมรู้กับการ

⁴⁰ Penal Code, Article 321-1

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

“Receiving is the concealment, retention or transfer a thing, or acting as an intermediary in its transfer, knowing that that thing was obtained by a felony or misdemeanour.

Receiving is also the act of knowingly benefiting in any manner from the product of a felony or misdemeanour.

Receiving is punished by five years' imprisonment and a fine of €375,000.”

⁴¹ จิตติ ดิงศภัทย์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 2*, น.1027.

กระทำความผิดหลักจึงต้องรับโทษเช่นเดียวกับความผิดหลัก⁴² ซึ่งเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหลักกับผู้รับของโจรได้รับโทษอย่างเดียวกัน โดยเป็นโทษจำคุกและปรับเพียงเล็กน้อยทำให้ผู้รับของโจรร่ำรวยขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งทำให้ผู้รับของโจรได้ประโยชน์จากอายุความที่ใช้กับความผิดหลักซึ่งมักเป็นความผิดที่อายุความเริ่มนับทันที ผู้รับของโจรจึงมักหลีกเลี่ยงการถูกดำเนินคดีด้วยการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะพ้นอายุความ⁴³ ต่อมาเห็นว่าการกำหนดความผิดดังกล่าวไม่เหมาะสมจึงได้บัญญัติความผิดฐานรับของโจรแยกออกมาเป็นเอกเทศในปี ค.ศ. 1905 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับปี ค.ศ. 1810 จนกระทั่งในปัจจุบันความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสปรากฏบทบัญญัติหลักอยู่ในมาตรา 321-1 ของ Penal Code โดยเรียกความผิดฐานนี้ว่า Recel (Receiving)

กฎหมายฝรั่งเศสมีเจตนารมณ์เบื้องหลังการกำหนดความผิดฐานรับของโจรสอดคล้องกับกฎหมายอังกฤษ เนื่องด้วยเห็นว่าความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดร้ายแรงที่ก่อให้เกิดความผิดมูลฐานอื่นๆ ด้วย หากไม่มีการกระทำความผิดฐานรับของโจรก็จะส่งผลให้ความผิดฐานอื่นลดจำนวนลง ทั้งนี้ กฎหมายฝรั่งเศสมุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองคุณค่าแห่งทรัพย์สินเป็นสำคัญเพื่อที่เจ้าของทรัพย์สินจะอ้างสิทธิติดตามเอาคืนทรัพย์สินนั้นได้⁴⁴ และเพื่อปิดช่องทางการระบายหรือฟอกทรัพย์สินอันได้มาจากการกระทำความผิดอื่นๆ⁴⁵ ซึ่งนอกจากจะกำหนดความผิดแก่ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้ว ยังขยายขอบเขตความผิดฐานรับของโจรไปถึงผู้ที่ได้รับประโยชน์ที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำความผิดด้วย

⁴² ไพจิตร บุญญพันธุ์, ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 เปรียบเทียบกับกฎหมายนานาประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : 2555), น.53.

⁴³ เฟิงอ้วง.

⁴⁴ มานิต กองธนสุวรรณ, “ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ กับกฎหมายไทย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2543), น.36.

⁴⁵ นภารัตน์ กิมทรง, “ความผิดฐานรับของโจร : กรณีการนำทรัพย์สินกลับคืนเจ้าของ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), น.109.

3.2.2 องค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับของโจรต้องครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจร โดยแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน หากการกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดแต่ขาดองค์ประกอบภายในหรือครบองค์ประกอบภายในแต่ขาดองค์ประกอบภายนอกของความผิด การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร

3.2.2.1 องค์ประกอบภายนอก

การกระทำจะครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ สามารถแยกพิจารณาได้ 3 ส่วน ได้แก่ ผู้กระทำ, การกระทำ, และวัตถุแห่งการกระทำ

1) ผู้กระทำ

ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดมูลฐานซึ่งได้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นมา เนื่องจากผู้กระทำไม่อาจเป็นทั้งผู้กระทำความผิดมูลฐานและผู้รับของโจรในทรัพย์สินอันเดียวกันได้⁴⁶ แต่ผู้รับของโจรอาจเป็นบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดมูลฐานได้

2) การกระทำ

การกระทำความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายฝรั่งเศสต้องมีลักษณะเป็นการซ่อนเร้น, การรับไว้, หรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน หรือกระทำในฐานะคนกลางในการแลกเปลี่ยน โดยในประมวลกฎหมายอาญาฉบับใหม่กล่าวถึงความหมายของคำว่า “การครอบครอง” โดยได้ขยายความให้ครอบคลุมมากกว่าเดิม ดังนั้น คำว่าการครอบครองในที่นี้จึงได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความผิดฐานรับของโจรจะต้องพิจารณาที่การกระทำความผิดมูลฐานได้สร้างประโยชน์ให้ผู้กระทำความผิดมูลฐานจากการจำหน่ายหรือขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

การกระทำความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายฝรั่งเศสมีลักษณะของการกระทำซึ่งสามารถแบ่งได้ 5 วิธี ดังต่อไปนี้⁴⁷

⁴⁶ เฟ็งอ้าง, น.74.

⁴⁷ Jean Larguier, Droit Pénal Spécial, 11th ed. (Paris : Dalloz, 2000)

1. ซ่อนเร้น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งนี้ ความผิดฐานรับของโจรสามารถมีได้โดยไม่ต้องมีการซ่อนเร้น และการรับของโจรก็ไม่ได้หมายความถึงการซ่อนเร้น

2. ครอบครอง (รับไว้ซึ่ง) “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นการครอบครองหรือการรับไว้ซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะป็นรูปแบบตามกฎหมาย เช่น การซื้อขาย การเช่า รับจำนำ การกู้ยืม การบริจาค หรือได้มาจากการใช้หนี้ ก็ถือเป็นการมี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้ในครอบครอง, หรือไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ไม่ได้จับต้องสิ่งของ เช่น คนที่นั่งมาในรถตุ๊กตาก็ถือว่ามี ความผิดตามกฎหมาย เนื่องจากถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น หรือหากมีการช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมใดๆ ในการฟอกเงิน ก็ถือว่าผิดกฎหมายเช่นกัน

3. แลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

4. แลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยผ่านคนกลาง เป็นการเอาผิดกับผู้ที่กระทำในฐานะคนกลางในการแลกเปลี่ยนโดยไม่พิจารณาถึงความครอบครองทางกายภาพ โดยจะถือว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรในทุกกรณี ถึงแม้ว่าจะยังไม่มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครอง เช่น ผู้รับของโจรยอมรับสิ่งของที่ลักมา แต่จะถือว่าเป็นการรับของโจรก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นเกิดขึ้นจริง, ถึงแม้ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะไม่อยู่ในความครอบครองแล้ว, ถึงแม้ว่าจะได้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยทางอ้อม หรือผ่านคนกลาง, ถึงแม้ว่าผู้รับทรัพย์สินนั้นจะไม่ได้นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปใช้ประโยชน์ต่อ

ดังนั้น แม้ว่าคนกลางจะไม่มีทรัพย์สินหรือประโยชน์ (ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด) อยู่ในความครอบครองของตน ก็มีความผิดฐานรับของโจรได้ เช่น ช่วยเจรจาต่อรองในการซื้อขายแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งนี้ เพราะการกระทำดังกล่าวถือว่ามีส่วนร่วมในการซื้อขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือเสมือนเป็นการรับของโจรไว้โดยอ้อมนั่นเอง⁴⁸

⁴⁸ นภารัตน์ กิมทรง, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 45*, น.72.

5. ได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งคำว่า “ได้รับประโยชน์” (Bénéficiaire) เป็นแนวคิดที่แนวคำพิพากษาได้เปลี่ยนแปลงมาจากแนวคิดของคำว่า “การครอบครอง” และประมวลกฎหมายได้ตราเพิ่มเติมขึ้น

การรับของโจรไม่จำเป็นต้องเป็นการครอบครองทรัพย์สินอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมทางกายภาพเท่านั้น กล่าวคือ การรับของโจรไม่ได้หมายความเฉพาะการครอบครองทรัพย์สินที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงสิ่งอื่นที่อาจจับต้องไม่ได้ด้วย เช่น ภายหลังการฉ้อโกงมีการรับเช็คซึ่งส่งจ่ายจากผู้ที่ฉ้อโกงเงินนั้นมา กรณีจึงเป็นการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด (คำพิพากษาศาลฎีกา ปี ค.ศ. 1935, 1986)⁴⁹

3) วัตถุประสงค์ของการกระทำ

วัตถุประสงค์ของการกระทำของความผิดฐานรับของโจรก็คือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งต้องเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Crime) หรือทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดมัยโทษ (Délit) แต่ไม่รวมถึงทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดลหุโทษ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด ฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส จึงมีขอบเขตกว้างไม่ได้หมายความว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้จากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น แต่อาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้มาจากการกระทำความผิดอื่น หากเพียงความผิดนั้นเป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษก็เพียงพอแล้ว

การพิจารณาว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 321-1 หรือไม่ จำต้องนำมาตรา 131-1 และมาตรา 131-3 มาพิจารณาประกอบด้วยเพื่อทราบว่าความผิดที่ทำให้ได้ทรัพย์สินนั้นมา เป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษหรือไม่ จึงจะสามารถสรุปได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวอยู่ในขอบเขต “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจแบ่งได้ ดังนี้

(1) ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Crime) ได้แก่⁵⁰ ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือกักขังตลอดชีวิต, โทษจำคุกหรือกักขังอย่างสูง 30 ปี, 20 ปี หรือ 15 ปีขึ้นไป โดยมีโทษจำคุกหรือกักขังขั้นต่ำ 10 ปี หรือ

⁴⁹ Jean Larguier, *supra note 47*, p.240.

⁵⁰ Penal Code, Article 131-1

(2) ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดมัยโทษ (Délit) ได้แก่⁵¹
ความผิดที่มีโทษจำคุก, ปรับ, เพิกถอนสัญชาติ, บริการสาธารณะ, ยกเลิกหรือจำกัดสิทธิบางประการ

3.2.2.2 องค์ประกอบภายใน

1) เจตนาที่เป็นความผิด

ความผิดฐานรับของโจรไม่อาจเกิดขึ้นได้หากผู้กระทำความผิดปราศจากเจตนาที่เป็นความผิด ความผิดฐานรับของโจรจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้กระทำรู้ถึงที่มาของสิ่งของนั้น องค์ประกอบภายในที่สำคัญของความผิดฐานรับของโจรคือผู้กระทำต้องมีเจตนาที่เป็นความผิด⁵² ได้แก่

1. รู้ถึงการกระทำที่เป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจร กล่าวคือ หากผู้กระทำไม่รู้ถึงการกระทำที่เป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้

2. รู้ถึงที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษ

ในกรณีทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ ผู้กระทำต้องรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ หรือรู้ถึงเหตุจรรยาอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เป็นความผิดนั้น ส่วนกรณีทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดมัยโทษ ผู้กระทำต้องรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดมัยโทษ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์, ยักยอก, ฉ้อโกง แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ถึงประเภทของความผิด

ดังนั้น การมีของโจรในครอบครองจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อผู้กระทำมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำที่มีเจตนาทำผิด และรู้ว่าของสิ่งนั้นได้มาจากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรู้ถึงรายละเอียดทั้งหมดของการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษดังกล่าว หากแต่รับรู้ว่ามีสิ่งของที่มีในครอบครองนั้นมาจากการกระทำความผิดฐานหนึ่งฐานใด ก็สามารถมีความผิดฐานรับของโจรได้

⁵¹ Penal Code, Article 131-3

⁵² Jean Larguier, *supra note 47*, pp.243-244.

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้กระทำความผิดจะไม่ว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมิธยโทษ แต่มีพฤติการณ์ที่ควรจะรู้หรือถือว่ารู้ เช่น ซื้อทรัพย์นั้นในราคาที่ถูกผิดปกติ, ไม่มีใบกำกับภาษี, ซื้อทรัพย์นั้นจากคนแปลกหน้าหรือพ่อค้าเร่⁵³ ในสถานที่ที่ไม่สมควร, ซื้อในราคาที่ถูกมากสำหรับสินค้าต่างประเทศจากผู้ส่งสินค้าเป็นอาชีพ, ภรรยาหรือสามีของผู้ลักทรัพย์ไม่สามารถเพิกเฉยต่อการสะสมชิ้นงานศิลปะของคู่สมรสได้⁵⁴ กรณีเหล่านี้ที่ผู้ต้องหากล่าวอ้างถึงความไม่รู้ที่มาหรือความสงสัยในที่มาของทรัพย์สินว่ามาจากการกระทำความผิดหรือไม่นั้น ไม่สามารถยกขึ้นแก้ต่างได้ ทั้งนี้ การปกปิดที่มาของทรัพย์สินก็ถือเป็นเจตนาที่เป็นความผิดด้วย

กรณีที่พบบ่อยมักปรากฏในอาชีพรับซื้อขายของเก่าโบราณ เช่น การซื้อสินค้าราคา 3,500 ฟรังก์ ทั้งที่ราคาจริง 350,000 ฟรังก์, ผู้เชี่ยวชาญในการซื้อขายของเก่าซื้อของหายากที่ถูกลักมาจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย, ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไม่สามารถเพิกเฉยต่อภาพวาดที่ถูกลักมาได้⁵⁵

นอกจากนี้ Jean Larguier ยังได้ให้ข้อสังเกตไว้ดังนี้⁵⁶

1. เจตนาที่เป็นความผิดมีแนวโน้มต่อการลดความระมัดระวัง อย่างไรก็ตาม เจตนาที่เป็นความผิดนั้นยากที่จะมาพร้อมกับความลังเลใจ (เปรียบเทียบกรณีมือสมัครเล่นเพิ่งเข้าวงการของโบราณ มักไม่ค่อยกระตือรือร้นที่จะบอกถึงที่มาของสิ่งของ)
2. เจตนาที่เป็นความผิดสามารถสันนิษฐานได้ว่าผู้นั้นเป็นผู้รับของโจร เช่น ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 321-6 ผู้มีอำนาจปกครองผู้เยาว์ซึ่งกระทำความผิดหรืออาชญากรรมที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่สามารถบอกถึงที่มาของรายได้
3. เปรียบเทียบกับสนธิสัญญา Unidroit (la convention Unidroit) ปี ค.ศ. 1995 กรณีทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความว่า ผู้ครอบครอง “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” จำต้องคืนและชดใช้ค่าเสียหาย คดีรับของโจรกรณีนี้มีอายุความตั้งแต่ 50-75 ปี

⁵³ นภารัตน์ กิมทรง, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 45, น.74.

⁵⁴ Jean Larguier, *supra note 47*, p.243.

⁵⁵ *Ibid.*, p.244.

⁵⁶ *Ibid.*, p.244.

2) เมื่อเจตนาที่เป็นความผิดปรากฏ

กล่าวคือ การรับของโจรที่มีเจตนาที่เป็นความผิดตั้งแต่การรับของ เช่น รักรู้ว่ากำลังซื้อของที่ถูกลักมา แต่ปัญหาจะซับซ้อนยิ่งขึ้นหากเจตนาที่เป็นความผิดไม่ได้ปรากฏ เช่น การซื้อของด้วยเจตนาที่ดี โดยเข้าใจว่าซื้อมาจากเจ้าทรัพย์ที่แท้จริง แต่กลับมารู้ในภายหลังว่าเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” กรณีนี้จะถือว่าเป็นการรับของโจรที่สายเกินไป และจะต้องรับโทษหรือไม่⁵⁷

ศาลอาญาได้บัญญัติคำว่า “การกระทำผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง” มาเป็นเวลานานแล้ว ถือเป็นหนึ่งในการปราบปรามการรับของโจรอย่างรุนแรง ซึ่งการแก้ปัญหาเช่นนี้ ยังเป็นที่ถกเถียงกัน เช่น ตามเหตุผลทางอาชญาวิทยา คนที่มีเจตนาสุจริตในขณะที่ได้รับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” มักจะไม่ซื้อทรัพย์นั้นหากรู้ว่าเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ตามเหตุผลทางกระบวนการยุติธรรม กฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาอาจจะขัดแย้งกัน ดังนั้น เมื่อทรัพย์ถูกกล่าวว่าได้มาจากการฉ้อโกง (เช่น กรณีที่ยืมสิ่งของมา แต่ผู้ยืมนำไปขายต่อ ผู้ซื้อไม่มีเจตนาที่จะรับ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือไม่รู้มาก่อนว่าเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”) ผู้ซื้อทรัพย์ชิ้นนั้นสามารถฟ้องกลับตามกฎหมายแพ่งได้ หรืออีกกรณีหนึ่งคือ มาตราตรวจสอบเจอภายหลังว่า “ทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหา” มีที่มาที่ผิดกฎหมาย ผู้ครอบครองจะถูกดำเนินคดีฐานรับของโจรหากยังคงเก็บทรัพย์สินนั้นไว้ในความครอบครอง

ความเป็นอิสระของกฎหมายอาญานั้นยังคงเต็มไปด้วยข้อโต้แย้งและเป็นที่สงสัยได้ กฎหมายอาญาไม่สามารถใช้ตัดสินความโดยลำพังได้ เช่น หากมีการซื้อรถด้วยเจตนาสุจริตจากผู้ขายที่ได้รถมาด้วยการฉ้อโกง ผู้ที่ซื้อรถต่อด้วยเจตนาที่ดีและไม่ได้รู้ที่มาของรถก่อนที่จะซื้อ จะกลายเป็นเจ้าของรถทันที และถึงแม้จะรู้ถึงที่มาของรถในภายหลัง ก็จะไม่ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่าเป็นผู้รับของโจร อายุความในกรณีการครอบครอง “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยที่ไม่มีเจตนาหรือไม่รู้ถึงที่มาของการซื้อดังกล่าวนี้ จะมีอายุความ 3 ปี นับแต่สิ่งของนั้นถูกลักหรือหายไป และโทษของกรณีดังกล่าว คือ การชดใช้ค่าเสียหายตามราคาสิ่งของชิ้นนั้นที่ถูกโกงจากเจ้าของทรัพย์

⁵⁷ *Ibid.*, pp.244-245.

3.2.3 บทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในที่นี้แบ่งการพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

3.2.3.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

หมายความถึง ทรัพย์สินหรือสิ่งของทุกชนิดที่สามารถขายได้ เช่น เงิน เอกสาร (หรือสำเนาเอกสาร) หรือแม้กระทั่งสิ่งของที่ไม่มีมูลค่า (เช่น แพ้คเกตท่องเที่ยวที่ไม่ได้ระบุชื่อผู้ได้รับประโยชน์) หากแต่สิ่งของในที่นี้ต้องเป็นสิ่งของที่จับต้องได้ กรณีที่เป็นการรับข้อมูลทั่วไปจึงไม่ถือว่าเป็นของโจร แต่การได้รับข้อมูลที่ลักลอบถ่ายเอกสารมาหรือลักลอบเผยแพร่มาจะถือว่าเป็นของโจร เนื่องจากสิ่งพิมพ์ถือเป็นทรัพย์สินหรือสิ่งของ แต่ในทางตรงกันข้าม นักหนังสือพิมพ์หรือผู้สื่อข่าวจะได้รับสิทธิในการป้องกันตนเองจากข้อกล่าวหาอันและมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกตามสนธิสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปี ค.ศ. 1998 (ฉบับปรับปรุง ดีพิมพ์ที่ปารีส ปี ค.ศ. 1999)⁵⁸

“ความผิดฐานรับของโจร หมายถึง การซ่อนเร้น, การรับไว้, หรือแลกเปลี่ยนสิ่งของ หรือกระทำในฐานะคนกลางในการแลกเปลี่ยน โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัยโทษ”⁵⁹

มาตรา 321-1 ในส่วนนี้อธิบายถึงลักษณะของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ว่าทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ หรือทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดมัยโทษเท่านั้น จึงไม่หมายรวมถึงทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดลหุโทษ

กฎหมายฝรั่งเศสได้กำหนดบทบัญญัติในส่วนวัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิด หรือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ฐานรับของโจรไว้อย่างกว้าง โดยไม่ได้ระบุแต่เฉพาะทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น ยังรวมไปถึงทรัพย์สินอันได้มาโดยการ

⁵⁸ *Ibid.*, p.241.

⁵⁹ Penal Code, Article 321-1.

กระทำความผิดฐานอื่นๆ ด้วย หากเข้าลักษณะเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด
อุกฤษฏ์โทษ หรือทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดมัธยโทษ แต่อย่างไรก็ดีไม่รวมถึงความผิด
ลหุโทษ

“การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ
ความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัธยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิด
ฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน”⁶⁰

บทบัญญัติส่วนนี้เพิ่มเติมลักษณะการกระทำความผิดต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดย
การกระทำความผิด” จากบทบัญญัติใน มาตรา 321-1 วรรคแรก โดยอธิบายว่านอกจากความผิด
ฐานรับของโจรจะกำหนดความผิดโดยพิจารณาจากการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ
ความผิด” โดยการซ่อนเร้น, การรับไว้, หรือแลกเปลี่ยนสิ่งของ หรือกระทำในฐานะคนกลางในการ
แลกเปลี่ยนแล้ว ยังรวมถึงการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ
ความผิด” นั้นด้วย

ตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินนำเงินที่ได้จากการยักยอก
ไปส่งต่อให้ผู้อื่น เงินดังกล่าวมาจากการกระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ
กระทำความผิด” ผู้รับเงินนั้นโดยรู้ถึงที่มาย่อมมีความผิดฐานรับของโจร และหากมีประโยชน์เกิดขึ้น
จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เช่น นำเงินที่ยักยอกมาไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ย
ผู้ที่ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวโดยรู้ถึงที่มาว่าเป็นดอกเบี้ยจากเงินที่ถูกยักยอกมา (ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ
กระทำความผิด) ผู้นั้นมีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากเป็นผู้รับไว้ซึ่งประโยชน์ที่ได้จาก “ทรัพย์สิน
อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

จึงอาจกล่าวได้ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมาย
ฝรั่งเศสรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะ
เงินที่ได้จากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินอื่นที่ได้จากการนำเงิน
อันได้มาโดยการกระทำความผิดไปซื้อ⁶¹

⁶⁰ Penal Code, Article 321-1.

⁶¹ นภารัตน์ กิมทรง, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 45*, น.74.

3.2.3.2 ที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

การกระทำความผิดมูลฐานไม่จำเป็นต้องมาจากการลักทรัพย์หรืออาชญากรรมเท่านั้น⁶² ความผิดฐานรับของโจรเกิดจากการรับสิ่งของโดยที่รับรู้ถึงที่มาของสิ่งของนั้น รวมถึงเช็คที่ยกยกออกมา ดังนั้น การรับของโจรประกอบด้วย การรับทรัพย์สินที่มาจากการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมध्यโทษ เช่น กรณีมีการกระทำความผิดฐานยกยอกหรือความผิดฐานฉ้อโกง ไม่จำเป็นว่าเงินในบัญชีธนาคารของผู้ยกยอกหรือฉ้อโกงจะต้องเป็นเงินที่ได้มาจากการยกยอกหรือฉ้อโกงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

การกระทำความผิดมูลฐานอาจจะเป็นการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมध्यโทษ โดยไม่จำเป็นต้องมาจากการลักทรัพย์ การฉ้อโกงเท่านั้น (ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นบ่อย) เช่น⁶³ การออกใบเสร็จซึ่งไม่ตรงกับค่าใช้จ่ายจริง, การริดเอาทรัพย์สิน, การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ, การบุกรุก, การปลอมแปลงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์, การละเมิดหรือเข้าถึงความลับต่างๆ (เช่น รูปภาพ) หรือความลับทางอาชีพโดยการทำให้เอกสารเกี่ยวกับภาษีหรือเอกสารต่างๆ (เช่น บันทึกรายการ) การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่, การล้มละลาย, การเผยแพร่ภาพอนาจารของเยาวชน ซึ่งการครองครองสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวเหล่านี้ถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งสิ้น

การกระทำความผิดมูลฐานจะต้องกระทำโดยบุคคลที่ไม่ใช่ผู้รับของโจรและผู้รับของโจรจะต้องไม่ใช่ผู้ที่ลักทรัพย์นั้นเสียเอง (หรือผู้ที่ฉ้อโกงหรือละเมิดสิทธิผู้อื่นเสียเอง) แต่ผู้รับของโจรอาจเป็นบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดมูลฐานได้

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะต้องเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งจริงๆ กรณีที่สิ่งของนั้นได้มาจากการฉ้อโกงซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามาจากการฉ้อโกงจริง ดังนั้น สิ่งของชิ้นนั้นจะไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (เช่น สิ่งของที่ซื้อมาจากการซื้อเชื่อ) สมมติฐานว่ากระทำผิดจะไม่ถูกตัดสินว่ากระทำผิด เช่นเดียวกับเจตนาที่เป็นความผิดไม่เพียงพอสำหรับการเอาผิดฐานรับของโจร ทั้งนี้ เจตนาที่เป็นความผิดเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานรับของโจร

⁶² Jean Larguier, *supra* note 47, pp.242-243.

⁶³ *Ibid.*, p.242.

3.2.4 การปราบปรามความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส

การปราบปรามการกระทำความผิดฐานรับของโจรมีดังต่อไปนี้

3.2.4.1 บทลงโทษ

บทลงโทษของการกระทำความผิดฐานรับของโจรมีความคล้ายคลึงกับการกระทำความผิดมูลฐานในเรื่องของการกระทำผิดซ้ำ⁶⁴

1) ความผิดฐานรับของโจรธรรมดา

บทลงโทษสำหรับความผิดฐานรับของโจรธรรมดา⁶⁵ ปรากฏเป็นบทลงโทษใน 2 ลักษณะ คือ บทลงโทษหลักและบทลงโทษเสริม

ก. บทลงโทษหลัก

จำคุก 5 ปี และปรับ 375,000 ยูโร ค่าปรับสามารถเพิ่มขึ้นได้ขึ้นอยู่กับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกนำมาขายต่อ และสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงถึงค่ากึ่งหนึ่งของทรัพย์สินนั้น (มาตรา 321-1 และ 3) บทลงโทษการรับของโจรนั้นมีโทษรุนแรงกว่าการกระทำความผิดมูลฐานบางอย่าง เช่น การลักทรัพย์ธรรมดา (มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี) ทั้งนี้บทลงโทษของการรับของโจรขึ้นอยู่กับการกระทำความผิดมูลฐานด้วย

ข. บทลงโทษเสริม (มาตรา 321-9 และ 10) เช่น ห้ามสิทธิในมาตรา 131-26, ห้ามกระทำกิจกรรมในการประกอบอาชีพที่ซึ่งมีการรับของโจร การละเมิดข้อห้ามในการประกอบอาชีพถือว่าเป็นความผิดประการหนึ่ง (มาตรา 434-40), ปิดอาคาร บ้านหรือบริษัทที่มีส่วนในความผิดฐานการรับของโจร, ริบทรัพย์สิน ยกเว้นสิ่งของที่ต้องส่งคืนแก่เจ้าของ ของกลางหรือผลิตภัณฑ์จากของโจร สิ่งที่ได้จากการริบทรัพย์สินจำต้องทำลายหรือการส่งคืนแก่เจ้าทรัพย์ (มาตรา 434-41), ห้ามออกนอกประเทศ, ศาลสามารถเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำผิดได้ตามแต่การกระทำความผิดมูลฐาน (มาตรา 321-10), ในกรณีที่ความผิดฐานรับของโจรเกิดขึ้นหลังจากการกระทำความผิดบางอย่าง (เช่น การข่มขู่ร้ายแรง, การฉ้อโกง, การบุกรุก) ผู้กระทำความผิดจะต้องห้ามไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งใดๆ ไม่มีข้อยกเว้นในทุกกรณี

⁶⁴ *Ibid.*, p.245.

⁶⁵ *Ibid.*, pp.245-246.

2) ความผิดฐานรับของโจรร้ายแรง

ความร้ายแรงของความผิดฐานรับของโจรเป็นผลมาจากเหตุการณ์ระหว่างการกระทำความผิดฐานของโจร หรือจากการกระทำความผิดมูลฐาน⁶⁶

ก. ความผิดฐานรับของโจรร้ายแรงโดยสภาพ

สามารถแบ่งได้ 3 กรณี คือ การรับของโจรเป็นปกติธรรมดา, การรับของโจรโดยใช้บริการจากผู้มีอาชีพจัดหา และการรับของโจรจากการจัดหา ซึ่งในกรณีดังกล่าวสามารถมีโทษจำคุกได้ถึง 10 ปี และปรับเป็นเงิน 750,000 ยูโร (ค่าปรับสามารถปรับขึ้นได้ถึงกึ่งหนึ่งของราคาสินค้าที่ถูกลักมา) ตามความในมาตรา 321-2 และ 3

ข. ความผิดฐานรับของโจรร้ายแรงอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดมูลฐาน

การกระทำความผิดมูลฐานสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การกระทำความผิดมูลฐานเป็นความผิดที่มีโทษมากกว่า 5 ปี (หรือ 10 ปี ตามกรณีที่ได้กล่าวมาข้างต้น) จะเป็นกรณีที่ผู้รับของโจรรู้ที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้น และ
2. การกระทำความผิดมูลฐาน (ชั้นอุกฤษฏ์โทษหรือมัธยโทษ) ที่เป็นสถานการณ์ร้ายแรง จะไม่มีโทษโดยตรงกับผู้รับของโจรที่รู้ถึงที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้น หากแต่ผู้รับของโจรมีโทษก็ไม่สามารถเพิกเฉยต่อการกระทำความผิดมูลฐานได้เช่นกัน

ดังนั้น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถือเป็นอาชญากรรมได้ (การกระทำความผิดมูลฐานที่เป็นอาชญากรรมหรือสถานการณ์ร้ายแรงสามารถเพิ่มโทษขึ้นไปอีกได้) ซึ่งการรับของโจรชนิดนี้จึงจะเรียกว่า “การรับของโจรที่มีเงื่อนไข” และสามารถมีโทษเพิ่มเติมตามที่กล่าวมาข้างต้น (มาตรา 321-9 และ 10)

3.2.4.2 หลักการดำเนินคดี

มีการผ่อนปรนในลักษณะที่แตกต่างกันบางส่วนใน 2 ประการ⁶⁷ คือ ประการแรกความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดต่างหากจากการกระทำความผิดมูลฐาน และในทางตรงกันข้าม ความมีอยู่ของความผิดฐานรับของโจรนั้นขึ้นอยู่กับความผิดมูลฐาน ทำให้ความผิดฐาน

⁶⁶ *Ibid.*, pp.246-247.

⁶⁷ *Ibid.*, p.247.

รับของโจรเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นโดยตรง ทั้งนี้ แม้ทั้งสองหลักการนี้จะมีความขัดแย้งในตัวเอง แต่ก็ถือเป็นหนึ่งในหลักการปราบปรามความผิดฐานรับของโจรอย่างร้ายแรงที่สุด

1) ความผิดฐานรับของโจร : ความผิดต่างหากและความผิดต่อเนื่อง

เป็นการพิจารณาความผิดฐานรับของโจรในแง่ความผิดต่างหากและความผิดต่อเนื่อง⁶⁸

ก. ความผิดฐานรับของโจร : ความผิดต่างหาก

แม้ว่าจะมีการดำเนินคดีฐานรับของโจร แต่ผู้กระทำความผิดมูลฐานไม่ได้ถูกฟ้องร้องในคดีรับของโจรนี้ หรือได้รับประโยชน์จากสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 311-12 หรือหากได้รับประโยชน์จากอายุความ หรือหากพ้นโทษจากเหตุส่วนตัว (เช่น วิกลจริต) การรับของโจรก็ยังคงสามารถเอาผิดได้ ถึงแม้จะไม่ปรากฏผู้กระทำความผิดมูลฐาน อย่างไรก็ตาม หากการกระทำความผิดมูลฐานนั้นไม่สามารถกระทำได้โดยปราศจากบุคคล (เช่น การฝ่าฝืนหรือละเมิดความลับทางอาชีพซึ่งมีบุคคลปกป้องความลับนั้น) ดังนั้น จึงต้องมีการพิสูจน์หาผู้กระทำความผิด มิฉะนั้นคดีรับของโจรนี้ก็ไม่สามารถนำมาฟ้องได้ และการดำเนินคดีก็จะเป็นไปได้ยาก

ข. ความผิดฐานรับของโจร : ความผิดต่อเนื่อง

อายุความ : มีอายุความสั้นเท่ากับระยะเวลาที่เก็บทรัพย์สิ้นสุดลง เช่น ผู้รับของโจรกำจัดทรัพย์นั้น (ในคดีที่ซับซ้อนก่อนหน้านี้ ความผิดฐานรับของโจรมีอายุความ 3 ปี หลังจากการลักทรัพย์นั้นไม่นำออกมาภายนอกก่อนที่จะหมดอายุความ ดังนั้น ของชิ้นดังกล่าวจึงไม่ได้ถูกดำเนินคดี) และสำหรับการกระทำความผิดมูลฐานอายุความจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ขโมย ซึ่งอายุความในความผิดฐานรับของโจรจะไม่สามารถนับก่อนช่วงเวลานั้นได้

ข้อยกเว้น : ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมูลฐาน (เช่น ผู้ลักทรัพย์) เก็บของที่ลักมาไว้เองจะไม่ถือว่าเป็นผู้รับของโจร ดังนั้น อายุความจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ลักทรัพย์

นิรโทษกรรม : ความผิดฐานรับของโจรจะยังคงมีโทษไปจนกว่าจะมีการขยายกำหนดเวลาตามกฎหมายนิรโทษกรรม

⁶⁸ *Ibid.*, pp.247-248.

2) ความผิดฐานรับของโจร : ความผิดเชื่อมโยง

เป็นการพิจารณาความผิดฐานรับของโจรในแง่ความผิดเชื่อมโยง⁶⁹

ก. ผลของความเชื่อมโยง เช่น ในทางวิธีพิจารณาความอาญา อาจเชื่อมโยงวิธีพิจารณาเกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวข้อง, การร่วมรับโทษปรับสามารถทำได้ หากแต่จะต้องเป็นคำตัดสินจากศาลและจะต้องมีผู้สมรู้ร่วมคิดหรือผู้ร่วมกระทำผิดในคดี แต่มักเป็นคำตัดสินที่เกิดขึ้นได้ยาก ความเป็นไปได้ที่จะมีคำตัดสินเช่นนี้ขึ้นอยู่กับแนววินิจฉัยคดีตัวอย่างของความผิดที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นความผิดฐานรับของโจรและความผิดมูลฐาน

ตามกฎหมายแพ่ง กรณีที่มีผู้ร่วมกระทำผิดในการส่งคืนและชดใช้ค่าเสียหายระหว่างผู้รับของโจรและผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือกับผู้ร่วมรับของโจรคนอื่นๆ (เปรียบเทียบได้กับกรณีลักทรัพย์แล้วเกิดความเสียหาย ผู้รับของโจรต้องส่งซ่อมรถที่เสียหายนั้น) หากผู้รับของโจรรับทรัพย์สินเฉพาะบางส่วน (เช่น กรณีลักเครื่องประดับเพชรพลอย) ก็ต้องมีการส่งคืนและชดใช้ค่าเสียหายนั้นด้วย และจำต้องมีการระบุตัวผู้กระทำความผิดมูลฐานด้วย หากแต่ในกรณีที่มีการกระทำผิดหลายๆ ครั้ง เช่น มีการรับของโจรเป็นตู้อบไมโครเวฟ 3 ตู้ ซึ่ง 3 ตู้นี้เป็นส่วนหนึ่งจากการลักทั้งหมด 420 ตู้ ศาลจะต้องมีคำพิพากษาเกี่ยวข้องถึงทั้งสองกรณี กล่าวคือ ทั้งกรณีการรับของโจรและการลักทรัพย์

ข. กรณีที่ความผิดมูลฐานสิ้นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การยกฟ้อง, การนิรโทษกรรม หรือการยกเลิกหรือการผ่อนผันผู้กระทำความผิดด้วยเหตุผลทางพยานหลักฐาน (เช่น ไม่มีพยานหลักฐาน) ส่งผลให้ไม่สามารถลงโทษความผิดฐานรับของโจรได้

3.3 เปรียบเทียบความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษและกฎหมายฝรั่งเศส

ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษอาจเป็นบุคคลเดียวกับผู้กระทำความผิดมูลฐานได้ หากเป็นการรับไว้ในภายหลังจากความผิดมูลฐานสำเร็จ แต่อย่างไรก็ดี ความผิดฐานรับของโจรไม่อาจเกิดขึ้นพร้อมกับความผิดมูลฐานได้ ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสผู้กระทำความผิดมูลฐานไม่อาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรในทรัพย์สินอันเดียวกันนั้นได้ แต่ผู้รับของโจรอาจเป็นบุคคลผู้ร่วมกระทำผิดมูลฐานได้

ลักษณะการกระทำผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษได้บัญญัติไว้อย่างกว้าง กล่าวคือ การรับทรัพย์สินนั้นไว้โดยทุจริต หรือโดยทุจริตรับจัดการ หรือช่วยเก็บรักษา เคลื่อนย้าย

⁶⁹ *Ibid.*, p.248.

จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน และยังรวมถึงการจัดให้มีการกระทำดังกล่าวเหล่านั้น นั่นหมายความว่าไม่เพียงแต่จะเอาผิดกับผู้ที่ได้รับทรัพย์สินนั้นไว้โดยทุจริต หรือโดยทุจริตรับจัดการ หรือช่วยเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน แต่ยังเอาผิดกับบุคคลที่ให้ความสะดวกหรือจัดให้มีการกระทำเหล่านั้นด้วย (ให้ความสะดวกหรือจัดให้มีการรับทรัพย์สินนั้นไว้โดยทุจริต หรือโดยทุจริตรับจัดการ หรือช่วยเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน) ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสบัญญัติถึงลักษณะของการกระทำไว้แคบกว่าโดยบัญญัติถึงเฉพาะการซ่อนเร้น, การรับไว้, หรือแลกเปลี่ยน ทรัพย์สิน หรือกระทำในฐานะคนกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น จึงเป็นการเอาผิดกับผู้กระทำการซ่อนเร้น, รับไว้, หรือแลกเปลี่ยน แต่อย่างไรก็ดี มาตรา 321-1 วรรคสอง ของกฎหมายฝรั่งเศสได้เพิ่มลักษณะการกระทำความผิดที่เป็นการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” โดยรู้ถึงที่มา ให้การกระทำเช่นนี้เป็นความผิดฐานรับของโจรด้วย

ความผิดมูลฐานตามกฎหมายอังกฤษได้ถูกระบุไว้อย่างแคบโดยระบุเพียงความผิดฐานลักทรัพย์ (รวมถึง ชิงทรัพย์, ปล้นทรัพย์ และลักทรัพย์ในเคสสถานในเวลากลางคืน) รีดเอาทรัพย์ และฉ้อโกง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสได้บัญญัติโดยมีเงื่อนไขเพียงว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ต้องมาจากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมรยโทษ จึงกล่าวได้ว่าความผิดมูลฐานซึ่งเป็นที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสนั้นรวมถึงความผิดฐานอื่นๆ ที่ไม่ใช่ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย จึงมีขอบเขตกว้างกว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายอังกฤษซึ่งบัญญัติเฉพาะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น

วัตถุประสงค์แห่งการกระทำตามกฎหมายอังกฤษได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 24(2) ซึ่งนอกเหนือจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” และส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของทรัพย์สินนั้น (ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่) ยังรวมไปถึงทรัพย์สินอื่นใดที่ได้มาแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือมีอยู่แทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ซึ่งส่งผลให้ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดหนึ่งชิ้นนั้น อาจกลายเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” หลายชิ้นได้ แตกต่างกับกฎหมายฝรั่งเศสที่ไม่ได้บัญญัติขยายขอบเขตของคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” อย่างกฎหมายอังกฤษ หากแต่บัญญัติขยายขอบเขตของการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ออกไปให้ความผิดฐานรับของโจรครอบคลุมไปถึงการกระทำต่อเงินหรือทรัพย์สิน (ประโยชน์ในลักษณะใดๆ) ที่ได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิด” ด้วย

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานรับของโจรที่สำคัญตามกฎหมายอังกฤษ คือ ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาร้าย (Mens Rea) กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดรู้หรือเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และได้กระทำโดยทุจริต (Dishonestly) ส่วนกฎหมายฝรั่งเศส นอกจากผู้กระทำความผิดต้องรู้ถึงการกระทำที่เป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานรับของโจรแล้ว ยังต้องรู้ถึงที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดออกกฎหมายโทษหรือความผิดมิใช่โทษ กฎหมายของทั้งสองประเทศบัญญัติในลักษณะเดียวกัน คือผู้กระทำความผิดรู้ที่มาของทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด แต่กฎหมายฝรั่งเศส ไม่ได้กล่าวว่าจะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริตอย่างไรในกฎหมายอังกฤษ

บทลงโทษในความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษนั้นได้กำหนดไว้อย่างหนัก โดยบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี (ซึ่งเป็นโทษที่สูงกว่าโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งลงโทษจำคุก 7 ปี) จะเห็นว่าไม่มีโทษปรับแต่มีเพียงโทษจำคุกอย่างหนักเท่านั้น ขณะที่กฎหมายฝรั่งเศสบทลงโทษหลักมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยกำหนดโทษจำคุก 5 ปีและปรับ 375,000 ยูโร นอกจากนี้ ค่าปรับยังสามารถเพิ่มขึ้นได้โดยขึ้นอยู่กับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกนำมาขายต่อ และสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงถึงค่ากึ่งหนึ่งของทรัพย์สินนั้น และยังมีบทลงโทษเสริมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม กฎหมายของทั้งสองประเทศได้กำหนดบทลงโทษความผิดฐานนี้ไว้สูงเนื่องจากเห็นว่าความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดร้ายแรงที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดกระทำความผิดมูลฐานอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น

เห็นได้ว่ากฎหมายอังกฤษกำหนดความผิดฐานรับของโจรไว้กว้าง ทั้งในส่วนของ การกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและส่วนของวัตถุประสงค์แห่งการกระทำ ทำให้สามารถกำหนดความผิดแก่ผู้กระทำได้มากขึ้น ทั้งยังกำหนดบทลงโทษไว้สูงอีกด้วย เพื่อประสงค์จะยับยั้งการเกิดขึ้นของความผิดฐานรับของโจรและลดการเกิดขึ้นของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสมีบทบัญญัติขยายขอบเขตการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่ไม่ใช้การขยายความ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อย่างกฎหมายอังกฤษ แม้กระนั้น ทั้งสองประเทศก็มีแนวความคิดพ้องกันว่าความผิดฐานรับของโจรควรครอบคลุมถึงการกระทำต่อทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษบัญญัติไว้โดยละเอียดกว่าความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติมาตรา 24(2)(b) ซึ่งขยายความเกี่ยวกับขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยให้รวมถึงทรัพย์สินซึ่งแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมนั้น บุคคลจะเป็นผู้รับของโจรในกรณีนี้ได้ก็ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไขประการสำคัญ คือ บุคคลนั้นต้องเป็นผู้ที่ได้ครอบครอง

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (a handler of the stolen goods) หรือส่วนหนึ่งของทรัพย์สินนั้นมาก่อน ดังนี้ หากบุคคลดังกล่าวไม่เคยครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้บุคคลนั้นจะได้รับทรัพย์สินมาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม บุคคลนั้นไม่ใช่ผู้รับของโจร ไม่มีความผิดฐานรับของโจร

3.4 เปรียบเทียบ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษและกฎหมายฝรั่งเศส

ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่นอกจากบัญญัติถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และบางส่วนของทรัพย์สินนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่แล้ว ยังครอบคลุมถึงประโยชน์ที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมซึ่งบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 24(2) โดยบัญญัติว่า นอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของทรัพย์สินนั้นแล้ว (ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่) ให้รวมถึง (a) ทรัพย์สินใดที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมหรือมีอยู่แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะเวลาใดๆ ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด (โจร) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และ (b) ทรัพย์สินใดที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือมีอยู่แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะเวลาใดๆ ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) หรือผู้รับของโจร (ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินนั้น) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษอาจมีได้มากกว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง กล่าวคือ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดขึ้นหนึ่ง อาจทำให้มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หลายชิ้น หากเป็นทรัพย์สินใดที่ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ย่อมถือเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย นอกจากนี้ กฎหมายอังกฤษยังมีการอธิบายถึงขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้ค่อนข้างละเอียด เห็นได้จากถ้อยคำ เช่น “โดยตรงหรือโดยอ้อม”, “ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน”, “ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่”

ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศสไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อย่างกฎหมายอังกฤษที่ทำให้ทรัพย์สินอื่นอาจกลายเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย หากแต่ได้บัญญัติให้ความผิดฐานรับของโจรครอบคลุมการกระทำต่อประโยชน์ที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” กล่าวคือ บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรไม่ได้หมายความถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่า่นั้น แต่ยังขยายขอบเขตการกระทำความผิดไปถึงการกระทำในลักษณะการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงที่มาด้วย อาจเนื่องด้วยเหตุผลว่า ประโยชน์เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นเอง

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองประเทศทำให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในแนวทางที่สอดคล้องกัน แต่มีวิธีการบัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันเท่านั้น กล่าวคือ มีแนวคิดว่าการกำหนดความผิดแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่า่นั้นไม่เพียงพอ จำต้องขยายขอบเขตให้ครอบคลุมไปถึงการกระทำต่อประโยชน์ซึ่งผู้กระทำได้มาสืบเนื่องจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งนี้ เพราะหากไม่มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้กระทำย่อมไม่ได้รับประโยชน์เหล่านั้น การบัญญัติการกระทำความผิดฐานรับของโจรเพียงแต่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่า่นั้นจึงแคบเกินไปไม่สามารถทำให้บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะคุ้มครองคุณค่าแห่งทรัพย์สิน หรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะลดการเกิดขึ้นความผิดมูลฐานอันเป็นต้นเหตุแห่งการได้มาซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ แม้กระนั้นทั้งสองประเทศได้เลือกวิธีการบัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ปัญหานี้ในลักษณะที่ต่างกัน โดยกฎหมายอังกฤษเลือกที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ขยายขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสเลือกแก้ปัญหายโดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ขยายขอบเขตลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด ให้รวมถึงการกระทำต่อประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงฐานความผิดมูลฐานอันเป็นที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะพบความแตกต่างในแง่ขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องด้วยกฎหมายอังกฤษระบุฐานความผิดมูลฐานไว้อย่างแคบโดยระบุไว้เพียงความผิดฐานลักทรัพย์ (รวมถึง ชิงทรัพย์, ปล้นทรัพย์ และลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลาากลางคืน) ริดเอาทรัพย์ และฉ้อโกง ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น ทำให้ขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แคบกว่าในกฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับฐานความผิดไว้อย่างกว้างไม่เฉพาะแต่

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หากยังรวมถึงความผิดฐานอื่นๆ ด้วย โดยมีเงื่อนไขเพียงต้องเป็นความผิด
อุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมध्यโทษ จึงทำให้ขอบเขตของวัตถุแห่งการกระทำความผิดรับของโจร
หรือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายฝรั่งเศสกว้างกว่าในกฎหมายอังกฤษด้วย
มีประเด็นน่าสังเกตว่า แม้ทั้งกฎหมายอังกฤษและกฎหมายฝรั่งเศสจะให้ความสำคัญ
กับทรัพย์สินที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ
ความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่น) แต่ด้วยลักษณะการบัญญัติความผิดฐานรับของโจรที่ต่างกันเป็นผล
ให้ขอบเขตของความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ
ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ รวมถึงการกระทำต่อ ทรัพย์สินที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มา
โดยการกระทำความผิด” ในหลายลักษณะ ได้แก่ การรับทรัพย์สินนั้นไว้โดยทุจริต หรือโดยทุจริต
รับจัดการ หรือช่วยเก็บรักษา เคลื่อนย้าย จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยน และยังรวมถึงการจัดให้มีการ
กระทำความผิดกล่าว แต่ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายฝรั่งเศส รวมถึงการกระทำต่อ ทรัพย์สินที่ได้มา
จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (ประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ
ความผิด”) เฉพาะในลักษณะที่เป็นการได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”
โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้นเท่านั้น

บทที่ 4

วิเคราะห์ขอบเขตและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

หลังจากศึกษาความผิดฐานรับของโจรของกฎหมายไทย กฎหมายอังกฤษ และกฎหมายฝรั่งเศส เห็นว่าบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในกฎหมายแต่ละประเทศกล่าวถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้แตกต่างกัน โดยกฎหมายไทยบัญญัติไว้แต่เพียงถ้อยคำ ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, กฎหมายอังกฤษนอกจากมีบทบัญญัติกล่าวถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้ว ยังมีบทบัญญัติที่อธิบายขยายความ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อีกบทหนึ่งด้วย, ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสนอกจากกำหนดความผิดแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้ว ยังขยายความไปถึงการกระทำต่อประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย ดังนี้ จึงนำแนวคิดเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งจากกฎหมายไทย กฎหมายอังกฤษ และกฎหมายฝรั่งเศส มาพิจารณาวิเคราะห์ประกอบกับประเภท “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏขึ้นด้วย เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

4.1 ประเภทของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจไม่ได้ปรากฏอยู่ในรูปแบบ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น แต่อาจปรากฏในลักษณะอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องหรือสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งแบ่งประเภทในการพิจารณาตามที่มาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้แก่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อย, ดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, และทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพ

4.1.1 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษ หมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้มาจากความผิดมูลฐานโดยตรง ซึ่งได้กำหนดความผิดฐานรับของโจรแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และการกระทำต่อส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากบุคคลรู้ถึงที่มาแล้วยังรับไว้ซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของทรัพย์สินนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม ผู้นั้นมีความผิดฐานรับของโจร

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายฝรั่งเศส หมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งความผิดที่ทำให้ได้ทรัพย์สินนั้นมาต้องเป็นความผิดออกกฎหมายหรือความผิดมรยโทษเท่านั้น¹ จึงไม่รวมถึงทรัพย์สินที่ได้มาโดยความผิดลหุโทษ

ตามกฎหมายไทย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ย่อมหมายถึงทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานทั้ง 9 ฐานตามมาตรา 357 โดยเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ยังไม่ถูกแลกเปลี่ยนหรือยังไม่เปลี่ยนสภาพและยังคงลักษณะสำคัญเดิมของทรัพย์สินนั้นอยู่

การกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรโดยใช้ถ้อยคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น ทำให้ตีความได้อย่างแคบโดยหมายถึงเพียงแต่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น การกำหนดบทบัญญัติเช่นนี้ประสงค์จะคุ้มครองสภาพของตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญ และมุ่งถึงความสะดวกในการพิสูจน์ดำเนินคดีหรือความสะดวกในการติดตามเอาทรัพย์สินคืน เพราะหากทรัพย์สินนั้นได้ถูกจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือได้เปลี่ยนสภาพไปเสียแล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นคือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในทางกลับกัน จึงไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานและปัญหาการจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือเปลี่ยนสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

¹ ดู Penal Code, Article 321-1

“Receiving is the concealment, retention or transfer a thing, or acting as an intermediary in its transfer, knowing that that thing was obtained by a felony or misdemeanour. . . .”

ทั้งนี้ เจ้าของทรัพย์สินย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนทรัพย์สินจากผู้ไม่มีสิทธิยึดถือตามหลักกรรมสิทธิ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทรัพย์สินแต่ละชิ้นย่อมมีมูลค่าหรือคุณค่าแก่ผู้เป็นเจ้าของ การที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ได้อยู่ในสภาพเดิมอาจไม่ได้หมายความว่ามูลค่าหรือคุณค่าของทรัพย์สินนั้นจะไม่มีอีกต่อไป หากพิจารณาถึงเจตนาของผู้รับของโจรประกอบแล้ว ยังเห็นว่าผู้รู้หรือเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำความผิด แล้วยังช่วยซ่อนเร้นช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อม รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินนั้น ไม่ควรพ้นความผิดฐานรับของโจรเพียงเพราะ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ได้อยู่ในสภาพเดิม

4.1.2 ประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่น นอกเหนือจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง มีความเกี่ยวเนื่องหรือสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถือเป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้แก่ ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อย, ดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, และทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพ

4.1.2.1 ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายถึง กรณีการนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนหรือขายทำให้ได้เงินหรือทรัพย์สินมา ดังนี้ เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

1) ทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

กฎหมายอังกฤษถือว่าการที่ผู้กระทำความผิดมูลฐานนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น ทรัพย์สินที่ได้จากการนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนมานั้นยังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากทรัพย์สินนั้นแทนที่ประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

โดยตรง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด² ส่วนกรณีผู้รับของโจรนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้รับมาไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอีกทีหนึ่ง ทรัพย์สินที่ได้จากการนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนมานั้นก็ยังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากทรัพย์สินนั้นแทนที่ประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้รับของโจร³

ตามกฎหมายฝรั่งเศสมาตรา 321-1 ความผิดฐานรับของโจรไม่ได้กำหนดความผิดแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกระทำที่เป็นการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย ดังนั้น กรณีที่นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนมา ทรัพย์สินที่ได้มาจากการแลกเปลี่ยนนั้นถือเป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั่นเอง ผู้ซึ่งรับทรัพย์สินจากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ดังกล่าวโดยรู้ถึงที่มา ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

กรณีนี้กฎหมายทั้งสองประเทศเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดยพิจารณาว่าการกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นประโยชน์สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นความผิดฐานรับของโจร แตกต่างกับกฎหมายไทยที่ถือว่า

² ดู Theft Act, Section 24(2)(a)

“ . . . (a) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of the thief as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the goods stolen or of goods so representing the stolen goods; and . . . ”

³ ดู Theft Act, Section 24(2)(b)

“ . . . (b) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of a handler of the stolen goods or any part of them as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the stolen goods handled by him or of goods so representing them. . . . ”

ทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยนนั้นเป็นทรัพย์สินใหม่และไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้ผู้รับทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยนจะรู้ถึงที่มา ผู้นั้นก็ไม่มีคามผิดฐานรับของโจร

การกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้มีขอบเขตไปถึงการกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นการคุ้มครองกรรมสิทธิ์แก่เจ้าของทรัพย์สินอย่างเพียงพอ โดยไม่ได้มุ่งหมายเพียงเพื่อคุ้มครองตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากยังมุ่งหมายถึงคุณค่าแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย เห็นว่าการที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจรนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อยู่ในครอบครองของตนไปแลกเปลี่ยนจนได้ทรัพย์สินอื่นมา เป็นการกระทำโดยเจตนาและรู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน จึงควรมีความผิดฐานรับของโจร นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรในกรณีนี้เป็นมักผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจรที่นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยน อาจทำให้เจ้าของทรัพย์สินสามารถติดตามเอาทรัพย์สินคืนโดยสืบจากทรัพย์สินที่ได้มานั้นไปยัง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในที่สุด

2) เงินที่ได้มาจากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

กรณีผู้กระทำความผิดนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปขาย กฎหมายอังกฤษถือว่าเงินที่ได้จากการขายดังกล่าวยังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากเงินหรือประโยชน์ที่ได้นั้นมาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เช่นเดียวกับการที่ผู้รับของโจรนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปขาย เงินที่ได้จากการขายดังกล่าวยังอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากเงินหรือประโยชน์ที่ได้นั้นมาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้รับของโจร⁴

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมध्यโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน ดังนั้น เงินที่ได้มาจากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพราะหากไม่มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจร แล้วแต่กรณี ย่อมไม่ได้

⁴ Jonathan Herring, *Criminal Law*, 4th ed. (2005), p.287. (ดูตัวอย่าง (iii)(a))

รับเงินจากการขายทรัพย์สินนั้น หากผู้รับเงินดังกล่าวรู้ถึงการกระทำความผิด ผู้ผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

กฎหมายทั้งสองประเทศเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันโดยเห็นว่าเงินจากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นประโยชน์สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายไทยที่ถือว่าเงินดังกล่าวไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้ผู้รับเงินนั้นจะรู้ว่าเงินมาจากการขายทรัพย์สินที่ถูกลัก ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร

การกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้ครอบคลุมถึงกรณีการรับเงินที่ได้จากการขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วยนั้น แสดงให้เห็นว่าไม่มุ่งคุ้มครองเพียงสภาพของตัวทรัพย์สินเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญแก่มูลค่าหรือคุณค่าของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในสภาพเดิมหรือกลายเป็นจำนวนเงินแล้วก็ตาม ผู้รับเงินนั้นไ้มีความผิดฐานรับของโจร และด้วยเหตุที่ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรในกรณีนี้มักเป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจรที่นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปขายย่อมรู้ดีว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในความครอบครองของผู้ใด อาจทำให้เจ้าของทรัพย์สินจะสามารถติดตามเอาทรัพย์สินคืนโดยสืบจากเงินนั้นไปยัง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ ทั้งการบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในลักษณะนี้ย่อมสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานได้อย่างมาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดมูลฐานส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่กระทำความผิดเป็นขบวนการมักนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปขายเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นโดยไม่มีความผิด

3) การนำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่เป็นเงิน โอนหรือนำฝากเข้าบัญชีธนาคาร

กฎหมายอังกฤษพิจารณากรณีที่ผู้กระทำความผิดนำเงินที่ลักมา โอนหรือนำฝากเข้าบัญชีธนาคารที่ผู้กระทำความผิดมีบัญชีเปิดอยู่ โดยเห็นว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีธนาคารเหล่านั้นอยู่ภายใต้อำนาจจัดการของผู้กระทำความผิด⁵ และยอดเงินคงเหลือดังกล่าวเป็นทรัพย์สินใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่อย่างไรก็ดี ยอดเงินคงเหลือ

⁵ John Smith, Smith & Hogan Criminal Law, 10th ed. (Bath : The Bath Press, 2002), p.655. (ดู คดี Forsyth)

ดังกล่าวแทนที่เงินที่ถูกลักหรือ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด ถือเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิด อุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัธยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจร เช่นเดียวกัน เห็นว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีธนาคารเป็นประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้มาจากเงินที่ถูกลักมา (ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด) หากไม่มีเงินที่ถูกลักมา (ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด) ย่อมไม่มียอดเงินคงเหลือในบัญชีดังกล่าว ดังนั้น ยอดเงินคงเหลือในบัญชีจึงเป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากผู้รับเงินดังกล่าวรู้ถึงที่มา หรือรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

หากพิจารณาในแง่มูลค่าหรือคุณค่าของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในกรณีนี้แล้ว จะเห็นว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่เป็นจำนวนเงิน และแม้สภาพ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้เปลี่ยนไปกลายเป็นยอดเงินคงเหลือในบัญชี แต่อย่างไรก็ดี “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้เปลี่ยนไปนี้ยังมีลักษณะเป็นจำนวนเงินซึ่งมีมูลค่าไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าแม้ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพไปแต่ลักษณะสำคัญเดิมยังคงอยู่ ผู้ได้รับเงินในลักษณะนี้โดยรู้ถึงที่มาเจตนากระทำความผิด ควรมีความผิดฐานรับของโจร การบัญญัติเช่นนี้จะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานได้อย่างมาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดมูลฐานโดยเฉพาะการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ทำเป็นขบวนการหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่มีผลตอบแทนสูง มักนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดฝากเข้าธนาคารเพื่อสะดวกในการจำหน่ายเงินดังกล่าวต่อไป

4) การแลกเปลี่ยน “เงิน” อันได้มาโดยการกระทำความผิด

พิจารณาตามกฎหมายอังกฤษเห็นว่า การนำเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยน ไม่ว่าจะนำธนบัตรไปแลกเปลี่ยนธนบัตรย่อยหรือนำธนบัตรย่อยไปแลกเปลี่ยนก็ตาม หากพิจารณาว่าธนบัตรหรือเงินดังกล่าวไม่ได้อยู่ในสภาพเดิมแล้ว ก็ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม (มาตรา 24(2)) แต่หากพิจารณาว่าสภาพของธนบัตรหรือเงินไม่ได้เปลี่ยนไปโดยยังมีมูลค่าเท่าเดิมนั้น ก็ถือว่ายังคงเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” นอกจากนี้ ยังอาจพิจารณาได้ว่าธนบัตรหรือเงินที่แลกเปลี่ยนมานั้น เป็นประโยชน์แทนที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง ซึ่งอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่นั่นเอง

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายฝรั่งเศสเห็นว่าเงินหรือธนบัตรที่ได้จากการแลกเปลี่ยนดังกล่าวถือเป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากหากไม่มีเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ก็ย่อมไม่มีเงินหรือธนบัตรที่ได้จากการแลกเปลี่ยนนั้น และเงินหรือธนบัตรในสภาพที่เปลี่ยนไปนี้ก็คือประโยชน์ที่ได้มาจาก “เงินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในลักษณะหนึ่งนั่นเอง

การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ควรหมายรวมถึงกรณีการแลกเปลี่ยน “เงิน” อันได้มาโดยการกระทำความผิดด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากหากพิจารณาถึงมูลค่าหรือคุณค่าของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนแล้ว พบว่าลักษณะสำคัญเดิมของทรัพย์สินนั้นก็ยังคงอยู่นั้นก็คือราคาของเงินหรือธนบัตรนั้น ทั้งนี้ การกำหนดบทบัญญัติเช่นนี้ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถพ้นความผิดฐานรับของโจรได้โดยง่ายเพียงเพราะนำ “เงิน” อันได้มาโดยการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนเท่านั้น

4.1.2.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อย

กฎหมายอังกฤษพิจารณา “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกแบ่งส่วนหรือถูกแยกย่อยออกมาว่าอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 24(2)⁶ ในส่วนต้น เนื่องจากทรัพย์สินที่ถูกแบ่งหรือแยกย่อยออกมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้น เป็นส่วนหนึ่ง (บางส่วน) ของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (และแม้ว่าทรัพย์สินนั้นจะยังอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม) กรณีนี้แม้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะไม่ได้อยู่ในสภาพเดิมเสียแล้วเพราะถูกแบ่งส่วนแยกย่อยออกมา แต่ก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่นั่นเอง

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายฝรั่งเศสเห็นว่าความผิดฐานรับของโจรรวมไปถึงการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น กรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อยนี้จึงถือเป็น

⁶ ดู Theft Act, Section 24(2)

“ . . . (2) For purposes of those provisions references to stolen goods shall include, in addition to the goods originally stolen and parts of them (whether in their original state or not) . . . ”

ประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในลักษณะหนึ่งตามกฎหมายฝรั่งเศสนั่นเอง หากผู้ได้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อยนี้รู้ถึงการกระทำความผิด ผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

ตามกฎหมายไทยยังไม่มีข้อความชัดเจนถึงขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่มีผู้เห็นว่ากรณี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแบ่งส่วนหรือถูกทำให้เป็นส่วนย่อยลงโดยทรัพย์สินนั้นยังคงลักษณะสำคัญเดิมอยู่ จึงเป็นส่วนหนึ่งของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ดังนั้น หากผู้รับทรัพย์สินดังกล่าวรู้ถึงที่มา ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

การกำหนดบทบัญญัติโดยให้ความผิดฐานรับของโจรรวมถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อยออกมา แม้ไม่ได้มุ่งหมายให้ความคุ้มครองแก่ตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญ แต่ก็ได้ให้ความคุ้มครองแก่มูลค่าหรือคุณค่าของทรัพย์สินนั้น เนื่องจากแม้ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะไม่ได้มีสภาพทางกายภาพเดิม แต่หากทรัพย์สินที่ถูกแบ่งส่วนหรือแยกย่อยมานั้นยังคงลักษณะสำคัญเดิมอยู่ก็ถือว่าทรัพย์สินนั้นยังมีมูลค่าหรือคุณค่าแก่เจ้าของทรัพย์สิน ดังนั้น ผู้รับทรัพย์สินซึ่งรู้ที่มา ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

4.1.2.3 ดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

เป็นกรณีที่มีดอกผลงอกเงยมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยดอกผลที่งอกเงยขึ้นมานี้อาจปรากฏได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ดอกผลธรรมดา, และดอกผลนิตินัย

1) ดอกผลธรรมดา

พิจารณาตามกฎหมายอังกฤษเห็นว่าดอกผลธรรมดาที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่อาจเป็นส่วนหนึ่งของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากในเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยการกระทำความผิดได้มีดอกผลธรรมดานั้นอยู่แล้ว แต่หากเวลานั้นยังไม่มีดอกผลธรรมดานั้นอยู่ ดอกผลธรรมดาดังกล่าวจึงไม่ใช่ส่วนหนึ่งของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เช่นกัน อีกทั้งยังไม่ใช่ประโยชน์ใดๆ ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เนื่องจากดอกผลธรรมดาดังกล่าวไม่ได้แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็ยังคงมีอยู่ในความครอบครองผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจร แล้วแต่กรณี

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัจยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน เห็นว่าดอกผลธรรมดาที่ออกเงยหรือเกิดขึ้นจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็คือประโยชน์ในลักษณะหนึ่งที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่โดยสภาพนั่นเอง ผู้รับดอกผลธรรมดาดังกล่าวโดยรู้ถึงที่มาย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

ตามกฎหมายไทยไม่ได้กล่าวถึงกรณีนี้อย่างชัดเจน แต่มีผู้เห็นว่าหากดอกผลธรรมดานั้นมีอยู่กับตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตั้งแต่ในเวลาที่ได้ทรัพย์สินมาโดยการกระทำความผิด ถือได้ว่าดอกผลธรรมดาดังกล่าวเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

2) ดอกผลนิตินัย

ตามกฎหมายอังกฤษเห็นว่าดอกผลนิตินัยที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งของทรัพย์สินนั้น อีกทั้งยังไม่ใช่ประโยชน์ใดๆ ได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เนื่องจากดอกผลนิตินัยดังกล่าวไม่ได้แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่เป็นสิ่งที่ออกเงยมาจากการมี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในความครอบครองผู้กระทำความผิดหรือผู้รับของโจร แล้วแต่กรณี

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัจยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน เห็นว่าดอกผลนิตินัยที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เช่น ดอกเบี้ยที่ได้จากการนำเงินที่ยักยอกมาไปฝากธนาคารเป็นประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้รับดอกเบี้ยดังกล่าวไว้โดยรู้ถึงที่มาย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

หากพิจารณาดอกผลนิตินัยตามกฎหมายไทยเห็นว่า ดอกผลนิตินัยที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นทรัพย์สินใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่อยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แม้ผู้รับไว้ซึ่งดอกผลนิตินัยจะรู้ถึงที่มาก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร

การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยหมายรวมถึงดอกผลที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะจะเป็นดอกผลธรรมดาหรือดอกผลนิตินัย เป็นการมุ่งให้ความคุ้มครองอย่างมากแก่มูลค่าหรือคุณค่าแห่ง “ทรัพย์สิน

อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากดอกผลธรรมดาเป็นสิ่งที่ได้มาจากตัว “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อย่างแท้จริง ส่วนดอกผลดินนัยก็ได้มาจากการใช้ประโยชน์จาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อย่างไรก็ดี บทบัญญัติที่ขอบเขตกว้างเช่นนี้ย่อมส่งผลให้การพิสูจน์ดำเนินคดีทำได้ยากขึ้น แต่จะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานได้อย่างมาก

4.1.2.4 ทรัพย์ที่เกิดจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ถูกเปลี่ยนสภาพ

“ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจเปลี่ยนสภาพหรือถูกเปลี่ยนสภาพไปเสียได้ ทั้งในกรณีที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไปเป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่งเสียเลย, และกรณีที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้กลายเป็นส่วนประกอบของทรัพย์อีกอย่างหนึ่ง

1) เป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่ง

พิจารณาตามกฎหมายอังกฤษเห็นว่า “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกเปลี่ยนสภาพยังคงอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 24(2)⁷ เนื่องจากเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยไม่ว่าทรัพย์นั้นจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม จึงหมายความว่าแม้ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะเปลี่ยนสภาพจนกลายเป็นทรัพย์อีกอย่างหนึ่งแล้วก็ตาม ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพียงแต่ไม่ได้อยู่ในสภาพเดิมเท่านั้น

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิดออกฤกษ์โทษหรือความผิดมัธยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน เห็นว่ากรณีนี้เป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากการเกิดขึ้นของทรัพย์ใหม่นี้เกิดจากการที่ “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไป ถือเป็นประโยชน์ในลักษณะหนึ่งจาก “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำ

⁷ ดู Theft Act, Section 24(2)

“ . . . (2) For purposes of those provisions references to stolen goods shall include, in addition to the goods originally stolen and parts of them (whether in their original state or not) . . . ”

ความผิด” การได้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงที่มาย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

หากกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้ครอบคลุมถึงกรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพจนถึงขนาดที่ได้กลายเป็นทรัพย์สินใหม่อีกอย่างหนึ่งนี้ เห็นว่าอาจไม่สอดคล้องกับกฎหมายแพ่งเนื่องจากหากการที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไปนั้นเกิดจากแรงงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่งและหากค่าแรงงานนั้นมีราคามากกว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ผู้เป็นเจ้าของแรงงานนั้นก็จะมีกรรมสิทธิ์ใน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินใหม่ดังกล่าว แต่หาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มีราคามากกว่าค่าแรงงาน ทรัพย์สินนั้นก็ยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่เจ้าของทรัพย์สินเดิมเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์อยู่ อาจกล่าวได้ว่าการกำหนดบทบัญญัติเช่นนี้สามารถให้ความคุ้มครองแก่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินเดิมได้เฉพาะในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีราคามากหรือไม่ และอาจไม่ได้ให้ความคุ้มครองเสียเลยหากเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีราคา

นอกจากนี้ ยังไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่การที่เจ้าของทรัพย์สินจะติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนได้โดยง่าย เนื่องจากเป็นกรณีที่สภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้ยากแก่การติดตามเอาคืน และแม้จะติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนมาได้ ทรัพย์สินนั้นก็อาจไร้ประโยชน์แก่เจ้าของทรัพย์สินเสียแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติเช่นนี้จะสามารถลดจำนวนการหลีกเลี่ยงความผิดโดยการเปลี่ยนสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานได้อย่างมาก เนื่องจากแม้ผู้กระทำความผิดจะทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไป ผู้นั้นก็ยังคงมีความผิดฐานรับของโจรเมื่อการได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นไม่สามารถทำได้โดยง่าย แรงจูงใจให้กระทำความผิดมูลฐานย่อมลดลง

2) เป็นส่วนประกอบของทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่ง

ตามกฎหมายอังกฤษ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกเปลี่ยนสภาพยังคงอยู่ในขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามมาตรา 24(2)⁸ เนื่องจากเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่

⁸ เฟิงอ้าง.

ก็ตาม กล่าวคือ แม้ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะเปลี่ยนสภาพจนกลายเป็นส่วนประกอบของทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่งแล้วก็ตาม ยังถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

ตามกฎหมายฝรั่งเศสการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมิชยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน เห็นว่ากรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้กลายเป็นส่วนประกอบของทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่งเป็นประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากหากไม่มี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทรัพย์สินนั้นก็ไม้อาจประกอบมีขึ้น ดังนี้ ทรัพย์สินที่ถูกประกอบขึ้นนั้นก็คือประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในลักษณะหนึ่งนั่นเอง

กรณีนี้หากพิจารณาที่สภาพตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญแล้วจะเห็นว่าสภาพทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย เนื่องจากยังคงลักษณะสำคัญเดิมของทรัพย์สินนั้นอยู่เพียงแต่ถูกนำไปประกอบกับทรัพย์สินอื่นหรือกลายเป็นส่วนควบของทรัพย์สินเท่านั้น แต่หากพิจารณาถึงกรณี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” กลายเป็นส่วนควบ⁹ ของทรัพย์สินนั้นเห็นว่าอาจมีปัญหาในทางแพ่งเนื่องจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ได้กลายเป็นส่วนควบของทรัพย์สินแล้วเจ้าของทรัพย์สินนั้นย่อมมีกรรมสิทธิ์ใน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (ส่วนควบของทรัพย์สินนั้น) จึงมีประเด็นน่าพิจารณาว่าหากกำหนดบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ให้หมายความไปถึงกรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพเป็นส่วนควบของทรัพย์สินนั้นเหมาะสมหรือไม่ เพราะหากมีบุคคลอื่นเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทางแพ่งของทรัพย์สินนั้นเสียแล้วบทบัญญัติทางอาญาอาจไม่สามารถให้ความคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เจ้าของทรัพย์สินมีเหนือทรัพย์สินนั้นได้เลย

⁹ ดูประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 144

“ส่วนควบของทรัพย์สิน หมายความว่า ส่วนซึ่งโดยสภาพแห่งทรัพย์สินหรือโดยจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้น และไม่อาจแยกจากกันได้นอกจากจะทำลาย ทำให้บุบสลาย หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือสภาพไป

เจ้าของทรัพย์สินย่อมมีกรรมสิทธิ์ในส่วนควบของทรัพย์สินนั้น”

โดยสรุปแล้ว หากพิจารณาตามกฎหมายอังกฤษ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” จะหมายความถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” โดยตรง, ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อย จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด”, ทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ, ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” (หากทรัพย์สินนั้นแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม) จึงอาจ ส่งผลให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” โดยตรงขึ้นหนึ่งทำให้เกิด “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ กระทำ ความผิด” หลายชั้น และอาจมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดหากยังคงมีการแทนที่ตามความ ในมาตรา 24(2) เกิดขึ้น เช่น A ลักขโมยรถ แล้วขายรถคันดังกล่าวให้ B หลังจากนั้น B ขายรถต่อให้ C เงินทั้งหมดที่ได้จากการขายแทนรถคันเดิมที่ถูกลักขโมย ดังนั้น เงินในความครอบครองของ A, เงินใน ความครอบครองของ B และรถในความครอบครองของ C ล้วนแต่ถือว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ กระทำ ความผิด”

หากพิจารณาตามกฎหมายฝรั่งเศสความผิดฐานรับของโจรจะครอบคลุมถึงการกระทำ ต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” โดยตรง, ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดย การกระทำ ความผิด”, ทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ, ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” (ไม่ว่าจะเป็นเงินที่ได้จาก การขาย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” หรือทรัพย์สินที่ได้จากการนำเงินอันได้มาโดย การกระทำ ความผิดไปซื้อของ), และดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” เนื่องด้วย การกระทำต่อทรัพย์สินเหล่านี้เป็นการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดย การกระทำ ความผิด” ดังนั้น หากผู้กระทำรู้ถึงการกระทำ ความผิดนั้น (รู้ถึงที่มา) ผู้นั้นย่อมมีความผิด ฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างความผิดฐานรับของโจรตามตำรากฎหมายฝรั่งเศสเปรียบเทียบ ใน 2 กรณี ดังนี้

1) กรณีการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” (มาตรา 321-1 วรรคแรก) กล่าวคือ เป็นการกระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิดโดยตรง เช่น ภายหลังจากการฉ้อโกง มีการรับเงินจากผู้ฉ้อโกงเงินนั้นมา กรณีจึงเป็นการรับไว้ซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด ผู้รับเงินดังกล่าวโดยรู้ถึงการกระทำ ความผิด มีความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 321-1 วรรคแรก

2) กรณีการกระทำต่อประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” (มาตรา 321-1 วรรคสอง) กล่าวคือ การได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด โดยรู้ถึง การกระทำ ความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน เช่น ภายหลังจากการฉ้อโกง มีการรับ เช็คซึ่งส่งจ่ายจากผู้ฉ้อโกงเงินนั้นมา กรณีจึงเป็นการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินอันได้มาโดย

การกระทำความผิด ผู้รับเช็คดังกล่าวโดยรู้ถึงการกระทำความผิด มีความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 321-1 วรรคสอง ทั้งนี้ เนื่องจากเช็คดังกล่าวแม้ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (เงินที่ฉ้อโกงมา) ตามความในวรรคแรก แต่เป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในวรรคสองอยู่นั่นเอง

ในปัจจุบันความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 357 เกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งนี้ เนื่องจากมีผู้รับของโจรช่วยทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” พ้นไปจากความครอบครองของผู้กระทำความผิด และทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น โดยผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือผู้กระทำความผิดมูลฐานมักใช้ช่องทางจากการที่บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรไม่สามารถตีความครอบคลุมไปถึงทรัพย์สินที่ได้โดยสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือบทบัญญัติไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อฉวยโอกาสเร่งจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพหรือพ้นไปจากการครอบครองของตนโดยเร็ว เพื่อที่จะได้ไม่มีความผิดฐานรับของโจร ซึ่งกฎหมายอังกฤษได้กำหนดความผิดฐานรับของโจรแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งของทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะยังอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม และในส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้กำหนดไว้ค่อนข้างละเอียด โดยขยายขอบเขตไปถึงทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

หากพิจารณาในแง่ของมูลค่าหรือคุณค่าของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” และเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของทรัพย์สินโดยทำให้หลักกรรมสิทธิ์สามารถบังคับใช้ได้จริงเกิดความมั่นคงในทรัพย์สินและระบบเศรษฐกิจแล้ว เห็นว่าแม้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะถูกจำหน่าย แลกเปลี่ยนหรือถูกเปลี่ยนสภาพเสียก็ไม่ได้หมายความว่ามูลค่าหรือคุณค่าของทรัพย์สินที่มีต่อเจ้าของทรัพย์สินจะไม่มีอยู่ อีกทั้งทรัพย์สินอื่นหรือเงินที่ได้มาแทน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ล้วนแต่สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากไม่มีทรัพย์สินนั้นก็ย่อมไม่มีทรัพย์สินอื่นหรือเงินที่ได้มาแทนดังกล่าว¹⁰ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ผู้รับทรัพย์สินหรือเงินที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งรู้ว่าทรัพย์สินหรือเงินเหล่านั้นมาจากการจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นผู้

¹⁰ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์, ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 เปรียบเทียบกับกฎหมายนานาประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : 2555), น.14.

ความผิดฐานรับของโจร แม้จะเป็นการยากแล้วในทางดำเนินคดีที่จะพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือไม่ และอาจยากยิ่งกว่าหากเป็นกรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแลกเปลี่ยนหรือเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเสียแล้วก็ตาม ยังคงเห็นว่าผู้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หากผู้นั้นได้กระทำโดยเจตนาโดยรู้หรือเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็เพียงพอแล้วที่บุคคลนั้นจะมีความผิดฐานรับของโจร

4.2 “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” กับอำนาจพนักงานอัยการในการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43

โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43¹¹ ให้อำนาจแก่พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายได้ ในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องในคดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกหรือรับของโจร หากผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดคืน ดังนั้น ในคดีรับของโจร ทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดก็คือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 357 วรรคแรก นั้นเอง ซึ่งหากไม่สามารถเรียก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” คืนได้ เช่น กรณีที่ไม่มีตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อีกแล้ว เนื่องจากถูกเปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินใหม่ พนักงานอัยการสามารถเรียกให้ใช้ราคา “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แทนผู้เสียหายได้

ปรากฏแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย เช่น แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร เนื่องจากหลังเกิดเหตุลักทรัพย์แล้ว เจ้าพนักงานตำรวจตรวจยึดได้เฉพาะฉนวนไฟฟ้า (เปลือกสายไฟฟ้า) จากจำเลยมิได้ยึดทรัพย์ของผู้เสียหายที่ถูกคนร้ายลักไปทั้งหมดจากจำเลยก็ตาม แต่โจทก์บรรยายฟ้องในส่วนความผิดฐานรับของโจรว่าจำเลยรับไว้ซึ่งทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ถูกคนร้ายลักไปตามฟ้องไว้จากคนร้าย ต้องถือว่าโจทก์ฟ้องว่าจำเลยรับของโจร

¹¹ มาตรา 43 คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอกหรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดคืน เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา ก็ให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย

สายไฟฟ้าของผู้เสียหายตามที่คนร้ายลักไปทั้งหมดด้วย เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพข้อหารับของโจร จึงรับฟังได้ตามฟ้องว่าจำเลยรับของโจรสายไฟฟ้างดังกล่าว เมื่อความรับผิดทางแพ่งของจำเลย เกี่ยวเนื่องกับความผิดทางอาญาฐานรับของโจร จำเลยจึงต้องคืนสายไฟฟ้าหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยัง ไม่ได้คืนตามคำขอของโจทก์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11654/2555)

มีข้อนำพิจารณาว่าหากแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในส่วนที่ เกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วยการเพิ่มเติมขยายความคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มา โดยการกระทำความผิด” เพื่อให้ครอบคลุม “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏ ในรูปแบบอื่นๆ ด้วยตามแนวทางของกฎหมายอังกฤษนั้น อาจทำให้เข้าใจไปว่าทรัพย์สินที่พนักงาน อัยการมีอำนาจเรียกคืนแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 ปรากฏเป็นทรัพย์สินหลายชิ้น นำมาสู่ปัญหาและข้อถกเถียงได้ว่า หากพนักงานอัยการเรียก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือราคาของทรัพย์สินนั้นแทนผู้เสียหายแล้ว จะยังสามารถ เรียกทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่นๆ ได้อีกหรือไม่ เช่น ผู้กระทำความผิดได้นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการ กระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น พนักงานอัยการซึ่งสามารถเรียก “ทรัพย์สินอันได้มาโดย การกระทำความผิด” แทนผู้เสียหาย จะสามารถเรียกทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ได้ด้วยหรือไม่

แม้อาจพิจารณาได้จากเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา 43 ว่าทรัพย์สินในคดีรับของโจร ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกคืนแทนผู้เสียหายได้นั้นมุ่งหมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำ ความผิด” ที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานโดยตรง ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ผู้เสียหายสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ดี การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจร ในส่วนที่เกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ศึกษาอยู่นี้จึงควรบัญญัติให้สอดคล้องกัน ไม่ควรทำให้เกิดความสับสนหรือขัดแย้งกันในการบังคับใช้กฎหมาย

เห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในส่วนที่เกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วยการขยายขอบเขตของการกระทำในความผิดฐาน รับของโจรตามแนวทางของกฎหมายฝรั่งเศส โดยกำหนดบทบัญญัติความผิดให้ครอบคลุมถึง การกระทำที่เป็นการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย ซึ่งไม่ใช่การขยายขอบเขตของคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อันจะทำให้มี “ทรัพย์สิน อันได้มาโดยการกระทำความผิด” หลายชิ้น ย่อมสามารถแก้ปัญหาคือข้อถกเถียงข้างต้นได้ เนื่องจากการ พิเคราะห์ถึงทรัพย์สินหรือราคาที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกคืนแทนผู้เสียหายได้นั้นย่อม

พิจารณาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เท่านั้น ไม่รวมถึงทรัพย์สินด้วย แม้ทรัพย์สินนั้นจะได้สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ก็ตาม

4.3 ความผิดฐานรับของโจรกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ความผิดฐานรับของโจรมีส่วนคล้ายคลึงกับการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินอยู่บ้าง จึงนำขึ้นมาวิเคราะห์ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรจะสามารถนำแนวคิดหรือรูปแบบของกฎหมายฟอกเงินมาใช้เป็นแนวทางได้บ้างหรือไม่เพียงใด

โดยเหตุที่ต้องมีการบัญญัติกฎหมายฟอกเงิน เนื่องจากลักษณะของการกระทำความผิดฟอกเงินเป็นการที่ผู้กระทำความผิดมูลฐาน (อาชญากร) นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด หรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาเปลี่ยนสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (ดูเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย) เรียกได้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนสภาพ “เงินสกปรก” ให้เป็น “เงินสะอาด”¹² โดยวิธีการฟอกเงินที่นิยมมักเป็นการกระทำผ่านธนาคารหรือสถาบันการเงิน ทั้งนี้ เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด, ปกปิดความเป็นเจ้าของที่แท้จริง, ชุกซ่อนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด แล้วนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดนั้นไปใช้สนับสนุนเป็นแหล่งทุนในการกระทำความผิดอื่นๆ ต่อไปอีก ส่งผลให้การปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐาน (อาชญากรรม) ทำได้ยากขึ้น นอกจากนี้ กระบวนการฟอกเงินยังเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการเมืองในวงกว้าง ดังนั้น เมื่อกฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่สามารถจัดการกับผู้กระทำความผิดมูลฐาน (อาชญากร) และเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเฉพาะเพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม¹³ โดยมีมาตรการทำให้ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ตกเป็นของแผ่นดิน

ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายอังกฤษ ปรากฏใน The Proceeds of Crime Act 2002 (มาตรา 327, 328 และ 329), The Money Laundering Regulations 2007 ซึ่งได้บัญญัติรวมถึงการรับของโจรในหลายกรณีและขยายกว้างกว่านั้น โดยบทบัญญัติดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์ถึงความทุจริต (Dishonesty) ในแง่ขององค์ประกอบด้านเจตนา ทรัพย์สินที่

¹² สีหนาท ประยูรรัตน์, “ความเป็นมาของกฎหมายฟอกเงิน,” ใน เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการกฎหมายอาญาระบบทางเศรษฐกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

¹³ เพิ่งอ้าง.

เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ไม่เพียงจำกัดอยู่แค่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แต่อาจเป็นผลิตภัณฑ์หรือประโยชน์ซึ่งขอบเขตกว้างกว่า และข้อเท็จจริงที่ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจสิ้นสภาพตาม Theft Act นั้น ไม่ถูกจำกัดในการเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดนี้ โดยการกระทำความผิดจะถูกลงโทษตามคำฟ้องด้วยโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี เช่นเดียวกับความผิดฐานรับของโจร¹⁴ ความผิดฐานพอกเงินจึงเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินซึ่งเป็น “ประโยชน์จากการกระทำความผิดทางอาญา” โดย “ทรัพย์สิน” ดังกล่าวรวมถึง เงิน และทรัพย์สินอื่น และทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้หรือทรัพย์สินที่เป็นนามธรรมอื่นด้วย ดังนั้น ความผิดตาม Theft Act รวมทั้ง ความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดฐานรับของโจรล้วนแต่เป็น “การกระทำความผิดทางอาญา” และในบางประการ ความผิดฐานพอกเงินก็มีเหตุผลที่คล้ายกันกับความผิดฐานรับของโจร กล่าวคือ ประสงค์ต่อบุคคลที่ทำให้มีการกระทำความผิดทางอาญาซึ่งได้ประโยชน์มากกว่าผู้กระทำความผิดอาญาเองเสียอีก¹⁵

ความผิดฐานพอกเงินของฝรั่งเศสปรากฏบทบัญญัติหลักของความผิดฐานพอกเงินอยู่ใน Penal Code มาตรา 324-1 กล่าวคือ ความผิดฐานพอกเงินเป็นการสนับสนุนด้วยวิธีการใดๆ เพื่ออ้างแหล่งที่มาอันเป็นเท็จของทรัพย์สินหรือรายได้จากผู้กระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมรรยาโทษซึ่งได้ทำให้เขาได้รับประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม ความผิดฐานพอกเงินยังรวมถึงการช่วยเหลือในการลงทุน, ปกปิด หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรงหรือโดยอ้อมจากความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมรรยาโทษ ทั้งนี้ บทลงโทษในความผิดฐานพอกเงินนี้เป็นโทษจำคุก 5 ปี และปรับ 375,000 ยูโร

ความผิดฐานพอกเงินของไทยได้บัญญัติเป็นเอกเทศปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยได้บัญญัติถึงการกระทำความผิดและวัตถุแห่งการกระทำ ดังนี้

“มาตรา 3 “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงิน หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงิน

¹⁴ John Smith, *supra* note 5, p.670.

¹⁵ David Ormerod, *Smith & Hogan's Criminal Law*, 13th ed. (Oxford : Oxford university press, 2011), p.1000-1001.

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ

(3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1) (2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด”

“มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(3) ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน”

เห็นได้ว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ตามกฎหมายฟอกเงินมีความคล้ายคลึงกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจร หากแต่มีความหมายกว้างขวางกว่ามาก กล่าวคือ นอกจากจะหมายถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินแล้ว ยังรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน และดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว

หากเปรียบกับความผิดฐานรับของโจรก็คงเป็นการกำหนดให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ครอบคลุมถึง ทรัพย์สินที่สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ดอกผลจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, หรือดอกผลจากทรัพย์สินที่สืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยไม่ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม หรืออยู่ในความครอบครองของใครก็ตาม ทรัพย์สินนั้นยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

อย่างไรก็ดี เหตุที่กฎหมายฟอกเงินกำหนดความหมายของ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ไว้อย่างกว้างเช่นนี้เนื่องด้วยความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงินเป็นความผิดที่ร้ายแรง กระทบกระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจ ความน่าเชื่อถือความมั่นคงของรัฐในวงกว้าง ทั้งยังเป็น การกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จำนวนมาก และมักใช้เงินหรือทรัพย์สิน

ที่ได้มาจากการกระทำความผิดร้ายแรงเหล่านี้เพื่อสนับสนุนหรือขับเคลื่อนการกระทำความผิดร้ายแรงอื่นๆ ต่อไปอีกไม่สิ้นสุด เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์, ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน, ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร, ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื่อ รับจำหน่าย หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า, ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด เป็นต้น จึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายที่รุนแรงเพื่อปราบปรามการกระทำเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” จึงต้องมีความหมายกว้างที่สุดเพื่อสามารถครอบคลุมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงินทั้งหมด

แม้ว่าการบัญญัติคำนิยาม “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะมีขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายและหาทางออกกรณีกฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่สามารถริบทรัพย์สินหรือบังคับแก่ทรัพย์สินอื่นๆ ซึ่งได้จากอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนสูงได้ เนื่องจากไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดโดยตรง อันเป็นปัญหาในทำนองเดียวกับที่พบในบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรขณะนี้ก็ตาม ทั้งสองฐานความผิดยังมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ กล่าวคือ ความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงินเป็นความผิดที่รุนแรงมีผลกระทบก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง และยังมีแนวโน้มชัดเจนว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” จะถูกนำไปเป็นทุนในการกระทำความผิดอาญาต่อไปอีก ด้วยเหตุนี้ ความผิดตามกฎหมายฟอกเงินนอกจากต้องการจัดการกับผู้กระทำความผิดแล้วยังต้องการจัดการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดด้วย จึงจำเป็นต้องกำหนดให้วัตถุแห่งการกระทำมีความหมายอย่างกว้างที่สุดเพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม จึงเห็นได้ว่ามีความมุ่งหมายที่จะบังคับต่อทรัพย์สินเป็นสำคัญแตกต่างจากความผิดฐานรับของโจรซึ่งเมื่อได้พิจารณาเจตนารมณ์จากรายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 424-489 พ.ศ. 2486 แล้วเห็นว่าความผิดฐานรับของโจรมุ่งหมายที่จะบังคับแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เป็นสำคัญ ฉะนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความผิดฐานรับของโจรอาจไม่เหมาะสมนักที่จะบัญญัติโดยมุ่งหมายต่อทรัพย์สินเป็นสำคัญโดยให้วัตถุแห่งการกระทำรวมถึงทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเช่นเดียวกับกฎหมายฟอกเงิน ยิ่งไปกว่านั้นย่อมก่อให้เกิดปัญหาทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดอาชญามิได้หลายชิ้นไม่ต่างกับความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดที่มีส่วนสนับสนุนก่อให้เกิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและอาชญากรรมอื่นๆ ติดตามมาอีกมากมาย เป็นภัยต่อประชาชนผู้สุจริต จึงเป็นความผิดร้ายแรง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1935/2543) จากการศึกษารายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พบว่าเจตนารมณ์ในการร่างบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรนั้นเนื่องจากความผิดฐานรับของโจรเป็นเรื่องการช่วยโจรกรรม หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จึงต้องการป้องกันและปราบปรามการเพิ่มจำนวนของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) และเพื่อไม่ให้คนเหล่านั้นกระทำความผิดได้โดยสะดวก หากปราศจากผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร การกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ระบุไว้ก็ย่อมมีจำนวนลดลงด้วย

ปัจจุบันนี้ความผิดฐานรับของโจรเกิดขึ้นมากมาย และมีจำนวนไม่น้อยที่อาศัยช่องว่างของกฎหมายพยายามทำให้การกระทำของตนไม่เป็นความผิด ไม่ว่าจะโดยการปกปิดซ่อนเร้นหรือให้พ้นไปจากการครอบครองซึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยการทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงอีกต่อไป, นำ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินอื่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการกระทำความผิดจำนวนมากที่มีลักษณะการกระทำความผิดเป็นขบวนการ ซึ่งมีความซับซ้อนยากแก่การติดตามจับกุม ทั้งยังได้รับประโยชน์จำนวนมากเมื่อเทียบกับความเสี่ยงในการได้รับโทษตามกฎหมายแล้วยังคงมีความคุ้มค่า ทำให้ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดฐานรับของโจรมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาพิจารณาถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของบทบัญญัติในปัจจุบัน เพื่อจะสามารถลดจำนวนการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดเหล่านี้ลง อันจะทำให้เกิดความสงบสุขในบ้านเมืองในที่สุด

ตามกฎหมายไทย มีการบัญญัติความผิดฐานรับของโจรอยู่ในมาตรา 357 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยบัญญัติถึงวัตถุประสงค์แห่งการกระทำเพียงว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งมุ่งหมายถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงจากความผิดมูลฐานที่ได้ระบุไว้เท่านั้น โดยทรัพย์สินนั้นต้องยังไม่เปลี่ยนสภาพในสาระสำคัญไปจากเดิม ทำให้วัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดฐานรับของโจรไม่ครอบคลุมถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่นอีกหลายกรณี เช่น ทรัพย์สินที่เกิดจากการจำหน่ายแลกเปลี่ยน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ถูกเปลี่ยนสภาพ, ดอกผลนิตินัยที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอัน

ได้มาโดยการกระทำความผิด" เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ในทางตำรามีการตีความขยายคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ออกไปเพียง 2 กรณีเท่านั้น คือ กรณีที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกแยกย่อยลงโดยยังคงสาระสำคัญเดิมแห่งทรัพย์สินนั้น และกรณีดอกผลธรรมดาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่มีอยู่ตั้งแต่เวลาที่มีการกระทำความผิด ส่วนกรณีการแลกเปลี่ยนเงินอันได้มาโดยการกระทำความผิดนั้น มีความเห็นที่แตกต่าง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายแรกเห็นว่าเงินที่แลกเปลี่ยนมานั้นเป็นทรัพย์สินใหม่ ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง, อีกฝ่ายเห็นว่าเงินที่แลกเปลี่ยนมานั้นยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องจากการแลกเปลี่ยนเป็นแต่เพียงพิธีการ ไม่ได้เปลี่ยนสาระสำคัญของเงินซึ่งอยู่ที่มูลค่า

บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในปัจจุบันจึงยังมีข้อจำกัดในการใช้บังคับกับการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่นๆ และยังไม่มีความประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งเป็นเจตนารมณ์หลักในการเกิดมีขึ้นของความผิดฐานนี้ ดังนั้น จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้สามารถใช้บังคับกับการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่นนอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงด้วย หากผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินเหล่านั้น รู้ถึงที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว

ตามกฎหมายอังกฤษ ได้มีการบัญญัติมาตรา 24(2) แห่ง Theft Act 1968 เพื่ออธิบายขยายความเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพิ่มเติมจากบทบัญญัติหลักในความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 22 โดยได้อธิบายให้เห็นว่าวัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิดฐานรับของโจรนี้ ไม่ได้หมายถึงเฉพาะ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น แต่อาจเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเดิมหรือไม่ก็ตาม

นอกจากนี้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษยังรวมถึงทรัพย์สินใดซึ่งได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมในความครอบครองของผู้กระทำความผิดมูลฐาน (โจร) หรือผู้รับของโจร (ผู้รับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินนั้น) ในรูปของประโยชน์ที่ได้มาจากการจำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษ ทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายความว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง, ทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ทรัพย์สิน

ที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ, ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (หากทรัพย์สินนั้นแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม)

โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งในกรณีทรัพย์สินใดซึ่งได้มาแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในความครอบครองของผู้รับของโจร ตามมาตรา 24(2)(b) คือ ผู้รับของโจรดังกล่าวต้องมีการครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ดังนั้น หากบุคคลผู้รับทรัพย์สินไม่เคยมีการครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร แม้ผู้นั้นจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้นก็ตาม ในกรณีนี้จึงจำเป็นต้องมีการพิสูจน์ว่าผู้กระทำได้มีการครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อนหรือไม่ เห็นได้ว่าความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายอังกฤษได้บัญญัติไว้โดยละเอียด

ตามกฎหมายฝรั่งเศสไม่ได้มีการบัญญัติขยายขอบเขตของคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อย่างในกฎหมายอังกฤษ แต่เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมในส่วนของลักษณะการกระทำความผิดฐานรับของโจรอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศส มาตรา 321-1 วรรคสอง กล่าวคือ บัญญัติให้การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดออกฤทธิ์โทษหรือความผิดมรยโทษ โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน ซึ่งประโยชน์ในลักษณะใดๆ จากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนี้มีความหมายกว้างครอบคลุม “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่นนอกเหนือจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง เนื่องจากทรัพย์สินเหล่านั้นล้วนแต่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงเป็นประโยชน์ที่ได้จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั้นเอง

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามแนวทางของกฎหมายฝรั่งเศส ทำให้ความผิดฐานรับของโจรครอบคลุมไปถึงการกระทำต่อทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, ทรัพย์สินที่เกิดจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ถูกเปลี่ยนสภาพ, ทรัพย์สินที่ได้จากการจำหน่าย “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด”, และดอกผลของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เนื่องด้วยทรัพย์สินเหล่านี้เป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ดังนั้น หากผู้ได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” รู้ถึงการกระทำความผิดนั้น ผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

โดยสรุปแล้ว ในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรเพื่อให้ใช้บังคับได้กับการกระทำความผิดต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่นนอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงนั้น หากแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอย่างกฎหมายอังกฤษโดยขยายขอบเขตคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งทำให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบต่างๆ อาจเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย อาจทำให้เกิดปัญหา “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มีหลายชั้นและอาจมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดหากยังคงมีการแทนที่ตามความในมาตรา 24(2) เกิดขึ้นและข้อกังวลดังกล่าวยังนำไปสู่ปัญหาในทางปฏิบัติกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 ซึ่งให้อำนาจแก่พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องในคดีรับของโจร หากผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดคือ หากพนักงานอัยการเรียก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือราคาของทรัพย์สินนั้นแทนผู้เสียหายแล้ว จะยังสามารถเรียกทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้อีกหรือไม่

ประกอบกับเงื่อนไขสำคัญตามบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรของอังกฤษกรณีทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครองของผู้รับของโจร จำเป็นต้องได้ความว่าผู้กระทำได้มีการครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องพิสูจน์ย้อนไปว่าบุคคลนั้นเคยครอบครอง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” มาก่อนหรือไม่ด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ จึงอาจไม่ถนัดนักที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วน “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามแนวทางของกฎหมายอังกฤษ

การขยายขอบเขตของการกระทำในความผิดฐานรับของโจรอย่างในกฎหมายฝรั่งเศส หากนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้จะเหมาะสม โดยกำหนดบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่เป็นการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ด้วย เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวไม่ใช่การเพิ่มขอบเขตของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อกังวล “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจมีหลายชั้นในข้างต้น หากแต่เป็นเพียงการเพิ่มลักษณะของการกระทำความผิดอีกลักษณะหนึ่ง คือ การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำความผิด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการกำหนดความผิดแก่

การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่ปรากฏในรูปแบบอื่นซึ่งสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงนั่นเอง

โดยที่กฎหมายไทยยึดแนวคิดที่ถือว่า ไม่ว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จะตกทอดไปที่ทอดกี่ตาม ทรัพย์สินนั้นยังคงเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” เพราะถือว่า ทรัพย์สินนั้นมีความบกพร่องตั้งแต่แรกและยังคงมีอยู่ต่อไป ไม่ว่าจะผ่านการครอบครองของผู้ซื้อที่สุจริตมาแล้วหรือไม่ กล่าวคือ ความรับผิดทางอาญาตามกฎหมายไทยมุ่งพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ดังนั้น หากบุคคลรับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ว่าเป็น “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (รู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน) จะมีความผิดฐานรับของโจรเสมอ แม้ว่าบุคคลนั้นจะรับทรัพย์สินมาจากผู้สุจริตซึ่งไม่มีความผิดฐานรับของโจรก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายอังกฤษที่ถือว่าหากครั้งหนึ่ง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้ผ่านการครอบครองของผู้สุจริตซึ่งไม่รู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน ทรัพย์สินนั้นจะสิ้นสภาพ ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อีกต่อไป ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะไปอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด ทรัพย์สินนั้นก็ยังคงไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่แน่นอน และถึงแม้ว่าผู้ที่เข้าครอบครองจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้นก็ตาม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานรับของโจร

ทั้งนี้ เพื่อสอดคล้องกับแนวคิดของกฎหมายไทยในข้างต้น ซึ่งมุ่งเน้นพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำความผิด จึงเหมาะสมที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามแนวกฎหมายฝรั่งเศส โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้รับทรัพย์สินเหล่านั้นต้องรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ควรมีความผิดฐานรับของโจร ด้วยเหตุผลสำคัญเพียงว่า ผู้นั้นรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (รู้ถึงที่มาของทรัพย์สิน) แล้วจึงรับทรัพย์สินดังกล่าวไว้

อีกทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะนี้ยังเป็นการขจัดปัญหาที่จะหยั่งทราบขอบเขตการเปลี่ยนแปลงสภาพของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งเป็นปัญหาในการใช้การตีความบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรในปัจจุบันว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้เปลี่ยนแปลงหรือสิ้นสภาพ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงแล้วหรือไม่ และแค่ไหนเพียงใดที่จะถือว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อันทำให้ไม่มีตัว “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำอันเป็นองค์ประกอบภายนอกประการสำคัญของความผิดฐานรับของโจร ทำให้ผู้กระทำแม้รู้ถึงที่มาก็ไม่มีความผิด กล่าวคือ การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วหรือไม่ หากเพียงแต่พิสูจน์ได้ว่าการกระทำเป็นการได้รับประโยชน์

ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยผู้นั้นรู้ถึงที่มาที่เพียงพอแล้วที่ผู้นั้น จะมีความผิดฐานรับของโจร

5.2 ข้อเสนอแนะ

“ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามความในมาตรา 357 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มีข้อจำกัดในการใช้บังคับโดยถ้อยคำดังกล่าวหมายความถึง “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเท่านั้น ทำให้บทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรจึงไม่ครอบคลุมถึงการกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่นซึ่งสืบเนื่องมาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรง และการตีความก็สามารถขยายความออกไปได้เพียงการหมายความรวมถึงกรณีทรัพย์สินที่ถูกแยกย่อยจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ซึ่งยังคงสาระสำคัญเดิมของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ไว้อยู่ และกรณีดอกผลธรรมดาของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่มีอยู่ตั้งแต่เวลาที่มีการกระทำความผิดมูลฐานเท่านั้น

เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์เบื้องหลังของความผิดฐานรับของโจรซึ่งมุ่งหมายที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานที่ระบุไว้ ประกอบกับพฤติกรรมการกระทำความผิดฐานรับของโจรในปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีมูลค่ามากขึ้นโดยเฉพาะการกระทำในลักษณะเป็นขบวนการ จะเห็นว่าบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรนี้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะยับยั้งการกระทำความผิดมูลฐานอื่นๆ ทั้งยังทำให้ความผิดมูลฐานเหล่านั้นมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย ดังนั้น จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรให้สามารถใช้บังคับกับการกระทำความผิดต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่นนอกจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงด้วย หากผู้รับทรัพย์สินเหล่านั้นรู้ถึงที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายอังกฤษ โดยขยายขอบเขตความหมายคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อาจส่งผลให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงหนึ่งขึ้นทำให้เกิด “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หลายชั้น ก่อให้เกิดปัญหาและความไม่สอดคล้องกับถ้อยคำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 43 ซึ่งให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย อีกทั้งกฎหมายอังกฤษยังมีเงื่อนไขในการพิจารณา โดยเฉพาะกรณีทรัพย์สินแทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ในความครอบครองของผู้รับของโจร นอกจากจะต้องพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นได้แทนที่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” (โดยตรงหรือโดยอ้อม) แล้ว ยังต้องพิสูจน์

อีกว่าผู้้นั้นเคยมี “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” อยู่ในความครอบครองมาก่อน จึงจะถือว่าเป็นผู้รับของโจรในกรณีนี้

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามแนวทางของกฎหมายฟอกเงิน โดยกำหนดให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หมายความครอบคลุมทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมด อาจไม่เหมาะสมนักเนื่องจากความผิดมูลฐานในความผิดฐานรับของโจรยังแตกต่างจากความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินในสาระสำคัญคือไม่ได้มีความรุนแรงถึงขนาดกระทบต่อความมั่นคงน่าเชื่อถือของระบบเศรษฐกิจในวงกว้าง อีกทั้งเจตนารมณ์ของความผิดฐานรับของโจรก็ไม่ได้มุ่งหมายให้ตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมดตกเป็นของแผ่นดินเพื่อดำเนินการประกอบอาชญากรรม และที่สำคัญการกำหนดบทบัญญัติในลักษณะนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับกฎหมายอังกฤษ ซึ่งอาจส่งผลให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงขึ้นหนึ่งก่อให้เกิด “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จำนวนมาก จึงอาจไม่เหมาะสมที่จะนำบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันนั้นมาใช้บังคับด้วย

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ตามกฎหมายฝรั่งเศส โดยเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำความผิดฐานรับของโจรให้รวมถึง การได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น (รู้ถึงที่มา) ด้วยนั้น ไม่ได้เป็นการขยายขอบเขตความหมายคำว่า “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” จึงไม่ได้ส่งผลให้ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงหนึ่งขึ้นทำให้เกิด “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หลายขึ้น หากแต่เป็นการขยายขอบเขตของการกระทำความผิดเพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดการใช้บังคับความผิดฐานรับของโจรแก่การกระทำต่อ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” ที่อาจปรากฏในรูปแบบอื่น ทำให้ความผิดฐานรับของโจรสามารถครอบคลุมถึงการได้รับประโยชน์ในลักษณะใดๆ จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” หากผู้กระทำรู้ถึงการกระทำความผิด (รู้ถึงที่มาของทรัพย์สินนั้น) เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นความผิดมูลฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ยิ่งไปกว่านั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดความรับผิดชอบทางอาญาของกฎหมายไทยที่มุ่งพิจารณาถึงองค์ประกอบภายในเรื่องเจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ หากผู้กระทำรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นประโยชน์ที่ได้มาจาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” แล้วยังคงรับประโยชน์นั้นไว้ น่าจะเพียงพอแล้วที่บุคคลดังกล่าวต้องมีความผิดฐานรับของโจร

ผู้เขียนจึงขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานรับของโจรตามแนวทางของกฎหมายฝรั่งเศส โดยเพิ่มเติมข้อความว่า “การได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น ถ้าความผิดดังกล่าวเข้าลักษณะหนึ่งลักษณะใดในวรรคแรก ย่อมเป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน” เป็นวรรคสองของมาตรา 357 เพื่อเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำอีกรูปแบบหนึ่งจากรวรรคแรก ดังนี้

“มาตรา 357 ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจําหน่ายหรือรับไว้ โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

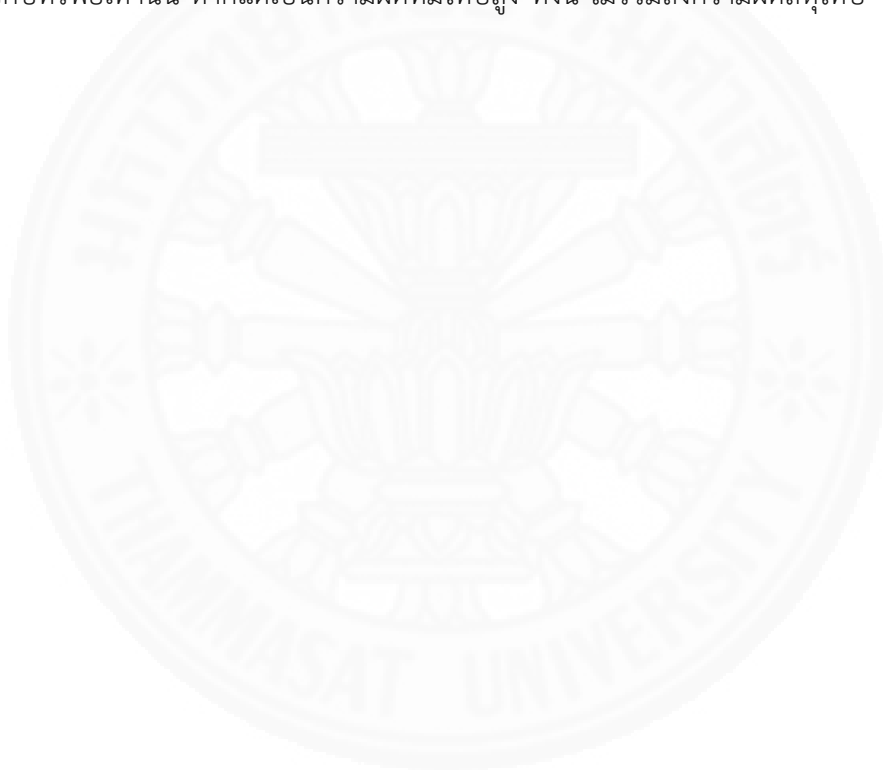
การได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด โดยรู้ถึงการกระทำความผิดนั้น ถ้าความผิดดังกล่าวเข้าลักษณะหนึ่งลักษณะใดในวรรคแรก ย่อมเป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำเพื่อค้ำกำไรหรือได้กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (10) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

หากนำบทบัญญัติที่ผู้เขียนเสนอมาปรับกับตัวอย่างของ ศ.ดร.ทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ ซึ่งผู้เขียนได้ยกขึ้นกล่าวในบทนำวิทยานิพนธ์นี้ จะได้ว่า การที่เพื่อนเอาสุราที่ลักมาให้เรา โดยเรารู้ว่าเป็นสุราที่ถูกลักมา แม้เราบอกให้เขานำสุราไปเติมน้ำแข็งเติมโซดาเสียก่อนแล้วค่อยนำมาให้ดื่ม เราก็ยังคงมีความผิดฐานรับของโจร เนื่องจากสุราที่ถูกขงแล้วโดยเติมน้ำแข็งเติมโซดา แม้ไม่ใช่ “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยตรงเสียแล้ว แต่เป็นประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” นั่นเอง ดังนี้ การได้รับประโยชน์จาก “ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด” โดยรู้ถึงการกระทำความผิด ย่อมเป็นความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ความผิดฐานรับของโจรยังคงมีข้อจำกัดในการใช้บังคับ เนื่องจากความผิดฐานรับของโจรได้ระบุฐานความผิดมูลฐานไว้เพียง 9 ฐานเท่านั้น คือ ความผิดฐานลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ จึงไม่สามารถใช้บังคับเอาผิดกับผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำนำหรือรับไว้ โดยประการใดซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดอื่นนอกเหนือจากความผิดที่ระบุไว้ ถึงแม้ว่าความผิดนั้นจะมีความร้ายแรงและผู้กระทำจะรู้ถึงที่มาของทรัพย์ดังกล่าวก็ตาม จึงน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่าความผิดฐานใดอีกบ้างที่ควรนำมาบัญญัติเป็นความผิดมูลฐาน โดยอาจเริ่มต้นจากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามแนวคิดเดิม หรือนำแนวทางกฎหมายฝรั่งเศสที่ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เท่านั้น หากแต่เป็นความผิดที่มีโทษสูง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความผิดลหุโทษ



บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. คู่มือประกอบการศึกษากฎหมายอาญา มาตรา 288 – มาตรา 398. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : จีรรัชการพิมพ์, 2544.
- คณพล จันทน์หอม. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2558.
- คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กฎหมายลักษณะอาญา รัตนโกสินทรศก 127. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญา ภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2549.
- จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จีรรัช การพิมพ์, 2545.
- ดามร คำไตรย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.
- _____. สังคมกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.
- _____. หลักกฎหมายอาญา ภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. คำถาม – คำตอบ กฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2544.
- ไพจิตร บุญยพันธุ์. ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 6 ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357 เปรียบเทียบกับกฎหมายนานาประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร, 2555.
- วิเศษ อ่อนตา. คำอธิบายกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงเทพมหานคร พับลิชชิ่ง, 2552.
- สมพร, ศรีนิตา พรหมพิตาธร. คดีความผิดต่อทรัพย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542.
- สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. เกร็ดกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร, 2554.

สนิท สนั่นศิลป์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, 2552.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. คำอธิบาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2559.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 2-3. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

_____. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

บทความจากหนังสือรวมบทความ

จิตติ ดิงศรัทีย. “บทบาทของนักกฎหมายกับเทศกาลบ้านเมือง.” ใน หนังสือรวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์. น. 15. กรุงเทพมหานคร : พี.เค.พรินติ้งเฮ้าส์, 2531.

บทความวารสาร

โกวิท สุนทรขจิต. “รับของโจร.” อุลพาท. ปีที่ 5. เล่มที่ 2 (2501) : 95-99.

คณิต ณ นคร. “คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา.” วารสารอัยการ. ปีที่ 3. ฉบับที่ 25 (มกราคม 2523) : 56-61.

दनัย อินทรบุรี. “ความผิดฐานรับของโจร (ตอน 1-2).” อุลพาท. ปีที่ 4. เล่มที่ 10 (2500) : 718-721.

ไพจิตร ปุญญพันธ์. “รับของโจร (ตอน 1-2).” อุลพาท. ปีที่ 6. เล่มที่ 11 (2502) : 907-922.

_____. “รับของโจร (ตอน 3-6).” อุลพาท. ปีที่ 6. เล่มที่ 12 (2502) : 974-1011.

_____. “ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด.” อุลพาท. ปีที่ 58. เล่มที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2554) : 92-95.

อุทิศ ธรรมวาทีน. “รับของโจร : เจตนารมณ์ของการลงโทษ.” วารสารอัยการ. ปีที่ 3. ฉบับที่ 26 (กุมภาพันธ์ 2523) : 84-89.

วิทยานิพนธ์

นภารัตน์ กิมทรง. “ความผิดฐานรับของโจร : กรณีการนำทรัพย์สินกลับคืนเจ้าของ.” วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

มานิต กองธนสุวรรณ. “ความผิดฐานรับของโจร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบคอมมอนลอว์
และระบบซีวิลลอว์ กับกฎหมายไทย.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2543.

สมภพ สนองฝัน. “ความรับผิดฐานรับของโจร : ศึกษากรณีการนำทรัพย์สินให้แก่เจ้าของ.”
การศึกษาอิสระ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.

อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน. “ความผิดฐานรับของโจร.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ทินกร นินทะราช. “อาญา มาตรา 357 รับของโจร.” http://thailawbasic.blogspot.com/2013/10/blog-post_6076.html, 10 ธันวาคม 2558.

เอกสารอื่นๆ

กฎหมายตราสามดวง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (จัดพิมพ์ตามต้นฉบับหลวง) เล่ม 1

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 424-489
พ.ศ. 2486 (โดย คณะกรรมการกฤษฎีกา)

สีหนาท ประยูรรัตน์. “ความเป็นมาของกฎหมายฟอกเงิน.” ใน เอกสารประกอบการบรรยายวิชากฎหมาย
อาญากรรมทางเศรษฐกิจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

Books

- Card, Richard. Cross & Jones Cases and Statues on Criminal Law. 6th Ed. London : Butter worths, 1977.
- Clarkson, C.M.V. and Keating, H.M.. Criminal Law, Text & Materials. 5th Ed. Sweet & Maxwell Limited of 100 Avenue Rd., 2003.
- Elliott, D.W. and Allen, Michael J.. Casebook on Criminal Law. 5th Ed. Sweet & Maxwell, 1990.
- Glazebrook, P.R.. Blackstone's Statutes on Criminal Law. 18th Ed. Oxford : Oxford university press, 2008.
- Griew, Edward. The Theft Acts 1968 and 1978. 4th Ed. London : Sweet & Maxwell, 1982.
- Herring, Jonathan. Criminal Law. 4th Ed. Oxford : Oxford university press, 2005.
- _____. Criminal Law. 8th Ed. England : Palgrave macmillan, 2013.
- _____. Criminal Law text, cases, and materials. 6th Ed. Oxford : Oxford university press, 2014.
- Jefferson, Michael. Criminal Law. 8th Ed. 2007.
- Larguier, Jean. Droit Pénal Spécial. 11th Ed. Paris : Dalloz, 2000.
- Molan, Michael T. Text book Criminal Law. 3rd Ed. Old Bailey Press, 2001.
- Molan, Mike. Case & Materials on Criminal Law. 3rd Ed. London : Cavendish Publishing Limited, 2005.
- Ormerod, David. Smith's Law of Theft. 9th Ed. Oxford : Oxford university press, 2007.
- _____. Smith & Hogan Criminal Law : Case and Materials. 10th Ed. Oxford : Oxford university press, 2009.
- _____. Smith & Hogan's Criminal Law. 13th Ed. Oxford : Oxford university press, 2011.
- Smith, John. Smith & Hogan Criminal Law. 10th Ed. Bath : The Bath Press, 2002.
- _____. The Law of Theft. 4th Ed. London : Butterworth & Co. (Publishers) Ltd, 1979.

Electronic Media

<http://www.actualitesdroitbelge.be/droit-penal/droit-penal-general/le-recel-de-malfauteurs/le-recel-de-malfauteurs>.

http://www.cps.gov.uk/legal/s_to_u/sentencing_manual/handling/

http://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1957/13715/version/4/file/Code_33.pdf.

<http://www.le-droit-des-affaires.com/recel-definition-article228.html>.

Other Materials

Black's Law Dictionary

French Penal Code.

Theft Act 1968.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก**Theft Act 1968****Section 22 (Handling stolen goods.)**

(1) A person handles stolen goods if (otherwise than in the course of the stealing) knowing or believing them to be stolen goods he dishonestly receives the goods, or dishonestly undertakes or assists in their retention, removal, disposal or realisation by or for the benefit of another person, or if he arranges to do so.

(2) A person guilty of handling stolen goods shall on conviction on indictment be liable to imprisonment for a term not exceeding fourteen years.

Section 24 (Scope of offences relating to stolen goods.)

(1) The provisions of this Act relating to goods which have been stolen shall apply whether the stealing occurred in England or Wales or elsewhere, and whether it occurred before or after the commencement of this Act, provided that the stealing (if not an offence under this Act) amounted to an offence where and at the time when the goods were stolen; and references to stolen goods shall be construed accordingly.

(2) For purposes of those provisions references to stolen goods shall include, in addition to the goods originally stolen and parts of them (whether in their original state or not),—

(a) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of the thief as being the proceeds of any disposal or realisation of the whole or part of the goods stolen or of goods so representing the stolen goods; and

(b) any other goods which directly or indirectly represent or have at any time represented the stolen goods in the hands of a handler of the stolen goods or any part of them as being the proceeds of any disposal

or realisation of the whole or part of the stolen goods handled by him or of goods so representing them.

(3) But no goods shall be regarded as having continued to be stolen goods after they have been restored to the person from whom they were stolen or to other lawful possession or custody, or after that person and any other person claiming through him have otherwise ceased as regards those goods to have any right to restitution in respect of the theft.

(4) For purposes of the provisions of this Act relating to goods which have been stolen (including subsections (1) to (3) above) goods obtained in England or Wales or elsewhere either by blackmail or, subject to subsection (5) below, by fraud (within the meaning of the Fraud Act 2006), shall be regarded as stolen; and “steal”, “theft” and “thief” shall be construed accordingly.

(5) . . .

Section 34 (Interpretation)

(2) For purposes of this Act—

. . .

(b) “goods”, except in so far as the context otherwise requires, includes money and every other description of property except land, and includes things severed from the land by stealing

. . .

ที่มา : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/section/22>

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/section/24>

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2558

ภาคผนวก ข**French Penal Code****Article 131-1**

The penalties incurred by natural persons for the commission of felonies are:

- 1° criminal imprisonment for life or life criminal detention;
- 2° criminal imprisonment or criminal detention for a maximum of thirty years;
- 3° criminal imprisonment or criminal detention for a maximum of twenty years;
- 4° criminal imprisonment or criminal detention for a maximum of fifteen years.

The minimum period for a fixed term of criminal imprisonment or criminal detention is ten years.

Article 131-3

The penalties incurred by natural persons for the commission of misdemeanours are:

- 1° imprisonment;
- 2° a fine;
- 3° a day-fine;
- 4° a citizenship course;
- 5° community service;
- 6° penalties entailing a forfeiture or restriction of rights, set out under article 131-6;
- 7° the additional penalties set out under article 131-10.

CHAPTER I**RECEIVING AND RELATED OFFENCES (Articles 321-1 to 321-12)****SECTION I****OF RECEIVING (Articles 321-1 to 321-5)****Article 321-1**

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

Receiving is the concealment, retention or transfer a thing, or acting as an intermediary in its transfer, knowing that that thing was obtained by a felony or misdemeanour.

Receiving is also the act of knowingly benefiting in any manner from the product of a felony or misdemeanour.

Receiving is punished by five years' imprisonment and a fine of €375,000.

ARTICLE 321-2

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

Receiving is punished by ten years' imprisonment and a fine of €750,000:

1° where it is committed habitually or by using the facilities conferred by the exercise of trade or profession;

2° where it was committed by an organised gang.

ARTICLE 321-3

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

The fines provided by articles 321-1 and 321-2 may be raised beyond €375,000 to reach half the value of the goods handled.

ARTICLE 321-4

Where an offence whence the goods in question came is punished by a custodial sentence higher than that incurred under articles 321-1 or 321-2, the receiver is punished by the penalties pertaining to the offence that he knew about, and if this offence was accompanied by aggravating circumstances, by such penalties as relate exclusively to the circumstances of which he was aware.

ARTICLE 321-5

Receiving is assimilated, in respect of recidivism, to the offence from which the goods in question came.

SECTION II**OFFENCES ASSIMILATED RELATED TO RECEIVING (Articles 321-6 to 321-8)****ARTICLE 321-6**

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

The inability of a person to justify the income corresponding to his lifestyle, when he has authority over a minor who lives with him and who habitually commits felonies or misdemeanours against the property of others, is punished by five years' imprisonment and a fine of €375,000. The fine may be raised beyond €375,000 to reach half the value of the goods handled.

ARTICLE 321-7

(Act no. 92-1336 of 16 December 1992 Article 362 and 373 Official Journal of 23 December 1992 in force 1 March 1994)

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

A penalty of six months' imprisonment and a fine of €30,000 applies to any omission, even through negligence, by a person whose professional activity involves the sale of second-hand moveable objects or those bought from persons other than manufacturers or retailers to complete a daily register as required by a decree of the Conseil d'Etat containing a description of the articles bought or held with a view to sale or exchange, and enabling such articles to be identified, as well as the person who sold them or brought them for exchange.

The same penalties apply to the omission, even by negligence, by any person other than a legal professional officer or public officer organising on public premises or premises open to the public an event to sell or exchange articles described in the previous paragraph, to keep a daily register enabling the sellers to be identified, as required by a decree of the Conseil d'Etat.

Where the professional activity defined by the first paragraph is carried on by a legal person, or where the organizer of the event referred to under the second paragraph is a legal person, the duty to maintain the register falls upon the managers of this legal person.

ARTICLE 321-8

(Ordinance no. 2000-916 of 19 September 2000 Article 3 Official Journal of 22 September 2000 in force 1 January 2002)

A penalty of six months' imprisonment and a fine of €30,000 is incurred by the recording of inaccurate information in the register required by the previous article, committed by a person referred to in that article.

The same penalties apply to the refusal committed by that person whose duty it is to present that register to a competent authority.

SECTION III**ADDITIONAL PENALTIES APPLICABLE TO NATURAL PERSONS AND LIABILITY OF LEGAL PERSONS (Articles 321-9 to 321-12)****ARTICLE 321-9**

Natural persons convicted of any of the offences provided for under the present chapter also incur the following additional penalties:

1° forfeiture of civic, civil and family rights pursuant to the conditions set out under article 131-26;

2° prohibition, pursuant to the conditions set out under article 131-27, to hold public office or to discharge the social or professional activity in the course of which or on the occasion of the performance of which the offence was committed; such prohibition being permanent or temporary in the cases set out under articles 321-2 and 321-4, and limited to five years in the cases set out under articles 321-1, 321-6, 321-7 and 321-8;

3° mandatory closure of the business premises or of one or more of the premises of the undertaking which were used to commit the offences; such prohibition being permanent or temporary in the cases set out under articles 321-2 and 321-4, and limited to longer than five years in the cases set out under articles 321-1, 321-6, 321-7 and 321-8;

4° temporary or permanent disqualification from public tenders in the cases set out under articles 321-2 and 321-4, and a disqualification not exceeding five years in the cases set out under articles 321-1, 321-6, 321-7 and 321-8;

5° prohibition to draw cheques except those allowing the withdrawal of funds by the drawer from the drawee or certified cheques, for a maximum period of five years;

6° confiscation of the thing which was used or intended for the commission of the offence or of the thing which is the product of it, with the exception of articles subject to restitution;

7° confiscation of one or more weapons which the convicted person owns or has freely available to him;

8° area banishment, pursuant to the conditions set out under article 131-31, in the cases referred to under articles 321-1 to 321-4;

9° public display of the decision or dissemination of the decision made, pursuant to the conditions set out under article 131-35.

ARTICLE 321-10

In the cases referred to under articles 321-1 to 321-4, the other additional penalties incurred for the felonies and misdemeanours from which the stolen goods originated may also be imposed.

ARTICLE 321-11

Any alien convicted of any of the offences referred to under article 321-2 may be banished from French territory either permanently or for a maximum period of ten years in accordance with the conditions laid down under article 131-30.

ARTICLE 321-12

Legal persons may incur criminal liability for the offences set out under articles 321-1 to 321-4, 321-7 and 321-8 pursuant to the conditions set out under article 121-2.

The penalties incurred by legal persons are:

1° a fine, pursuant to the conditions set out under Article 131-38;

2° in the cases set out by articles 321-1 to 321-4, the penalties referred to under article 131-39;

3° in the cases set out by articles 321-7 and 321-8, the penalties referred to under 2°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8° and 9° of article 131-39.

The prohibition referred to under 1° of article 131-37 applies to the activity in the course of which or on the occasion of the performance of which the offence was committed.

ที่มา : <http://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1957/13715/version/4/file/>

Code_33.pdf

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2558



ภาคผนวก ค**Code pénal****Version consolidée au 7 novembre 2015****Article 131-1**

Les peines criminelles encourues par les personnes physiques sont :

- 1° La réclusion criminelle ou la détention criminelle à perpétuité ;
- 2° La réclusion criminelle ou la détention criminelle de trente ans au plus ;
- 3° La réclusion criminelle ou la détention criminelle de vingt ans au plus ;
- 4° La réclusion criminelle ou la détention criminelle de quinze ans au plus.

La durée de la réclusion criminelle ou de la détention criminelle à temps est de dix ans au moins.

Article 131-3

Modifié par LOI n°2014-896 du 15 août 2014 - art. 19

Les peines correctionnelles encourues par les personnes physiques sont :

- 1° L'emprisonnement ;
- 2° La contrainte pénale ;
- 3° L'amende ;
- 4° Le jour-amende ;
- 5° Le stage de citoyenneté ;
- 6° Le travail d'intérêt général ;
- 7° Les peines privatives ou restrictives de droits prévues à l'article 131-6 ;
- 8° Les peines complémentaires prévues à l'article 131-10 ;
- 9° La sanction-réparation.

Section 1 : Du recel.

Article 321-1

Modifié par Ordonnance n°2000-916 du 19 septembre 2000 - art. 3 (V) JORF 22 septembre 2000 en vigueur le 1er janvier 2002

Le recel est le fait de dissimuler, de détenir ou de transmettre une chose, ou de faire office d'intermédiaire afin de la transmettre, en sachant que cette chose provient d'un crime ou d'un délit.

Constitue également un recel le fait, en connaissance de cause, de bénéficier, par tout moyen, du produit d'un crime ou d'un délit.

Le recel est puni de cinq ans d'emprisonnement et de 375 000 euros d'amende.

Article 321-2

Modifié par Ordonnance n°2000-916 du 19 septembre 2000 - art. 3 (V) JORF 22 septembre 2000 en vigueur le 1er janvier 2002

Le recel est puni de dix ans d'emprisonnement et de 750 000 euros d'amende :

1° Lorsqu'il est commis de façon habituelle ou en utilisant les facilités que procure l'exercice d'une activité professionnelle ;

2° Lorsqu'il est commis en bande organisée.

Article 321-3

Modifié par Ordonnance n°2000-916 du 19 septembre 2000 - art. 3 (V) JORF 22 septembre 2000 en vigueur le 1er janvier 2002

Les peines d'amende prévues par les articles 321-1 et 321-2 peuvent être élevées au-delà de 375 000 euros jusqu'à la moitié de la valeur des biens recelés.

Article 321-4

Lorsque l'infraction dont provient le bien recelé est punie d'une peine privative de liberté d'une durée supérieure à celle de l'emprisonnement encouru en application des articles 321-1 ou 321-2, le receleur est puni des peines attachées à l'infraction dont il a eu connaissance et, si cette infraction est accompagnée de circonstances aggravantes, des peines attachées aux seules circonstances dont il a eu connaissance.

Article 321-5

Le recel est assimilé, au regard de la récidive, à l'infraction dont provient le bien recelé.

Section 2 : Des infractions assimilées au recel ou voisines de celui-ci.**Article 321-6**

Le fait de ne pas pouvoir justifier de ressources correspondant à son train de vie ou de ne pas pouvoir justifier de l'origine d'un bien détenu, tout en étant en relations habituelles avec une ou plusieurs personnes qui soit se livrent à la commission de crimes ou de délits punis d'au moins cinq ans d'emprisonnement et procurant à celles-ci un profit direct ou indirect, soit sont les victimes d'une de ces infractions, est puni d'une peine de trois ans d'emprisonnement et de 75 000 Euros d'amende.

Est puni des mêmes peines le fait de faciliter la justification de ressources fictives pour des personnes se livrant à la commission de crimes ou de délits punis d'au moins cinq ans d'emprisonnement et procurant à celles-ci un profit direct ou indirect.

Article 321-6-1

Les peines prévues par l'article 321-6 sont portées à cinq ans d'emprisonnement et 150 000 Euros d'amende lorsque les crimes et délits sont commis par un mineur sur lequel la personne ne pouvant justifier ses ressources a autorité.

Elles sont portées à sept ans d'emprisonnement et 200 000 Euros d'amende lorsque les infractions commises constituent les crimes ou délits de traite des êtres humains, d'extorsion ou d'association de malfaiteurs, ou qu'elles constituent les crimes ou délits de trafic de stupéfiants, y compris en cas de relations habituelles avec une ou plusieurs personnes faisant usage de stupéfiants.

Elles sont portées à dix ans d'emprisonnement et 300 000 Euros d'amende lorsqu'il s'agit d'une infraction mentionnée à l'alinéa précédent commise par un ou plusieurs mineurs.

Article 321-7

Est puni de six mois d'emprisonnement et de 30000 euros d'amende le fait, par une personne dont l'activité professionnelle comporte la vente d'objets mobiliers usagés ou acquis à des personnes autres que celles qui les fabriquent ou en font le commerce, d'omettre, y compris par négligence, de tenir jour par jour, dans des conditions prévues par décret en Conseil d'Etat, un registre contenant une description des objets acquis ou détenus en vue de la vente ou de l'échange et permettant l'identification de ces objets ainsi que celle des personnes qui les ont vendus ou apportés à l'échange.

Est puni des mêmes peines le fait, par une personne, à l'exception des officiers publics ou ministériels, qui organise, dans un lieu public ou ouvert au public, une manifestation en vue de la vente ou de l'échange d'objets visés à l'alinéa précédent, d'omettre, y compris par négligence, de tenir jour par jour, dans des conditions prévues par décret en Conseil d'Etat, un registre permettant l'identification des vendeurs.

Lorsque l'activité professionnelle définie au premier alinéa est exercée par une personne morale, ou que l'organisateur de la manifestation prévue au deuxième alinéa est une personne morale, l'obligation de tenir le registre incombe aux dirigeants de cette personne morale.

Article 321-8

Est puni de six mois d'emprisonnement et de 30000 euros d'amende le fait, par une personne visée à l'article précédent, d'apposer sur le registre prévu par cet article des mentions inexactes.

Est puni des mêmes peines le fait, par cette personne, de refuser de présenter ce registre à l'autorité compétente.

Section 3 : Peines complémentaires applicables aux personnes physiques et responsabilité de personnes morales.

Article 321-9

Les personnes physiques coupables des infractions prévues au présent chapitre encourrent également les peines complémentaires suivantes :

1° L'interdiction des droits civiques, civils et de famille, suivant les modalités prévues par l'article 131-26 ;

2° L'interdiction, suivant les modalités prévues par l'article 131-27, soit d'exercer une fonction publique ou d'exercer l'activité professionnelle ou sociale dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de laquelle l'infraction a été commise, cette interdiction étant définitive ou provisoire dans les cas prévus aux articles 321-2 et 321-4 et pour une durée de cinq ans au plus dans les cas prévus aux articles 321-1, 321-6, 321-7 et 321-8, soit d'exercer une profession commerciale ou industrielle, de diriger, d'administrer, de gérer ou de contrôler à un titre quelconque, directement ou indirectement, pour son propre compte ou pour le compte d'autrui, une

entreprise commerciale ou industrielle ou une société commerciale. Ces interdictions d'exercice peuvent être prononcées cumulativement ;

3° La fermeture des établissements ou de l'un ou de plusieurs des établissements de l'entreprise ayant servi à commettre les faits incriminés, cette fermeture étant définitive ou temporaire dans les cas prévus aux articles 321-2 et 321-4 et pour une durée de cinq ans au plus dans les cas prévus aux articles 321-1, 321-6, 321-7 et 321-8 ;

4° L'exclusion des marchés publics à titre définitif ou temporaire dans les cas prévus aux articles 321-2 et 321-4 et pour une durée de cinq ans au plus dans les cas prévus aux articles 321-1, 321-6, 321-7 et 321-8 ;

5° L'interdiction, pour une durée de cinq ans au plus, d'émettre des chèques autres que ceux qui permettent le retrait de fonds par le tireur auprès du tiré ou ceux qui sont certifiés ;

6° La confiscation de la chose qui a servi ou était destinée à commettre l'infraction ou de la chose qui en est le produit, à l'exception des objets susceptibles de restitution ;

7° La confiscation d'une ou de plusieurs armes dont le condamné est propriétaire ou dont il a la libre disposition ;

8° L'interdiction de séjour, suivant les modalités prévues par l'article 131-31, dans les cas prévus aux articles 321-1 à 321-4 ;

9° L'affichage ou la diffusion de la décision prononcée dans les conditions prévues par l'article 131-35 ;

10° L'obligation d'accomplir un stage de responsabilité parentale, selon les modalités fixées à l'article 131-35-1.

Article 321-10

Dans les cas prévus aux articles 321-1 à 321-4, peuvent être également prononcées les autres peines complémentaires encourues pour les crimes ou les délits dont provient le bien recélé.

Article 321-10-1

Les personnes physiques coupables des délits prévus aux articles 321-6 et 321-6-1 encourent également la peine complémentaire de confiscation de tout ou partie de leurs biens, quelle qu'en soit la nature, meuble ou immeuble, divis ou indivis, dont elles n'ont pu justifier l'origine.

Peuvent également être prononcées les peines complémentaires encourues pour les crimes ou les délits commis par la ou les personnes avec lesquelles l'auteur des faits était en relations habituelles.

Article 321-11

L'interdiction du territoire français peut être prononcée dans les conditions prévues par l'article 131-30, soit à titre définitif, soit pour une durée de dix ans au plus, à l'encontre de tout étranger coupable de l'une des infractions définie à l'article 321-2.

Article 321-12

Les personnes morales déclarées responsables pénalement, dans les conditions prévues par l'article 121-2, des infractions définies aux articles 321-1 à 321-4, 321-7 et 321-8 encourent, outre l'amende suivant les modalités prévues par l'article 131-38 :

1° (Abrogé) ;

2° Dans les cas prévus par les articles 321-1 à 321-4, les peines mentionnées à l'article 131-39 ;

3° Dans les cas prévus par les articles 321-7 et 321-8, les peines mentionnées aux 2°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8° et 9° de l'article 131-39.

L'interdiction mentionnée au 2° de l'article 131-39 porte sur l'activité dans l'exercice ou à l'occasion de laquelle l'infraction a été commise.

ที่มา : <http://legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719&dateTexte=20151211>

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2558



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวลัญจิวัน คงจันทร์
วันเดือนปีเกิด	12 เมษายน 2532
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2554 : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 68 สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา
การศึกษาอบรม	ประกาศนียบัตรอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ 39 พ.ศ. 2555 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ
ประสบการณ์ทำงาน	2556 – 2558 นิติกร สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี